ที่ ศธ ๐๒๘๘/ว๑๕๙๔

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา
๕๘๘ หมู่ที่ ๑๑ ถนนสนามกีฬา ตำบลบ้านต๋อม
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๔ กันยายน ๒๕๖๙

เรื่อง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

เรียน ศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรายงานวิจัยในรูปแบบ QR Code
๒. แบบตอบรับในรูปแบบ QR Code

ด้วย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสนับสนุนให้ดำเนินงานการเผยแพร่รายงานการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา และโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แล้ว

ในการนี้ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ขอเผยแพร่รายงานผลโครงการดังกล่าวในรูปแบบ QR Code (ดังแนบ) เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ทั้งนี้ ขอความอนุเคราะห์ตอบรับการเผยแพร่ ตาม QR Code ดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย แสงอาคม)
รองศึกษาธิการจังหวัด รักษาการในตำแหน่ง
ศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล
โทร. ๐๕๔-๐๗๙๘๗๒-๓
โทรสาร ๐๕๔-๐๗๙๘๗๔

แบบตอบรับ

รายงานโครงการ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของครูในจังหวัดพะเยา

โดย

ปาลิตา สุขสำราญ

คัชรินทร์ มหาวงศ์

พัชญภณ สารสา

ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สิขสิทธิ์ของกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่องานวิจัย การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา
ชื่อผู้วิจัย นางสาวปาลิตา สุขสำราญ
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ปีการศึกษา 2568 – 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความต้องการได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของครูในจังหวัดพะเยา 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 3) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านความรู้ ความสามารถ และเจตคติของครู การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นจากครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 100 คน และสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ จำนวน 10 คน ระยะที่ 2 พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และระยะที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตรกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา จำนวน 63 คน ซึ่งสมัครใจเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินคุณภาพหลักสูตร แบบทดสอบประจำหน่วยฝึกอบรม แบบทดสอบวัดความรู้ แบบประเมินผลงานชนิดเกณฑ์การให้คะแนน และแบบวัดเจตคติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน 2) หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 หน่วยฝึกอบรม มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.70/85.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และ 3) ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 63 คน มีคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ครูผู้ส่งผลงานครบถ้วน จำนวน 62 คน มีคะแนนความสามารถจากผลงานเฉลี่ย 90.05 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.05 และครูมีเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, สื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล, ความสามารถในการผลิตสื่อดิจิทัล, การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

Abstract

This research and development study aimed to: 1) investigate the current conditions of communicative English learning activities and teachers' needs for creative digital media production training in Phayao Province; 2) develop a training curriculum meeting the 80/80 efficiency criterion; and 3) examine its effects on teachers' knowledge, abilities, and attitudes. The study comprised three phases. Phase 1 collected data from 100 English teachers and interviewed 10 educational supervisors. Phase 2 developed the curriculum and evaluated its quality through five experts. Phase 3 implemented the curriculum with 63 purposively selected English teachers. The instruments included a questionnaire, a semi-structured interview form, a curriculum quality assessment form, unit tests, a knowledge test, a rubric-based performance assessment, and an attitude scale. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, the Modified Priority Needs Index, and a dependent-samples t-test.

The findings revealed that: 1) teachers' digital technology competence had the highest priority need; 2) the five-unit curriculum was rated at the highest quality level and achieved an efficiency of 86.70/85.93, exceeding the 80/80 criterion; and 3) teachers' post-training knowledge scores were significantly higher than their pre-training scores at the .001 level. Their mean performance score was 86.37 out of 100, or 86.37 percent, and their overall attitude toward using digital technology in English instruction was at a high level.

Keywords: Training Curriculum, Creative Digital Media, Digital Media Production Competence, Communicative English Language Teaching

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความร่วมมือและการสนับสนุนจากบุคคลและหน่วยงานหลายฝ่าย คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ทุนสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยตามสัญญาเลขที่ 11/2568 อันเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ขอขอบพระคุณ ดร.อภิวัฒน์ กันศรีเวียง ศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ที่ปรึกษางานวิจัย ผู้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และการสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยด้วยดีตลอดมา ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและเครื่องมือวิจัย พร้อมให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรและเครื่องมือวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม ศึกษานิเทศก์ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้บริหารสถานศึกษา วิทยากร ศึกษานิเทศก์ และคณะทำงานทุกฝ่าย ที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาผลงาน การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษา และการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ทำให้การดำเนินงานทุกขั้นตอนบรรลุผลตามเป้าหมาย

ท้ายที่สุดนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านและทุกหน่วยงานที่มีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย ทั้งที่ได้กล่าวนามและมิได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยและหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครู การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ และการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารต่อไป

คณะผู้วิจัย 2569

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ ..... **ก**
Abstract ..... **ข**
กิตติกรรมประกาศ ..... **ค**
สารบัญ ..... **ง**
สารบัญตาราง ..... **ฉ**
สารบัญแผนภาพ ..... **ซ**
บทที่ 1 บทนำ **1**
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย 6
ขอบเขตการวิจัย 6
นิยามศัพท์เฉพาะ 8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **11**
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม 12
ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ 18
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการ Coaching and Mentoring 23
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ 33
แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล 35
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 38
แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม 41
การนิเทศการศึกษา 45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 55
บทที่ 3 วิธีการดำเนินวิจัย 61
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา 64
ระยะที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม การผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา 68
ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา 72

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**	**78**
	ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา	83
	ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80	98
	ตอนที่ 3 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา	108
บทที่ 5	**สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ**	**111**
	สรุปผลการวิจัย	111
	อภิปรายผล	114
	ข้อเสนอแนะ	122
บรรณานุกรม		**124**
ภาคผนวก		**131**
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	132
	ภาคผนวก ข แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม	139
	ภาคผนวก ค เครื่องมือการทำวิจัย	143
	ภาคผนวก ง ผลการหาคุณภาพเครื่องมือ	182
	ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรมต่าง ๆ	203

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
2.1	แสดงการวิเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดของนักการศึกษา	17
2.2	เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของ Pedagogy และ Andragogy ตามแนวคิดของ Knowles	19
3.1	ขั้นตอนการดำเนินงาน	63
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 100)	79
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น (PNI $_{Modified}$) ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (n=100)	85
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น (PNI $_{Modified}$) ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล (n=100)	87
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น (PNI $_{Modified}$) ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน (n=100)	89
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ด้านความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา (n = 100)	91
4.6	สรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา จำแนกตามรายด้าน (n = 100)	93
4.7	ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครูในจังหวัดพะเยา	94
4.8	องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
4.9	โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา	101
4.10	ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยผู้เชี่ยวชาญ	103
4.11	ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมจากคะแนนแบบทดสอบหลังทำกิจกรรมการเรียนรู้และแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม ตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80 (n = 63)	105
4.12	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของครูก่อนและหลังการฝึกอบรม (n = 63)	106
4.13	ผลการประเมินความสามารถของครูจากผลงานภายหลังการฝึกอบรม (n = 62)	107
4.14	ผลการศึกษาเจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (n = 63)	108
4.15	ผลการศึกษาเจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจำแนกเป็นรายด้าน (n = 63)	110

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา	60
3.1	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา	62

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีเป้าหมายเพื่อการปฏิรูปการการเรียนรู้ การปฏิรูปครู บุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูปการบริหารการจัดการศึกษา หลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่ง โดยกล่าวไว้ในมาตรา 22 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษามีประเด็นหลัก 3 ประเด็น คือ 1) ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ 2) ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และ 3) กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ กิ่งแก้ว ภูทองเงิน (2561, หน้า 23) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาครูเป็นการเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ความสามารถ เจตคติที่เอื้อต่อประสิทธิภาพในการทำงาน และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น โดยครูทุกคนต้องพัฒนาตนเองและผู้บังคับบัญชาต้องส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาโดยยึดภาระงานครูเป็นหลัก ควบคู่ไปกับการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการมีบุคลิกภาพและ คุณธรรมของความเป็นครูด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ธารารัตน์ มาลัยเถาว์ (2561, หน้า 4) กล่าวว่า การพัฒนาครูเป็นการพัฒนาครูตามสมรรถนะและมาตรฐานวิชาชีพครูการพัฒนาครูมืออาชีพกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูเพื่อให้ครูได้นำความรู้พัฒนาผู้เรียน พัฒนาตนเอง พัฒนาเพื่อนร่วมงาน และพัฒนาองค์กร ขณะที่ สุธีรา วิเศษสมบัติ (2560, หน้า 8) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาครูให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์โดยครูจะต้องมีความรู้ มีลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยมีวิธี ดังนี้ 1. การฝึกอบรม การนิเทศ ใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ บรรยายการจัดประชุมสัมมนา และการอภิปรายการประชุมเชิงปฏิบัติการ การเรียนแบบการสาธิตการฝึกหัดแก้ปัญหา และการระดมความคิด 2. การเป็นพี่เลี้ยง และการชี้แนะ ใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน การชี้แนะ และการเป็นพี่เลี้ยง 3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. การเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การศึกษาเอกสาร การเขียนบันทึก การปฏิบัติงาน 5. การศึกษาเฉพาะกรณี การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การทดลองปฏิบัติงาน และการติดตาม สังเกต ธงชัย คำปวง (2561, หน้า 45) กล่าวว่า การพัฒนาครูมีความจำเป็นและมีความสำคัญ ในฐานะของผู้สร้างการจัดการเรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและด้วยสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก เทคโนโลยีสารสนเทศ และข่าวสาร ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อให้เป็นครูที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ อีกทั้งการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศต้องดำเนินการร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่องกลไกสำคัญที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน คือ ครู การพัฒนาครู

ให้มีทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็น โดยเฉพาะความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นทักษะที่ครูใช้สำหรับการค้นหาคำตอบของปัญหาเกี่ยวกับการสอน ปรับปรุงงานสอน และพัฒนางานวิชาการที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ครูจึงควรได้รับการเสริมทักษะด้านการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาครูจะเกิดประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับตัวครูเป็นสำคัญ ครูต้องเห็นถึงความสำคัญจำเป็นและลงมือพัฒนาด้วยตัวของตัวเอง ซึ่งเมื่อเริ่มต้นด้วยความสมัครใจของครูใฝ่รู้ของครูเองจึงเป็นการเริ่มต้นที่ดี ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนของตนเอง ซึ่งครูคือผู้รู้สภาพปัจจุบันและปัญหาในระดับชั้นเรียนที่ดีที่สุด จึงจำเป็นต้องเริ่มต้นในการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนที่ครูเอง ในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษานั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าผู้ดำเนินการพัฒนาเป็นใคร และมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบเป็นอย่างไร กล่าวคือ ถ้าผู้พัฒนาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา นวัตกรรมการศึกษาที่ควรพัฒนาก็จะมุ่งเน้นที่รูปแบบ หรือเทคนิควิธีการบริหารจัดการสถานศึกษา แต่ถ้าผู้พัฒนาเป็นศึกษานิเทศก์ นวัตกรรมการศึกษาที่พัฒนาก็เป็นรูปแบบเทคนิค วิธีการนิเทศแบบต่าง ๆ หรือการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพผลการเรียนรายวิชาหนึ่ง ๆ

ภาษาอังกฤษซึ่งมีความสำคัญอยู่แต่เดิม เนื่องจากเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารกันทั่วโลก มีฐานะเป็นเครื่องมือทางธุรกิจ เครื่องมือในการเข้าถึงวิทยาการ ความรู้ และความบันเทิงที่หลากหลายและทันสมัย ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมืออันดับหนึ่งสำหรับพลเมืองอาเซียนและทุกคนจะต้องไปมาหาสู่ เดินทางท่องเที่ยว ทำความรู้จักคุ้นเคยต่อกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน และที่สำคัญทุกคนจะต้องเดินทางข้ามพรมแดน เพื่อหางานทำ และแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าให้กับชีวิต ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมืออันดับหนึ่งสำหรับพลเมืองอาเซียนในการสื่อสาร สร้างสัมพันธ์สู่โลกกว้างของภูมิภาคอาเซียน โลกแห่งมิตรไมตรี ที่ขยายกว้างไร้พรมแดน โลกแห่งการแข่งขันไร้ขอบเขตภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม (สมเกียรติ อ่อนวิมล, 2557, หน้า 32) สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษแบบสื่อสารได้ ยังออกเสียงคำศัพท์พื้นฐานไม่ถูกต้อง ปัญหาการจัดการเรียนรู้นี้อาจเกิดจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังไม่บูรณาการทั้ง 4 ทักษะ การฝึกปฏิบัติยังไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่เน้นการสอนไวยากรณ์และท่องศัพท์ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษแบบการสื่อสารได้ ครูสอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกว่าร้อยละ 80 ไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษ และมีภาระงานต้องสอนหลายกลุ่มสาระ รวมทั้งมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนมาก ครูส่วนใหญ่ยังด้อยทั้งทักษะภาษา โดยเฉพาะการสื่อสาร ทักษะการสอนและขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผลการประเมินความสามารถตนเองของครูสอนภาษาอังกฤษของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูร้อยละ 51.91 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่ต้องปรับปรุง ดังนั้น ความคาดหวังที่จะให้ครูพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำแผนการสอน ผลิตสื่อ และจัดการเรียนการสอนตามที่กำหนด จึงไม่สอดคล้อง กับสภาพความเป็นจริง และครูขาดการสนับสนุนให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, หน้า 6) รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย จากอดีตมีการสอนแบบเน้นไวยากรณ์(Grammar Translation Method) เปลี่ยนไปสู่การสอนแบบตรง (Direct Method) และการสอนแบบฟัง-พูด (Audio-lingual) เป็นต้น จนก้าวสู่ยุคสมัยปัจจุบัน ที่เทคโนโลยีมีส่วนในการกำหนดเนื้อหา และรูปแบบการเรียนการสอนที่สำคัญ ศักยภาพของเทคโนโลยีสมัยใหม่สามารถ

ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นมากยิ่งขึ้น หากครูคนใดรู้จักปรับตนนำเอาเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการนำเสนอเนื้อหาก็ย่อมจะเพิ่มพลังในกิจกรรมการสอน ให้ช่วยดึงดูดเหล่าผู้เรียนยุคใหม่ ให้หันมาสนใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น (บุญเลิศ วงศ์พรม, 2565, หน้า 87) อีกทั้งทั่วโลกในปัจจุบัน ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะทางการสื่อสาร (Communicative Competency) การจัดการเรียนการสอนจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนภาษา สามารถใช้ภาษาสื่อสารในสังคมโลกได้จริง พัฒนาผู้เรียนภาษาให้มีความรู้หลักภาษาควบคู่กับการใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างเหมาะสม กับบริบทต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ การคิดวิเคราะห์ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในฐานะภาษาสากล (English as Global Language) ที่นิยมใช้ติดต่อสื่อสารกันในสังคมโลก และนับเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเข้าถึงผู้คนบนโลกได้ แม้การศึกษาของไทยจะให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ และจัดให้มีหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษสอนในโรงเรียน ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทยนับว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เห็นได้จากผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนยังไม่อยู่ในระดับที่ไม่พึงพอใจนัก โดยเฉพาะปัญหาด้านทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมบัติ คชสิทธิ์, 2560, หน้า 175) ดังนั้น ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจึงจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นฐานรากสำคัญเพื่อช่วยให้การสื่อสารมีพลัง และสรรค์สร้างกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น สามารถจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนในยุคดิจิทัลมาสนใจกับเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนผลักดันให้ผู้เรียนมีการใช้นวัตกรรมต่างๆ มากยิ่งขึ้นส่งผลให้มีการนำมาใช้ในวงการศึกษาอย่างกว้างขวาง เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษา ทั้งตัวสื่อกลางในการเรียนรู้ ในการเข้าถึงองค์ความรู้สู่การจัดการศึกษายุครระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy หรือ DE) ซึ่งจะหลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริง และจะเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การพัฒนาศักยภาพของคนที่จะต้องชาญฉลาดรู้เท่าทันสื่อและเท่าทันโลก เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนไปสู่ความพร้อมในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งเป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเป็นข่าวสารที่เป็นองค์ความรู้ เนื้อหาสาระที่ให้ความรู้ จึงมีส่วนทำให้คนในสังคมมีการติดต่อสื่อสารถึงกันได้ง่ายและรวดเร็ว มีการทำกิจกรรมหลายสิ่งหลายอย่างร่วมกันง่ายขึ้น ในด้านการศึกษาถูกนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน โดยการนำสื่อดิจิทัลรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ดังนั้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานการศึกษา มีการจัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2561 – 2564 ได้กำหนดให้มีการพัฒนาการบริหารจัดการให้ก้าวสู่การเป็นหน่วยงานดิจิทัลโดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการทำงานและการให้บริการภาครัฐ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการทำงานและขั้นตอนการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว มีการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องผลิต และพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเร่งด่วน

โดยต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ การปรับหลักสูตร และวิธีการประเมินผล ที่ตั้งอยู่บนฐานของเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ เพื่อผลิตกำลังคนให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาดในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตประจำวัน ให้มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในระดับมาตรฐานสากล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : ออนไลน์) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กำหนดให้มีการจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารคมนาคมตลอดจนการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งการขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับทุกคน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่นำไปสู่การเป็นสังคมดิจิทัล ทำให้เกิดยุคอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการพัฒนาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีโปรแกรม และการใช้ร่วมกับเครื่องคอมพิวเตอร์และสามารถเคลื่อนที่ไปพร้อมกับคนได้ตลอดเวลา สามารถประมวลผลและแสดงผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัดประเทศไทย ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยได้มีการผลักดันนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศให้ก้าวสู่ไทยแลนด์ 4.0 ที่เน้นขับเคลื่อน การพัฒนาในทุกภาคส่วนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2559 , หน้า 3) ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายการบริหารจัดการด้านการศึกษา โดยนโยบายด้านที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีตัวชี้วัดในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้าน Digital Literacy, Digital Pedagogy และทักษะสื่อสารภาษาที่ 3 ทั้งยังส่งเสริมการใช้ Digital Technology มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีศักยภาพและมีคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561 , หน้า 87) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ศธ 0206.7/ว 4 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2563 เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยให้ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับ เพื่อประสานความร่วมมือกับทุกสังกัดในจังหวัดพะเยา เห็นความสำคัญของการอบรมให้ความรู้แก่ครูในรูปแบบของการมีส่วนร่วม ครู โรงเรียนควรได้รับการพัฒนาวิชาชีพในเรื่องกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง โดยครูควรได้รับการวางรากฐานทักษะในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีศักยภาพ การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัด การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางของการพัฒนาวิชาชีพครู สามารถบูรณาการจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) ครูเป็นผู้นำทางวิชาการใฝ่เรียนรู้ มีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองผู้เรียนเป็นรายบุคคล สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมสนับสนุน

ให้สถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตามความต้องการและความถนัดเป็นรายบุคคล สร้างสังคมฐานความรู้ (Knowledge-Based) และสิ่งสำคัญในการพัฒนาครูที่เหมาะสมกับบริบทของสภาพแวดล้อม การสนับสนุนของสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งในการดำเนินโครงการครั้งนี้ ได้นำกระบวนการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษในจังหวัดพะเยา ผ่านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เนื่องจากทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ดำเนินงานโครงการกับกลุ่มเป้าหมายในโครงการ และการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของครูจะเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้รับคำสั่งมาเป็นผู้ร่วมปฏิบัติ เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยตนเองและจะเป็นผู้นำในสถานศึกษา ที่จะนำพาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน และภาพรวมของการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป คณะผู้ดำเนินโครงการมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนให้บทเรียนน่าสนใจ เพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับผู้เรียน รักและสนุกกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยเน้นกระบวนการพัฒนาด้วยกระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC (Professional Learning Community) ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่ง ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของครูให้เป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้อันจะเป็นตัวจักรสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและตัวบุคลากรในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลให้เป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เป็นกรอบในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการผลิตสื่อการเรียนรู้ การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นการสร้างสื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ การทดลองใช้หลักสูตรในสถานการณ์จริง ตลอดจนการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในพื้นที่ ทั้งนี้ หลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวมุ่งเน้นให้ครูสามารถออกแบบ ผลิต และประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเชื่อมโยงกระบวนการฝึกอบรมกับการนิเทศเชิงสนับสนุน การติดตาม และการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือระหว่างผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์ต้นสังกัดของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อสะท้อนผลการนำความรู้ไปใช้จริงในห้องเรียน

โดยการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็นระยะ เริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในระดับจังหวัด ก่อนนำผลที่ได้ไปพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ทดลองใช้ในบริบทสถานศึกษาที่มีความพร้อม และขยายผลการใช้หลักสูตรในระดับพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยาและวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความต้องการได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E1/E2) เท่ากับ 80/80

3. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

3.1 ความรู้ความเข้าใจการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.2 ความสามารถในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.3 เจตคติของครูที่มีต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 3,700 คน จำแนกตามสังกัด ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1	จำนวน	889 คน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2	จำนวน	1,297 คน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36	จำนวน	920 คน
4. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	จำนวน	472 คน
5. สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนเทศบาล)	จำนวน	122 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 100 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Chiagchee (as cited in Srisuk, 2009) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสังกัดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความครอบคลุมและเป็นตัวแทนของประชากร แยกตามสังกัด จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 30 คน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 40 คน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จำนวน 10 คน
4. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 10 คน
5. สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน

ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ในจังหวัดพะเยา จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (กลุ่มงานสื่อและเทคโนโลยี) ซึ่งมีบทบาทในการนิเทศ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตลอดจนการใช้สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 2 พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีดิจิทัล และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 2 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จำนวน 1 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 1 คน
4. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ซึ่งสมัครใจเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 63 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

เนื้อหาที่ศึกษา ได้แก่ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการใช้สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาจากข้อมูลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษและศึกษานิเทศก์ ศึกษาประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู
2. การใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

3. สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

4. ความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษาในการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

5. ปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ระยะที่ 2 พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

เนื้อหาที่ศึกษา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา และการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

1. หลักการและเหตุผลของหลักสูตรฝึกอบรม

2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม

3. โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม

4. กิจกรรมการฝึกอบรมและกระบวนการจัดการเรียนรู้

5. สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการฝึกอบรม

6. การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

เนื้อหาที่ศึกษา ได้แก่ ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2. ความสามารถของครูในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3. เจตคติของครูที่มีต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการสร้างและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของครูในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ ได้แก่

1.1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร

1.2 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม

1.3 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง ช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ของความรู้ ความสามารถ และทักษะของครูในการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้จากการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของครูผู้สอนภาษาอังกฤษและศึกษานิเทศก์ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางและเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม

3. หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง หลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะของครูในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการผลิตสื่อดิจิทัล โดยโครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย 5 โมดูล ได้แก่

3.1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.2 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล

3.3 การออกแบบบทเรียนดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

3.4 การผลิตสื่อวิดีโอและพัฒนาบทเรียนดิจิทัล

3.5 การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม

4. บทเรียนดิจิทัล หมายถึง สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัลที่ครูออกแบบและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยประกอบด้วยเนื้อหา คำศัพท์ บทสนทนา สื่อวิดีโอ แบบฝึกหัด และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหรือเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ

5. สื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกแบบและพัฒนาขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในรูปแบบคลิปวิดีโอการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ความยาวประมาณ 5–7 นาที ซึ่งนำเสนอคำศัพท์ บทสนทนา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของผู้เรียน โดยสื่อวิดีโอดังกล่าวถูกนำไปใช้ประกอบบทเรียนภาษาอังกฤษบนเว็บไซต์การเรียนรู้ออนไลน์ร่วมกับแบบฝึกหัดและแบบทดสอบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

6. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อดิจิทัล หมายถึง ระดับความรู้และความเข้าใจของครูเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และขั้นตอนการออกแบบและผลิต สื่อวิดีโอการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งวัดจากคะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม

7. ความสามารถในการผลิตสื่อดิจิทัลหมายถึง ความสามารถของครูในการออกแบบและพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยพิจารณาจากผลงานที่ครูพัฒนาขึ้นระหว่างการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย

7.1 แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารซึ่งออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Communicative Language Teaching (CLT) โดยกำหนดการใช้สื่อดิจิทัลหรือสื่อวิดีโอประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

7.2 สื่อวิดีโอหรือบทเรียนดิจิทัลสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ครูออกแบบและพัฒนาขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหรือเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ เพื่อใช้ประกอบการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และนำไปใช้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยประเมินผลงานของครูจากแบบประเมินผลงานตามเกณฑ์รูบริก (Rubric)

8. เจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก และทัศนคติของครูที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหรือเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ในการผลิตสื่อและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งวัดจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale)

9. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของครูในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยพิจารณาจากผลงานที่ครูพัฒนาขึ้นภายหลังการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และสื่อวิดีโอหรือบทเรียนดิจิทัลที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาครูและการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในอนาคต
2. ได้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูได้
3. ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการผลิตสื่อและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
4. สถานศึกษาสามารถนำบทเรียนดิจิทัลและสื่อการเรียนรู้ที่ครูพัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียน
5. หน่วยงานทางการศึกษา เช่น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยและหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามเนื้อหาสาระต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม
    1.1 ความหมายของหลักสูตรฝึกอบรม
    1.2 ความสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรม
    1.3 แนวคิดของหลักสูตรฝึกอบรม
    1.4 องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม
2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่
    2.1 แนวคิดที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่
    2.2 หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่
    2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่
3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการ (Coaching and Mentoring)
    3.1 ความหมายของชี้แนะ (Coaching)
    3.2 ประโยชน์จากการชี้แนะ
    3.3 ลักษณะและรูปแบบการชี้แนะ
    3.4 กระบวนการชี้แนะ
    3.5 การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring)
4. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้
    4.1 ความหมายของสื่อสร้างสรรค์
    4.2 ความสำคัญของสื่อสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้
    4.3 ประเภทของสื่อสร้างสรรค์เพื่อการศึกษา
    4.4 หลักการออกแบบสื่อการเรียนรู้
    4.5 กระบวนการผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้
5. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล
    5.1 ความหมายของเทคโนโลยีดิจิทัล
    5.2 ความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล
    5.3 ประเภทของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
    5.4 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการผลิตสื่อการเรียนรู้
6. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
    6.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
    6.2 ความสำคัญของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

6.3 แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
7. แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม
7.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม
7.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม
7.3 ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมที่ดี
7.4 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม
8. การนิเทศการศึกษา
8.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
8.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
8.3 หลักการนิเทศการศึกษา
8.4 เทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching)
8.5 งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม

1.1 ความหมายของหลักสูตรฝึกอบรม

ปาลิตา สุขสำราญ และคัชรินทร์ มหาวงศ์ (2564, หน้า 10) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ความรู้ของเนื้อหา ทักษะ และประสบการณ์ในการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการสอน ทัศนคติ ประสบการณ์ และทิศทางของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในหลักสูตรที่กำหนดไว้

พัชรพร ศุภกิจ (2562, หน้า 16) ได้กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนหรือโครงการความรู้และประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งระบุเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อทราบการพัฒนาของผู้เรียน ทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ได้กำหนดไว้ ตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ได้ตั้งไว้

จันทิมา หิรัญอ่อน (2560, หน้า 104) ให้ความหมาย หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง แบบแผนและแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียนอันเปรียบเสมือนแผนที่และเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล หลักสูตรที่ดีจะต้องมีความชัดเจนเหมาะสมกับผู้เรียนและสังคม ซึ่งจะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้และการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า 40) สรุปความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ หรือกิจกรรมต่าง ๆ หรือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้ทักษะและเจตคติที่พึงประสงค์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สมคิด บางโม (2559, หน้า 13) กล่าวว่า หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคล โดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และทัศนคติ (attitude) อันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานในการทำงานให้สูงขึ้นทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น จะเห็นว่า การฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคลนั่นเอง

Ornstein and Hunkins (2013, p. 8 - 9) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม หรือเป็นแบบแผนสำหรับปฏิบัติการ รวมทั้งกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรม คือ การรวบรวมความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และกระบวนการที่สถาบันการศึกษาจัดทำขึ้น เป็นระบบในการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาตนเองตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

1.2 ความสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรม

ชูชัย สมิทธิไกร (2562, หน้า 115) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรมในฐานะปัจจัยหลักในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน โดยเน้นว่าหลักสูตรที่มีคุณภาพจะช่วยลดระยะเวลาในการเรียนรู้งานของพนักงานใหม่ (Learning Curve) และช่วยรื้อฟื้นทักษะ (Refresher Training) ให้กับพนักงานเดิม ความสำคัญประการต่อมาคือการสร้างความพึงพอใจในงาน เพราะเมื่อบุคลากรมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นจะทำให้เขารู้สึกประสบความสำเร็จและมีแรงจูงใจในการทำงานสูงขึ้น นอกจากนี้หลักสูตรฝึกอบรมยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับการสืบทอดตำแหน่ง (Succession Planning) เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กร มีความต่อเนื่องและมั่นคง

สุมนตรี สังข์ศรี (2562, หน้า 45) อธิบายความสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรมว่าเปรียบเสมือน "แผนที่นำทาง" ที่ช่วยให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นไปอย่างมีทิศทาง ไม่สะเปะสะปะ ความสำคัญอยู่ที่การเป็นกลไกในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน (Performance Gap) โดยหลักสูตรจะทำหน้าที่วิเคราะห์และเติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไป ทั้งในด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติ (Attitude) ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของระเบียบวิธีปฏิบัติงานใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุน (ROI) เพราะหลักสูตรที่ชัดเจนจะทำให้การวัดผลลัพธ์หลังการฝึกอบรมมีความแม่นยำและเป็นรูปธรรม

จิราภรณ์ เกตุแก้ว (2559, หน้า 20) หลักสูตรมีความสำคัญต่อผู้สอน ผู้บริหาร และนักการศึกษา เพราะเป็นการสรุปแนวคิด หลักการสำคัญ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่องานด้านการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

Desimone & Werner (2021, p. 8) ระบุว่าความสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ที่การสร้าง "ความยืดหยุ่นทางสมรรถนะ" (Competency Flexibility) ให้กับพนักงาน ในโลกที่งานรูปแบบเดิมกำลังถูกแทนที่ด้วยระบบอัตโนมัติ หลักสูตรฝึกอบรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วย Re-skill (สร้างทักษะใหม่) และ Up-skill (ยกระดับทักษะเดิม) เพื่อให้พนักงานยังคงมีความหมายและมีความสามารถในตลาดแรงงาน ความสำคัญนี้ยังครอบคลุมไปถึงการสร้างบรรยากาศของความเท่าเทียม

โดยหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานจะช่วยให้พนักงานทุกคนเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างเสมอภาค ลดช่องว่างทางทักษะระหว่างบุคคล และสร้างความเข้าใจอันดีในนโยบายขององค์กร

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร หลักสูตรฝึกอบรมที่มีคุณภาพช่วยให้บุคลากรได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่จำเป็นต่อการทำงาน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดระยะเวลาในการเรียนรู้งานของบุคลากรใหม่ และช่วยพัฒนาหรือฟื้นฟูทักษะของบุคลากรเดิมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของงาน นอกจากนี้ หลักสูตรฝึกอบรมยังทำหน้าที่เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ช่วยแก้ไขช่องว่างของสมรรถนะในการทำงาน และสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันยังมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและตลาดแรงงานผ่านการพัฒนาทักษะใหม่และการยกระดับทักษะเดิม ดังนั้น หลักสูตรฝึกอบรมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและส่งเสริมความก้าวหน้าขององค์กรอย่างยั่งยืน

1.3 แนวคิดของหลักสูตรฝึกอบรม

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2565, หน้า 42) อธิบายแนวคิดการจัดหลักสูตรฝึกอบรมตามหลัก “การเรียนรู้ของผู้ใหญ่” (Andragogy) โดยยึดหลักว่าผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อ 1) มีความจำเป็นต้องรู้ 2) มีประสบการณ์เดิมเป็นฐาน 3) มีส่วนร่วมในการวางแผน และ 4) มุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง แนวคิดนี้จึงเน้นการออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ไม่ยึดติดกับตำรา แต่เน้นการระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน โดยผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงศักยภาพภายในออกมาใช้ในกระบวนการฝึกอบรม

ปาลิตา สุขสำราญ และคัชรินทร์ มหาวงศ์ (2564, หน้า 12) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกรอบแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และรวมถึงมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก ทั้งในและนอกห้องเรียน และเป็นสิ่งที่สังคมมุ่งหวังจะให้เด็กได้รับ

จรูญศรี มาดิลกโกวิท (2563, หน้า 202) นำเสนอแนวคิดการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมตาม "ฐานสมรรถนะ" (Competency-Based) โดยเน้นความสำคัญของการกำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่ชัดเจนในรูปแบบของพฤติกรรมที่สังเกตได้ แนวคิดนี้ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญคือการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) เพื่อระบุความสามารถที่จำเป็นจริง แล้วนำมาเป็นตัวตั้งในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) มากกว่าการทดสอบความรู้ทางทฤษฎี หลักสูตรในแนวคิดนี้จึงมีความเป็นปฏิบัติการสูง และมักจะใช้กระบวนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ในทักษะ

Rothwell (2023, p. 134) นำเสนอแนวคิดการออกแบบหลักสูตรที่เน้น "การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงกลยุทธ์" (Strategic Instructional Design) โดยมองว่าหลักสูตรต้องเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ปัญหาขององค์กรอย่างลึกซึ้ง ไม่ใช่แค่ทำตามความต้องการของผู้บริหาร แนวคิดของเขายึดโมเดล ADDIE เป็นแกนหลักแต่เน้นความยืดหยุ่น (Agility) โดยหลักสูตรต้องสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้ทันต่อเหตุการณ์ กระบวนการออกแบบต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนและบริบทการใช้งานจริง แนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับการสร้างพันธะสัญญาทางการเรียนรู้ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเพื่อให้มั่นใจว่าสิ่งที่เรียนไปจะถูกนำไปใช้ในหน้างานได้จริง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า แนวคิดของหลักสูตรฝึกอบรม คือ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมุ่งเน้นการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนและบริบทการใช้งานจริง โดยหลักสูตรควรยึดหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสถานการณ์การทำงาน นอกจากนี้ หลักสูตรฝึกอบรมควรถูกออกแบบให้เป็นกรอบในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความคาดหวังของสังคม ขณะเดียวกัน การพัฒนาหลักสูตรควรเน้นฐานสมรรถนะ โดยกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถสังเกตและประเมินได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติและประสบการณ์จริง อีกทั้ง การออกแบบหลักสูตรยังควรเริ่มต้นจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการขององค์กรหรือบริบทการใช้งาน เพื่อให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการปฏิบัติงาน

1.4 องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม

วารีรัตน์ แก้วอุไร (2564, หน้า 35 - 36) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 1. หลักการ เป็นส่วนที่กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นของการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรโดยจะกล่าวถึงจุดเน้นของหลักสูตร (หลักสูตรอะไร คุณสมบัติขั้นต่ำของผู้เรียน (จัดให้ใคร) และวิธีการจัด (จัดอย่างไร) 2. จุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์ เป็นส่วนที่กล่าวถึงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผลผลิตหลักสูตรหรือผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตร ซึ่งมีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากกว่าเป้าหมายโดยจะกำหนดไว้ในแต่ละเนื้อหาวิชา จะต้องกำหนดให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน 3 โครงสร้าง เป็นส่วนที่กล่าวถึงเนื้อหาวิชาที่จัดไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยจะบอกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้เนื้อหาวิชา ประสบการณ์แก่ผู้เรียน 4. แนวทางดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึง กระบวนการที่ใช้ในการตรวจสอบและตัดสินว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะบรรลุตามที่จุดประสงค์ 5. การประเมินการเรียนรู้เป็นส่วนที่กล่าวถึงกระบวนการ วิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

ปาลิตา สุขสำราญ และคัชรินทร์ มหาวงศ์ (2564, หน้า 12) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง หลักการ จุดมุ่งหมาย คุณสมบัติของผู้เข้ารับ การฝึกอบรม โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม แนวการจัดกิจกรรม ฝึกอบรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม และ เอกสารประกอบการฝึกอบรม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564, หน้า 83) สรุปองค์ประกอบของหลักสูตร 4 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ เนื้อหา วิธีสอนและการดำเนินการและการประเมินผล ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันดังนี้

1. จุดประสงค์ (Objectives) เป็นแนวทางของการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนรู้ว่ามีจุดประสงค์อะไรบ้างในการสอน ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนใคร สอนทำไม และจะมีวิธีการสอนและประเมินผลอย่างไร

2. เนื้อหา (Subject Matter) เป็นสาระของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ ให้กับผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. วิธีสอนและการดำเนินการ (Methods and Organization) โดยการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความรู้ ทักษะกระบวนการจิตใจที่ดี และคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร (Assessment) ในอดีตจะใช้คำว่าประเมิน (Evaluation) เพื่อตัดสินผลการเรียน แต่ในอนาคตจะเปลี่ยนเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment) โดยประเมินผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการจิตใจ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

พัชรพร ศุภกิจ (2562, หน้า 18) องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของหลักสูตร ประกอบไปด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ สาระสำคัญและเนื้อหา กิจกรรม ระยะเวลา สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินผล

มนสิช สิทธิสมบูรณ์ (2561, หน้า 11) กล่าวว่า ในการจัดทำหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระดับใดก็ตามจะต้องกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรตามส่วนประกอบ ดังนี้

1. หลักการเป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตรนั้น บอกให้รู้ว่าหลักสูตรนั้น ๆ จัดขึ้นเพื่ออะไร กำหนดไว้ในลักษณะเชิงปรัชญาของหลักสูตร

2. จุดมุ่งหมาย แสดงความคาดหวังของหลักสูตรว่าผู้ที่เรียนจบหลักสูตรนี้แล้ว จะมีคุณลักษณะอย่างไร

3. จุดมุ่งหมายเฉพาะหรือจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาและรายวิชา ระบุเฉพาะเจาะจงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อเรียนจบแต่ละกลุ่มวิชาและแต่ละรายวิชา

4. โครงสร้างของหลักสูตร แสดงภาพรวมของทั้งหลักสูตรว่าได้จัดเนื้อหาและประสบการณ์ของหลักสูตรในลักษณะใด สัดส่วนของเนื้อหาและประสบการณ์ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นอย่างไร ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน แสดงการแบ่งเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร

5. เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการได้ลงมือทำหรือปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาและประสบการณ์ต่าง ๆ

6. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วยแนวทางหรือวิธีการวัดผลและประเมินผลว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์รายวิชา จุดประสงค์กลุ่มวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วหรือยังรวมถึงระยะเวลาการประเมินผล

7. แนวทางการใช้หลักสูตร เป็นการให้คำแนะนำแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการใช้หลักสูตรให้ใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

วีรภัทร ไม้ไหว (2560, หน้า 106) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระหลักสูตร 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อประกอบการฝึกอบรม

ทาบา (Taba, 1962, p. 422) ให้ความเห็นว่า หลักสูตรทุกรูปแบบนั้นควรประกอบด้วย จุดประสงค์ทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล

ไทเลอร์ (Tyler, 1950, p. 1) ให้ความเห็นว่าหลักสูตรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ จุดประสงค์การคัดเลือกเนื้อหาสาระ การจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ และการประเมินผล

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม เป็นส่วนสำคัญที่กำหนดทิศทางและคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ โดยทั่วไปหลักสูตรฝึกอบรมควรประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระหรือโครงสร้างของหลักสูตร วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ จุดมุ่งหมายทำหน้าที่กำหนดทิศทางของการพัฒนาผู้เรียน เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้เป็นส่วนที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะตามเป้าหมาย ขณะที่วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการฝึกอบรมช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ การประเมินผลยังเป็นกระบวนการสำคัญที่ใช้ตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่มีองค์ประกอบครบถ้วนและเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสมจึงช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ตารางที่ 2.1 แสดงการวิเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดของนักการศึกษา

องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม	**Tyler (1950)**	**Taba (1962)**	**วารีรัตน์ แก้วอุไร (2564)**	**ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564).**	**พัชรพร ศุภกิจ (2562)**	**ความคิดเห็นที่สองคล้องกัน**
1.หลักการ			✓		✓	2
2.จุดมุ่งหมาย		✓	✓		✓	3
3.จุดประสงค์	✓	✓		✓	✓	4
4.เนื้อหาสาระ และประสบการณ์	✓	✓		✓	✓	4
5.โครงสร้างของหลักสูตร			✓		✓	2
6.การวัดและการประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	5
7.แนวทางการใช้หลักสูตร			✓		✓	2

จากตารางที่ 2.1 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาหลายท่าน ทั้งด้านหลักการ จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ โครงสร้างหลักสูตร การวัดและประเมินผล และแนวทางการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาทั้ง 5 ท่าน สะท้อนให้เห็นถึงการออกแบบหลักสูตรอย่างเป็นระบบและสามารถประเมินผลการพัฒนาได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ ด้านจุดประสงค์ รวมถึงด้านเนื้อหาสาระและประสบการณ์ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาจำนวน 4 ท่าน แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรมุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมาย

การพัฒนาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริงอย่างเหมาะสม ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจึงสะท้อนว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีฐานทางวิชาการที่ชัดเจน ได้รับการสังเคราะห์จากแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรที่ได้รับการยอมรับ และมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ ได้เพิ่มเติมองค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งด้านการนิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เข้าไว้ในหลักสูตรฝึกอบรม เนื่องจากเห็นว่าการพัฒนาครูในบริบทปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน การพัฒนาครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องมีระบบการนิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษาหลังการอบรม เพื่อสนับสนุนให้ครูสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้จริงในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่

ความเป็นมา ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ หรือ Andragogy นั้นมีการศึกษาค้นคว้ากันมานานตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 โดยมีงานวิจัยทั้งในด้านวิทยาศาสตร์และด้านศิลปศาสตร์ ที่ออกมาสนับสนุนแนวคิดที่ว่าผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ในรูปแบบที่ต่างจากเด็ก การเรียนรู้ของผู้ใหญ่เกี่ยวข้องกับมนุษย์มาเป็นเวลาช้านาน ความเชื่อทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับศาสตร์และศิลป์ที่ใช้ในการสอนเด็ก ซึ่งเรียกว่า Pedagogy จนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ประเทศทางแถบยุโรปและสหรัฐอเมริกาจึงเริ่มมีการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีทางการศึกษาผู้ใหญ่

2.1 แนวคิดที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่

แนวคิดที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนผู้ใหญ่ที่สำคัญ Malcolm Knowles (Andragogy Theory of Malcolm Knowles) นักการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในสหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนวคิดต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การเรียนรู้ของผู้ใหญ่แตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็ก เพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า ดังนั้น การเรียนการสอนต้องยึดหลักให้ตอบสนองต่อธรรมชาติของผู้ใหญ่ นั่นคือต้องรู้หลักการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่ง Knowles (1975, p.35) เรียกวิชาการศึกษาผู้ใหญ่นี้ว่า Andragogy ซึ่งประกอบด้วย

2.1.1 มโนทัศน์ของผู้เรียน (Self-concept) ผู้ใหญ่จะมีลักษณะที่เติบโต ทั้งด้านร่างกายและจิตใจมีวุฒิภาวะสูง มโนทัศน์ต่อตนเอง จะพัฒนาจากการพึ่งพาผู้อื่นไปเป็นการนำตนเอง เป็นตัวของตัวเอง

2.1.2 ประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) ผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะมากขึ้น มีประสบการณ์อย่าง กว้างขวางที่จะเป็นแหล่งทรัพยากรอันมีค่าของการเรียนรู้ ขณะเดียวกันก็จะมีพื้นฐานเปิดกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

2.1.3 ความพร้อมที่จะเรียน (Readiness) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียน เมื่อรู้สึกว่าสิ่งนั้นจำเป็นต่อบทบาทและสถานภาพทางสังคมของตน

2.1.4 แนวทางการเรียนรู้ (Orientation to learning) ผู้ใหญ่จะยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้มุ่งนำความรู้ไปใช้ทันที

ทฤษฎี Andragogy ของ Malcolm การหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนผู้เรียนจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ที่เกิดจากการสังเกต การคิดวิเคราะห์แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน (Reflective Observation) แล้วรวบรวมแนวคิดต่าง ๆ เป็นทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์ (Abstract Conceptualization) แล้วนำทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์ ไปปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ พอถึงขั้นนี้ก็เป็นการครบวงจรของกระบวนการเรียนรู้ หลังจากนั้นก็จะเกิดประสบการณ์ใหม่เป็นวงจรในรอบใหม่ ๆ ต่อไป

Knowles ได้เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของ Pedagogy and Andragogy สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของ Pedagogy และ Andragogy ตามแนวคิดของ Knowles

ประเด็นเปรียบเทียบ	Pedagogy	Andragogy
ความสนใจ / ความคิด	ผู้เรียนต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดแนวทางการเรียนรู้และควบคุมกระบวนการเรียนการสอน	ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และธรรมชาติของผู้เรียน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้คอยชี้แนะและสนับสนุนการเรียนรู้
ประสบการณ์ของผู้เรียน	ผู้เรียนมีประสบการณ์น้อย จึงต้องอาศัยการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เรียนมีประสบการณ์เดิมที่หลากหลาย สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาได้
ความพร้อมที่จะเรียน	ผู้เรียนต้องอาศัยการกระตุ้นและการเตรียมความพร้อมจากครูผู้สอน	ผู้เรียนมีความพร้อมจากความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตและการทำงาน
การรับรู้ต่อการเรียน	การเรียนรู้มุ่งเน้นการได้รับความรู้ตามหลักสูตรและเนื้อหาที่กำหนด	การเรียนรู้มุ่งเน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานจริง
แรงจูงใจ	แรงจูงใจส่วนใหญ่มาจากปัจจัยภายนอก เช่น คะแนนหรือการประเมินผล	แรงจูงใจเกิดจากปัจจัยภายใน เช่น ความต้องการพัฒนาตนเองและการแก้ปัญหาในชีวิตจริง
การรับผิดชอบต่อการเรียนรู้	ครูผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการเรียนรู้	ผู้เรียนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น
บรรยากาศในการเรียนรู้	เน้นการจัดการเรียนรู้แบบเป็นทางการมีโครงสร้างชัดเจน	เน้นบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ร่วมกัน
ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้	ใช้การบรรยาย การสาธิต และการฝึกปฏิบัติตามแบบ	ใช้การอภิปราย การแก้ปัญหา การทำงานกลุ่ม และการเรียนรู้จากประสบการณ์

โดยสรุป จากคำอธิบายของคำว่า Andragogy อาจกล่าวได้ว่า Andragogy เป็นคำเฉพาะของการเรียนการสอนผู้ใหญ่ ก่อนที่ Malcolm S. Knowles ได้เผยแพร่คำนี้ในเวลาต่อมาจนเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ของนักการศึกษาผู้ใหญ่ ว่า Andragogy เป็นทฤษฎีของการศึกษาผู้ใหญ่ (Theory of Adult education) อีกทั้ง แนวคิดในเรื่องการสอนผู้ใหญ่นั้นยังชี้ให้เห็นว่า บทบาทของครูผู้สอนเปลี่ยนไป ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ความต้องการ วิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียน วางแผนการเรียน รวมไปถึงการออกแบบสร้างประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้น ผู้สอนจะต้องมีองค์ความรู้ในเรื่องของ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา คุณค่าและประโยชน์ของทฤษฎี การเรียนรู้ทางจิตวิทยามีความจำเป็นยิ่งต่ออาชีพ ครู อาจารย์ วิทยากร และนักการศึกษา มีอิทธิผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ช่วยให้เกิดความเข้าใจว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร เข้าใจถึงบทบาทของตนในฐานะครูผู้สอน สามารถเลือกวิธีการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับวัยผู้เรียน เรียงลำดับเนื้อหาการเรียน ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งทางด้านจิตวิทยาที่ใช้ในการสอนผู้ใหญ่นั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ถือเป็นหัวใจสำคัญสำหรับนักการศึกษาผู้ใหญ่หรือผู้สอนผู้ใหญ่ที่จะต้องศึกษา และสร้าง (1980) ได้เสนอแนวคิดสำหรับครูผู้สอนในแง่มุมทาง สอนต้องยึดหลักให้ตอบสนองต่อ ความเข้าใจ ให้แตกฉานเพื่อเข้าใจในพฤติกรรมของผู้ใหญ่ ซึ่งจะนำไปสู่การสอนผู้ใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ Knowles ที่มีความแตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็ก เพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่าเด็ก ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนต้องยึดหลักให้ตอบสนองต่อธรรมชาติของผู้ใหญ่ โดยกำหนดสิ่งที่ควรคำนึงถึงหรือลักษณะเด่นของผู้ใหญ่ ที่มีผลต่อการสอนทำให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ 4 ประการ ดังนี้

1. มโนทัศน์ของผู้เรียน (self-concept) อาจเรียกว่า ความเข้าใจตนเองหรือมโนภาพแห่งตน ผู้ใหญ่จะมีลักษณะที่เติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีวุฒิภาวะสูง มโนทัศน์ต่อตนเองจะพัฒนาจากการพึ่งพาผู้อื่น ในชีวิตได้ด้วยตนเอง เป็นการชี้นำตนเอง ตัดสินในเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตได้ด้วยตนเอง ผู้ใหญ่ จะมองเห็นตนเองและนำตนเองได้ รู้จักเหตุ จะมองเหตุและผล สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

2. ประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) ผู้ใหญ่มีประสบการณ์ สั่งสมประสบการณ์มีพื้นฐานเปิดกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ยิ่งอายุมากขึ้นก็ยิ่งมีประสบการณ์มาก กว้างขวางมากพร้อมที่จะเป็นแหล่งทรัพยากร อันมีค่าของการเรียนรู้ ประสบการณ์เหล่านี้จะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่หลายประการ อาทิ ผู้ใหญ่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประสบการณ์กับผู้อื่นได้ เป็นการขยายโลกทัศน์ให้กว้างขวางมากขึ้น ผู้ใหญ่มีประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน สามารถนำประสบการณ์เดิมไปเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ ทำให้ประสบการณ์ใหม่มีความหมายมากขึ้น เป็นต้น

3. ความพร้อมที่จะเรียน (Readiness to Learn) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้เมื่อรู้สึกว่าสิ่งนั้นจำเป็นต่อบทบาทและสถานภาพทางสังคมของตน ผู้ใหญ่จะมีวุฒิภาวะและเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด ถ้าเรื่องที่เรียนรู้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และมีความจำเป็นต้องรู้ ดังนั้น การสอนผู้ใหญ่จะต้องสอน ในเรื่องที่เป็นประโยชน์และตรงกับความต้องการของผู้ใหญ่

4. แนวทางการเรียนรู้ (Orientation to Learning) ผู้ใหญ่จะยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ มุ่งนำความรู้ไปใช้ได้ในทันที ผู้ใหญ่มาเรียนหนังสือและกลับมาเข้าสู่กิจกรรมทางการศึกษาเพราะว่าเขาขาดความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาชีวิตในปัจจุบัน เขาจึงมาเรียน

เพื่อมุ่งที่จะนำความรู้กลับไปใช้งานทันที จากแนวคิดของ Knowles การเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง มีความเป็นตัวตนของตนเอง รู้จักแก้ปัญหาเลือกและตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง ตัวเองมีศักยภาพ พร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง พร้อมที่จะเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เพื่อให้มีความเข้าใจและชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ผู้ใหญ่ ผู้เขียนจึงขอสรุปและนำเสนอเป็นตารางเปรียบเทียบคุณลักษณะบุคคลที่มีความแตกต่างระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ พร้อมทั้งเปรียบเทียบบทบาทของครูและองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอน ระหว่างการสอนเด็กและการสอนผู้ใหญ่

สุมลตรี สังข์ศรี (2562, หน้า 75) อธิบายแนวคิด "การเรียนรู้ที่กำกับตนเอง" (Self-Directed Learning) ที่มีอิทธิพลต่อวงการการศึกษาผู้ใหญ่ของไทย โดยเน้นว่าการสอนผู้ใหญ่ต้องสร้างสถานการณ์ที่ผู้เรียนมีบทบาทในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ผู้สอนมีหน้าที่เป็น "นั่งร้าน" (Scaffolding) ที่ช่วยสนับสนุนในระยะแรกและค่อย ๆ ถอนตัวออกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความอิสระ แนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นรายบุคคล และการจัดสรรทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตในบริบทสังคมไทย

Mezirow (2018, p.112) นำเสนอแนวคิด "การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง" (Transformative Learning) ซึ่งมีอิทธิพลอย่างสูงในการสอนผู้ใหญ่ยุคปัจจุบัน โดยเน้นว่าการเรียนรู้ไม่ได้เป็นเพียงการเพิ่มพูนข้อมูล แต่คือการปรับเปลี่ยน “กรอบแห่งความหมาย” (Frames of Reference) หรือกระบวนทัศน์เดิมที่มีอยู่ กระบวนการสอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด “ความลำบากใจในเชิงวิพากษ์” (Disorienting Dilemma) เพื่อให้เขาสังเกตเห็นข้อบกพร่องในความเชื่อเดิม แล้วนำไปสู่การสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์และการสร้างความหมายใหม่ที่ครอบคลุมและยืดหยุ่นกว่าเดิม แนวคิดนี้ทำให้การสอนผู้ใหญ่ในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การสนทนาเชิงวิพากษ์และการตั้งคำถาม เพื่อการเปลี่ยนแปลงในระดับจิตใต้สำนึก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แนวคิดที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนผู้ใหญ่ว่า ผู้ใหญ่มีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างจากเด็ก เนื่องจากมีประสบการณ์ชีวิตและความต้องการในการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง โดย Malcolm Knowles เสนอแนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ หรือ Andragogy ซึ่งเน้นว่าผู้เรียนผู้ใหญ่มีความสามารถในการกำกับตนเอง มีประสบการณ์เป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญ มีความพร้อมที่จะเรียนเมื่อเห็นประโยชน์ต่อบทบาทของตน และมุ่งเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและนำไปใช้ได้ทันที ขณะเดียวกันแนวคิดการเรียนรู้ที่กำกับตนเองยังเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

2.2 หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2565, หน้า 42) สรุปหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ในบริบทไทยไว้ 5 ประการ คือ 1) หลักความมีส่วนร่วม : ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน 2) หลักความยืดหยุ่น : ทั้งเวลา สถานที่ และวิธีการ 3) หลักการเคารพในศักดิ์ศรี : ปฏิบัติต่อกันในฐานะผู้ใหญ่ที่เท่าเทียม 4) หลักความสอดคล้องกับปัญหาจริง : เน้นสิ่งที่เขาสามารถนำไปแก้ปัญหาในชีวิตหรือการทำงานได้ทันที และ 5) หลักการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเชิงบวก : เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ หลักการเหล่านี้มุ่งเน้นการสร้าง "ความสุขในการเรียน" เพื่อให้ผู้ใหญ่เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ต่อเนื่องไปโดยไม่รู้สึกว่าการเรียนเป็นภาระ

Brockett & Hiemstra (1991, p.74) การเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ หรือ Self-directed Leaning เป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากนักการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงหลายท่าน อาทิโนลส์ (Knowles) โรเจอร์ (Rogers) และคาฟาเรลลา (Caffarella) เป็นต้น นักการศึกษาผู้ใหญ่เหล่านี้เชื่อในแนวคิดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ว่ามิใช่เป็นเพียงแฟชั่นที่ได้รับความนิยมเพียงชั่วครู่ชั่วยามแล้วจางหายไป แต่จะเป็นแนวคิดของการเรียนรู้ที่อยู่คู่กับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จนกลายเป็นวิถีแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญของผู้ใหญ่

Wilcox (1996, p.31) แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนั้นมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) ของ มัลคอล์มโนลส์ (Malcolm Knowles) ซึ่งจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้กล่าวว่ามนุษย์เกิดขึ้นมาพร้อมกับพลังที่ไม่จำกัดสำหรับการเจริญเติบโต และการพัฒนา โดยการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาของมนุษย์ ซึ่งผู้สอนต้องระมัดระวัง ที่จะไม่เข้าไปแทรกแซงหรือเข้าไปควบคุมกระบวนการของการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนควรทำหน้าที่เพียงผู้แนะนำเท่านั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) ได้ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และถือว่าประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการเรียนรู้จากพื้นฐานแนวคิดดังกล่าวได้ต่อยอดมาเป็นแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถชี้นำตนเองไปสู่การเรียนรู้ที่ต้องการได้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้คอยสนับสนุนและช่วยเหลือเท่านั้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ควรยึดหลักการที่ส่งเสริมบทบาทของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมและสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยการจัดการเรียนรู้ควรมีความยืดหยุ่นทั้งด้านเวลา วิธีการ และบริบทการเรียนรู้ พร้อมทั้งเคารพศักดิ์ศรีและประสบการณ์ของผู้เรียนในฐานะผู้ใหญ่ เนื้อหาการเรียนควรเชื่อมโยงกับปัญหาและสถานการณ์จริงเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ทันที

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่

นริศรา สุขประเสริฐ (2566, หน้า 142) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางดิจิทัลสำหรับแรงงานวัยผู้ใหญ่ในประเทศไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน ร่วมกับการชี้แนะ (Coaching) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ การประเมินความพร้อม การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การชี้แนะเชิงปฏิบัติ และการทดสอบสมรรถนะ 2. กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความฉลาดทางดิจิทัล หลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 84.50 และมีจำนวนผู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 88.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) เท่ากับ 4.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.42

วิชุดา กิจธรธรรม (2564, หน้า 142) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคลากรวัยผู้ใหญ่ในยุคดิจิทัล โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้และการสนับสนุนจากองค์กรมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จในการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 78.40 2. กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกอบรมแบบ Micro-learning มีคะแนนการทดสอบความรู้หลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 82.15 และมีอัตราการคงอยู่ของความรู้หลังผ่านไป 4 สัปดาห์สูงถึงร้อยละ 79.80 3. เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) เท่ากับ 4.52 และ (S.D.) เท่ากับ 0.54 ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้สำคัญถึงความยั่งยืนของการพัฒนาบุคลากร

งานวิจัยต่างประเทศ

Dominguez (2024, p.102) ได้วิจัยเรื่อง การบูรณาการเทคโนโลยีโลกเสมือน (VR) ในการฝึกอบรมสมรรถนะการทำงานเป็นทีมสำหรับผู้ใหญ่ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการสื่อสารภายในทีมหลังการฝึกอบรมเฉลี่ยร้อยละ 83.75 และผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 92.00 2. ระยะเวลาในการฝึกอบรมลดลงร้อยละ 25.00 เมื่อเทียบกับการสอนแบบบรรยาย 3. ความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรมดิจิทัลที่สร้างความสมจริงอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย($\overline{x}$) เท่ากับ 4.83 และ (S.D.) เท่ากับ 0.39

Posner (1990, p.65) ได้ศึกษาการเรียนรู้ด้วยตนเอง การรับรู้ความสามารถทางการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบเปิด (An Open Alternative High School) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เจตคติต่อการเรียนและลักษณะนิสัยที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนจบการศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถทางการเรียนกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนที่เข้าโครงการการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสถานภาพส่วนตัวและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือ Thef-Perception Profile for Adolescents (Harter. 1985), A Scale of Intrinsic Versus ExtOrientation in the Classroom (Harter. 1980) และ The Self-Directed Learning Readiness Scale(Guglielmino. 1977) กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 149 คน จาก 5 ระดับชั้น ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เจตคติต่อการเรียนและลักษณะนิสัยค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงทีละน้อยในขั้นตอนแรกของการเรียนและเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเรียนจบโครงการการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่า โครงการขึ้นไป นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถทางการเรียนสูงขึ้น และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเององค์ประกอบที่จะทำให้โครงการการเรียนรู้ด้วยตนเองสมบูรณ์ขึ้น ได้แก่ การจัดสถานการณ์การเรียนรู้ที่ท้าทาย ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ต่าง ๆ การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้ อยากเห็นและมีความสนใจในการเรียน การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้เรียน มีการเรียนรู้ด้วยตนเองจะต้องให้การสนับสนุนที่ดี โดยให้โอกาสและอิสระแก่ผู้เรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่าการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในยุคดิจิทัลสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์จริง การชี้แนะ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลประกอบการเรียนรู้ โดยงานวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับสูง นอกจากนี้ปัจจัยด้านแรงจูงใจการสนับสนุนจากองค์กร และการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น เช่น Micro-learning ยังมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขณะเดียวกันการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น โลกเสมือน (VR) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกอบรมและลดระยะเวลาในการเรียนรู้ได้ อีกทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ยังช่วยพัฒนาความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการ Coaching and Mentoring

3.1 ความหมายของการชี้แนะ (Coaching)

วรภัทร์ ภู่เจริญ (2563, หน้า 88) ให้คำนิยามว่าการชี้แนะ (Coaching) คือ “ศิลปะการฟังและการตั้งคำถาม” เพื่อให้คนทำงานเห็น “หน้างาน” และ “ตัวตน” ของตัวเองได้ชัดเจนขึ้น เป็นการจัด

การเรียนรู้ที่เน้นการดึงศักยภาพภายใน (Internalized Learning) ออกมาใช้ โดยผู้ชี้แนะ ทำหน้าที่เป็น "กระจกเงา" สะท้อนความคิดและพฤติกรรม ไม่ใช่การบอกคำตอบสำเร็จรูป การชี้แนะในบริบทไทยต้องมีความเมตตาและการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเชิงจิตวิทยา เพื่อให้ผู้รับการชี้แนะกล้าที่จะเปิดใจสำรวจความผิดพลาดและพัฒนาจุดแข็งของตนเอง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับจิตสำนึก และการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม

วิเชียร วิทยอุดม (2562, หน้า 156) อธิบายความหมายของการชี้แนะ (Coaching) ว่าคือเทคนิคการสอนงานรูปใหม่ที่มุ่งสร้างความสัมพันธ์เชิงหุ้นส่วนระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือระหว่างเพื่อนร่วมงาน เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถเฉพาะด้านผ่านกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง การชี้แนะเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติ และการทำงานเชิงรุก โดยผู้ชี้แนะต้องมีความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมและให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่สร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการชี้แนะเกิดแรงบันดาลใจในการยกระดับมาตรฐานการทำงานของตนเองให้สูงขึ้น

สลิลนา ภูมิพาณิช (2560, หน้า 71) กล่าวถึง การชี้แนะ(Coaching) ว่ามีลักษณะเป็นกระบวนการ คือ ประกอบด้วยวิธีหรือเทคนิคต่างๆ ที่วางแผนไว้อย่างดี ดำเนินการตามขั้นตอนและบรรลุเป้าหมาย โดยมีเป้าหมายที่ต้องการ 3 ประการ คือ การแก้ปัญหาในการทำงาน การพัฒนาความรู้ ทักษะหรือความสามารถในการทำงาน การประยุกต์ใช้ทักษะหรือความรู้ในการทำงาน โดยมีลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชี้แนะกับผู้รับการชี้แนะ คือ เป็นกลุ่มเล็กหรือรายบุคคลและใช้เวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

วารีรัตน์ แก้วอุไรและคณะ (2559, หน้า 2) กล่าวถึง Coaching ว่าเป็นเทคนิคการสอนงานที่ช่วยดึงศักยภาพ ความสามารถของผู้ที่ถูกสอนออกมาโดยผู้สอนงานต้องมีความรู้ความสามารถมากกว่าผู้ถูกสอน

กลิ๊กแมนและคณะ (Glickman, et al., 2010 อ้างใน สลิลนา ภูมิพาณิช ,2560, หน้า 70) ให้ความหมายว่า การชี้แนะเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ชี้แนะ หรือหัวหน้างานและผู้ได้รับการชี้แนะ ในอันที่จะส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากความหมายดังกล่าวมาข้างต้น การชี้แนะ (Coaching) คือ กระบวนการพัฒนาศักยภาพบุคคลที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชี้แนะและผู้รับการชี้แนะ โดยใช้การสื่อสารแบบสองทาง การฟังอย่างลึกซึ้ง และการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการชี้แนะได้ตระหนักรู้และค้นพบศักยภาพของตนเอง การชี้แนะไม่ได้มุ่งเน้นการให้คำตอบโดยตรง แต่เป็นการช่วยสะท้อนความคิดและพฤติกรรมเพื่อให้ผู้รับการชี้แนะสามารถวิเคราะห์ปัญหาและพัฒนาวิธีการทำงานของตนเองได้อย่างเหมาะสม กระบวนการดังกล่าวยังเน้นการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้รับการชี้แนะเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในการปฏิบัติงาน

3.2 ประโยชน์จากการชี้แนะ

คัชรินทร์ มหาวงศ์ และปาลิตา สุขสำราญ (2564, หน้า 23) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อหัวหน้างานหรือศึกษานิเทศก์

1. การชี้แนะจะช่วยแบ่งเบาภาระงานเนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกทำงานได้อย่างถูกต้องและทันเวลา

2. มีเวลาเพียงพอที่จะคิดพิจารณาปรับปรุงระบบงานขั้นตอนและวิธีการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นช่วยเหลือผู้เข้ารับการฝึกอย่างแท้จริงพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง

3. มีโอกาสชี้แจงจุดเด่นหรือจุดที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกปรับปรุงการทำงานการสอน

4. สามารถแจ้งให้ผู้เข้ารับการฝึกรู้ถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์และปัญหาการเปลี่ยนแปลงการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ขององค์กร

5. มีโอกาสรับรู้ความต้องการที่ผู้เข้ารับการฝึกคาดหวังและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานของครู ปัญหาการเรียนการสอนของผู้เข้ารับการฝึก

6. สร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานระหว่างศึกษานิเทศก์กับผู้เข้ารับการฝึก

7. เป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ผลักดันและสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการฝึกทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานที่กำหนดผู้เข้ารับการฝึกจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพปรับปรุงพฤติกรรมการสอน

8. ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการทำงานร่วมกันเป็นทีม บรรยากาศของสังคมแห่งการเรียนรู้

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อผู้รับการชี้แนะ

1. เข้าใจขอบเขตเป้าหมายของงานและความต้องการที่องค์กรคาดหวัง

2. ได้รับถึงสถานการณ์เปลี่ยนแปลงปัญหาและอุปสรรคขององค์การภารกิจที่องค์กรจะทำในปัจจุบันและต้องการที่จะทำต่อไปในอนาคต

3. ได้รับถึงปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกับครูและมีส่วนร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนในการพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4. มีโอกาสรู้จุดแข็งจุดอ่อนของตนเพื่อสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. รู้จักวางแผนลำดับความสำคัญก่อน-หลังของงานรับรู้เทคนิควิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่องค์กรกำหนด

6. สร้างขวัญกำลังใจทำให้ไม่รู้สึกว่าตนเองทำงานเพียงผู้เดียว

7. เป็นแรงจูงใจ กระตุ้นให้ครูผู้เข้ารับการฝึกปรับปรุงตนเองสนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอ

8. ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกมีคุณค่าและเห็นคุณค่าในการทำงานมากขึ้น เนื่องจากชี้แนะที่ถูกต้องตามความต้องการของครูผู้เข้ารับการฝึกช่วยตอบสนองให้ผู้เข้ารับการฝึกทำงานได้บรรลุเป้าหมายของตน

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2564, หน้า 112) ชี้ให้เห็นว่าประโยชน์ที่สำคัญที่สุดของการชี้แนะในบริบทการทำงานไทยคือการ "ลดช่องว่างความขัดแย้ง" และ "เพิ่มพื้นที่ความเข้าใจ" ระหว่างคนต่างรุ่น (Generation Gap) ช่วยให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) โดยไม่รู้สึกว่าเป็นการสอนสั่ง ประโยชน์ทางอ้อมคือการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปี่ยมไปด้วยพลังบวก ช่วยให้พนักงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการกล้าคิดและกล้าลองทำสิ่งที่ท้าทายมากขึ้นและผลลัพธ์ในระยะยาว คือการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ที่เพียบพร้อมด้วยทักษะการสื่อสารที่ยอดเยี่ยม

สุวิมล ว่องวาณิช (2562, หน้า 47) ระบุประโยชน์ของการชี้แนะในมิติด้านการศึกษาและการพัฒนาครูว่า ช่วยส่งเสริม "ความเป็นวิชาชีพ" (Professionalism) อย่างก้าวกระโดด ช่วยให้ผู้รับการชี้แนะเกิดทักษะการนิเทศตนเอง และสามารถปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ประโยชน์ของการชี้แนะยังส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-efficacy) ทำให้บุคคลรู้สึก

ว่าตนเองมีความสามารถในการควบคุมความสำเร็จของงานได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างนวัตกรรมในที่ทำงานและการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ (2561, หน้า 38) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นส่งผลโดยตรงต่อหัวหน้างาน ลูกน้อง และต่อองค์กร ดังนี้

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อหัวหน้างาน

1. การชี้แนะจะช่วยแบ่งเบาภาระงาน เนื่องจากลูกน้องทำงานได้อย่างถูกต้อง ส่งมอบงานตามเวลาที่กำหนด

2. มีเวลาเพียงพอที่จะคิดพิจารณา ปรับปรุงระบบงาน ขั้นตอนและวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยเหลือลูกน้องอย่างแท้จริง

3. มีโอกาสชี้แจงจุดเด่น หรือจุดที่ต้องการให้ลูกน้องปรับปรุงการทำงาน

4. สามารถแจ้งให้ลูกน้องรู้ถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และปัญหาการเปลี่ยนแปลงการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ขององค์กร

5. มีโอกาสรับรู้ความต้องการที่ลูกน้องคาดหวังและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานของลูกน้อง

6. สร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง

7. เป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ผลักดันและสนับสนุนให้ลูกน้องทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (Performance Goal) ตามแผนงานที่กำหนด

8. ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการทำงานร่วมกันเป็นทีม

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อลูกน้อง

1. เข้าใจขอบเขต เป้าหมายของงานและความต้องการที่หัวหน้าคาดหวัง

2. ได้รับรู้ถึงสถานการณ์เปลี่ยนแปลง ปัญหาและอุปสรรคขององค์กร ภารกิจที่องค์กรจะทำในปัจจุบันและต้องการที่จะทำต่อไปในอนาคต

3. ได้รับรู้ถึงปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกับ หัวหน้างาน และมีส่วนร่วมกับหัวหน้างานในการพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4. มีโอกาสรู้จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเอง เพื่อสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. รู้จักวางแผน ลำดับความสำคัญก่อน-หลังของงาน รับรู้เทคนิควิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่หัวหน้างานกำหนด

6. สร้างขวัญ กำลังใจ ทำให้ไม่รู้ว่าตนเองทำงานเพียงผู้เดียว

7. เป็นแรงจูงใจ กระตุ้นให้ลูกน้องปรับปรุงตนเอง สนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอ

8. ส่งเสริมให้ลูกน้องมีคุณค่า (Value) ในการทำงานมากขึ้น เนื่องจากการสอนที่ถูกต้องตามความต้องการของลูกน้อง ช่วยตอบสนองให้ลูกน้องทำงานได้บรรลุเป้าหมายของตนเอง

จากความหมายดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การชี้แนะ (Coaching) ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้ชี้แนะ ผู้รับการชี้แนะ และต่อองค์กร โดยในด้านผู้ชี้แนะหรือผู้บริหารจะช่วยลดภาระงาน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามแผนงานที่กำหนด อีกทั้งยังช่วยสร้างโอกาสในการสื่อสารวิสัยทัศน์ นโยบาย และแนวทางการพัฒนางานร่วมกัน ขณะเดียวกันผู้รับการชี้แนะจะมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น สามารถ

ตระหนักถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา รวมทั้งเกิดแรงจูงใจและความมั่นใจในการทำงาน นอกจากนี้ การชี้แนะยังช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคลากร ลดความขัดแย้ง และส่งเสริมบรรยากาศของการทำงานร่วมกันเป็นทีม ตลอดจนช่วยพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานและพัฒนาวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่ประสิทธิภาพขององค์กรและความสำเร็จในการดำเนินงานในระยะยาว

3.3 ลักษณะและรูปแบบการชี้แนะ

จินตนา ตันวิบูลย์พาณิชย์ (2565, หน้า 134) อธิบายลักษณะของการชี้แนะในบริบทไทยว่าควรมีรูปแบบที่ผสมผสานระหว่างการชี้แนะรายบุคคล (Individual Coaching) และการชี้แนะเป็นทีม (Team Coaching) โดยมีลักษณะสำคัญคือการใช้ภาษาที่นุ่มนวลแต่ตรงประเด็น (Compassionate Coaching) รูปแบบที่เหมาะสมควรเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีการวางแผนการชี้แนะเป็นระยะยาว (Spiral Process) และใช้การสังเกตการปฏิบัติงานจริงควบคู่ไปกับการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์จริง

นพรัตน์ แสงเจริญธรรม (2564, หน้า 112) อธิบายรูปแบบการชี้แนะเชิงนวัตกรรม (Innovative Coaching) ว่ามีลักษณะเด่นในการใช้เครื่องมือดิจิทัลและข้อมูลขนาดใหญ่มาช่วย ในการติดตามพฤติกรรม รูปแบบนี้เน้นการชี้แนะแบบกระชับ (Micro-coaching) ที่ใช้เวลาสั้นแต่ได้ใจความสำคัญ เหมาะกับสังคมยุคดิจิทัล โดยมีลักษณะเป็น "การชี้แนะตามความต้องการ (On-demand Coaching) ที่เน้นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างรวดเร็ว (Just-in-time) เพื่อให้การทำงานไม่สะดุดและเกิดการพัฒนาทักษะดิจิทัลไปพร้อมกัน

Gordon (2004, p 52-54 อ้างอิงใน สลิลนา ภูมิพาณิช, 2560, หน้า 76) ได้ประมวลรูปแบบการชี้แนะ ไว้ดังนี้

1. การชี้แนะเชิงเทคนิค (Technical Coaching) เป็นการชี้แนะที่ช่วยให้ครูสามารถถ่ายโยงสิ่งที่เรียนรู้จากการอบรมไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน ด้วยการช่วยเหลือที่เข้มข้น การสนทนาเรื่องวิชาชีพ ซึ่งรูปแบบนี้ Joyce และ Showers ได้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้นใช้ในโรงเรียน โดยผู้ชี้แนะไปสังเกตการสอนแล้วประชุมเพื่อพูดคุยช่วยให้ครูได้เชื่อมโยงสิ่งที่ได้อบรมมาสู่การปฏิบัติ วิธีการที่ผู้ชี้แนะใช้ ได้แก่ การให้ข้อมูลป้อนกลับ การวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติในชั้นเรียนและการช่วยเหลือครูเป็นรายบุคคล

2. กลุ่มเรียนรู้เพื่อนชี้แนะ (Peer Coaching Study Teams) Joyce และ Showers ได้พัฒนารูปแบบเพื่อนชี้แนะ โดยให้ครูในโรงเรียนได้รวมกันเป็นทีมเรียนรู้ สมาชิกแต่ละคนควรปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนของตนและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเพื่อนครูด้วยกัน เป็นรูปแบบที่ไม่ได้จัดให้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับ แต่ผลการดำเนินการพบว่า การนำยุทธวิธีใหม่ไปใช้เป็นไปด้วยดีและนักเรียนพัฒนาดีขึ้น

3. การชี้แนะแบบกลุ่ม (Team Coaching) รูปแบบนี้ได้บูรณาการเพื่อชี้แนะ เข้ากับการเสนอร่วมกัน คล้ายกับรูปแบบของ Joyce และ Showers มีเป้าหมายเพื่อการนำทักษะที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมมาใช้ในชั้นเรียน ผู้ชี้แนะเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอน นำครูในการวางแผน ปฏิบัติการสอน และประเมินบทเรียน

4. การชี้แนะทางปัญญา (Cognitive Coaching) Costa และ Garnston (1994) ได้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้น เพื่อให้ครูได้พัฒนาทักษะทางสติปัญญาไปจนถึงระดับที่สามารถกำกับวิเคราะห์ และประเมิน

ตนเองได้ โดยช่วยเหลือครูในการตัดสินใจวางแผนการสอน การสะท้อนการเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติ มีระดับขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ การประชุมวางแผน การสังเกตการสอนและการประชุมสะท้อนการเรียนรู้

5. การชี้แนะแบบร่วมพัฒนา (Responsive Coaching) เป็นการชี้แนะที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน แต่ไม่มีเป้าหมายเฉพาะ เนื่องจากขึ้นอยู่กับความสนใจเป้าหมายและปัญหาของครูแต่ละคน ซึ่งบางคนเรียกรูปแบบนี้ว่า Collegial Coaching

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รูปแบบของการชี้แนะ (Coaching) มีลักษณะที่หลากหลายและสามารถปรับให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กรหรือสถานศึกษา โดยอาจดำเนินการทั้งในรูปแบบการชี้แนะรายบุคคลและการชี้แนะเป็นทีม ซึ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์เชิงกัลยาณมิตร การสังเกตการปฏิบัติงานจริง และการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในยุคดิจิทัลยังมีการพัฒนารูปแบบการชี้แนะเชิงนวัตกรรมที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาสนับสนุน เช่น การชี้แนะระยะสั้นหรือการชี้แนะตามความต้องการเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที ขณะเดียวกันรูปแบบการชี้แนะในทางการศึกษายังประกอบด้วยหลายลักษณะ เช่น การชี้แนะเชิงเทคนิค การชี้แนะโดยเพื่อนร่วมงาน การชี้แนะเป็นทีม การชี้แนะทางปัญญา และการชี้แนะแบบร่วมพัฒนา ซึ่งล้วนมุ่งเน้นการสนับสนุนให้ครูสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

3.4 กระบวนการชี้แนะ

ประพันธ์ สุริยวงค์ (2566, หน้า 88) นำเสนอกระบวนการชี้แนะแบบบูรณาการที่เน้น 3 ระยะ คือ 1) ระยะเตรียมการ (Pre-Coaching) : การวิเคราะห์ศักยภาพและทัศนคติเบื้องต้น 2) ระยะดำเนินการ (During-Coaching) : การใช้เทคนิคการฟังเชิงรุกและการถามเพื่อขุดค้นความต้องการที่แท้จริง และ 3) ระยะหลังการชี้แนะ (Post-Coaching) : การให้ผู้รับการชี้แนะสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ในงานจริง กระบวนการนี้เน้นที่การสังเกตพฤติกรรมซ้ำ ๆ และการปรับปรุงแก้ไขในจุดที่ยังเป็นอุปสรรคอย่างค่อยเป็นค่อยไป

สุภาพร ชาตินิยม (2565, หน้า 54) นำเสนอกระบวนการชี้แนะสำหรับครู (Pedagogical Coaching Process) ประกอบด้วย 1) การเปิดชั้นเรียนเพื่อสังเกต (Observe) 2) การบันทึกพฤติกรรมและร่องรอยการเรียนรู้ (Record) 3) การร่วมกันสะท้อนคิด (Reflect) และ 4) การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Revise) กระบวนการนี้เน้นการทำงานร่วมกันแบบ PLC (Professional Learning Community) โดยมองว่ากระบวนการชี้แนะไม่ใช่เรื่องส่วนตัวแต่เป็นวัฒนธรรมการทำงาน ที่ช่วยให้ทุกคนเก่งขึ้นไปพร้อมกัน

Mink, Owen and Mink (1993, อ้างใน สลิลนา ภูมิพาณิช ,2560, หน้า 77) ได้นำเสนอกระบวนการชี้แนะไว้ ดังนี้

1. ระบุเป้าหมายในการเรียนรู้ ควรเป็นเป้าหมายที่ร่วมกันระหว่างผู้ชี้แนะและผู้รับการชี้แนะ เป้าหมายตั้งอยู่บนความต้องการจำเป็นของผู้รับการชี้แนะ ซึ่งสะท้อนช่องว่างระหว่างจุดที่ต้องการไปให้ถึงสภาพที่เป็นอยู่ เป็นความปรารถนาในการพัฒนาของตัวผู้รับการชี้แนะ สมรรถภาพที่ต้องการพัฒนานั้นมักเกี่ยวข้องกับความรู้ เจตคติ ทักษะหรือพฤติกรรม

2. การวิเคราะห์สมรรถภาพในแต่ละสภาพสามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย การวิเคราะห์จะช่วยบอกว่าจุดใดที่ต้องพัฒนา ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับการชี้แนะได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง

3. การพัฒนากิจกรรมการเรียน เป็นการดำเนินการให้ผู้รับการชี้แนะได้ใช้สมรรถนะที่จำเป็นในการทำงาน

4. การออกแบบตารางการชี้แนะ เป็นการช่วยให้การจัดการชี้แนะภายในเวลาที่เหมาะสม ซึ่งต้องพิจารณาเรื่องทักษะที่จะฝึก ลำดับขึ้นในการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการฝึกประเมินผลการเรียนรู้

5. การดำเนินการชี้แนะ โดยแบ่งเป็นขั้นย่อย ดังนี้

5.1 การเตรียม ต้องทำความกระจ่างระหว่างผู้ชี้แนะกับผู้รับการชี้แนะว่าเป้าหมายคืออะไร ด้วยวิธีการอะไร โดยอยู่ในบรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดี

5.2 การนำเสนอสมรรถนะที่จะเรียน แต่ละคนมีอัตราในการเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งควรจัดให้เหมาะสมกับแตกต่างระหว่างบุคคล

5.3 การให้ผู้รับการชี้แนะได้ฝึกปฏิบัติ โดยการนำความรู้หรือทักษะใหม่ไปใช้

5.4 การให้ข้อมูลป้อนกลับ

5.5 การประเมินและติดตามผลทั้งหมด

Skiffington & Zeus (2021, p. 142) อธิบายกระบวนการชี้แนะในเชิงธุรกิจว่าต้องเริ่มจากการ “วินิจฉัยพฤติกรรม” (Diagnostic) ผ่านการประเมิน 360 องศา ตามด้วยการสร้าง “พันธะสัญญาทางการเรียนรู้” (Coaching Agreement) จากนั้นจึงเข้าสู่ช่วงการฝึกฝนและเผชิญความท้าทาย (The Coaching Sessions) และจบด้วยการสร้างระบบสนับสนุนตัวเอง (Self-sustaining System) เพื่อให้ผู้รับการชี้แนะสามารถชี้แนะตัวเองได้ในอนาคต กระบวนการนี้ให้ความสำคัญ กับความสม่ำเสมอและการวัดผลลัพธ์เชิงปริมาณที่ชัดเจน

Blanchard and Thacker (2004, อ้างใน สลิลนา ภูมิพาณิช ,2560, หน้า 78) ได้กล่าวถึงลักษณะของกระบวนการชี้แนะ โดยส่วนใหญ่มีลักษณะ ดังนี้

1. การทำความเข้าใจสภาพการทำงาน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนางาน และระดับความสามารถของผู้รับการชี้แนะ

2. ผู้ชี้แนะกับผู้รับการชี้แนะร่วมกันวางเป้าหมายในการพัฒนาที่ต้องการไปใช้ ถึงการวางแผนและตารางการปฏิบัติงาน

3. ดำเนินการชี้แนะในสถานที่ทำงาน ด้วยการให้คำแนะนำ การสังเกตการทำงานการให้ข้อมูลป้อนกลับในลักษณะของการสอนไปพร้อมกับการทำงาน

4. ดำเนินการในข้อ 3 ซ้ำ จนกว่าจะบรรลุสภาพที่พึงประสงค์

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นักวิชาการหลายท่านอธิบายว่ากระบวนการชี้แนะ (Coaching Process) เป็นกระบวนการพัฒนาที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เริ่มจากการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและการวิเคราะห์ศักยภาพหรือความต้องการของผู้รับการชี้แนะ เพื่อให้เห็นช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่ต้องการ จากนั้นจึงร่วมกันวางแผนและดำเนินกิจกรรมการชี้แนะผ่านการสังเกตการปฏิบัติงาน การฝึกปฏิบัติจริง การตั้งคำถาม การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการสะท้อนคิดร่วมกัน เพื่อช่วยให้ผู้รับการชี้แนะสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการทำงานได้อย่างเหมาะสม

3.5 การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring)

ความหมายของการเป็นพี่เลี้ยง

ธีรภัทร กุลสมบัติ (2565, หน้า 145) อธิบายการเป็นพี่เลี้ยงในยุคดิจิทัล (E-Mentoring) ว่ามีความยืดหยุ่นสูงขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีมาเชื่อมโยง พี่เลี้ยงในยุคนี้ต้องมีความสามารถในการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลและสร้างสายสัมพันธ์ได้แม้ไม่ได้พบหน้ากันโดยตรง การเป็นพี่เลี้ยงในรูปแบบนี้เน้นการแบ่งปันทรัพยากร (Resource Sharing) และการเป็นที่ปรึกษาทางไกล (Remote Mentoring) เพื่อตอบโจทย์รูปแบบการทำงานแบบ Hybrid Work โดยยังคงความขลังของการถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านบทสนทนาที่จริงใจ

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2564, หน้า 45) ให้ความหมายของการเป็นพี่เลี้ยงในบริบทองค์กรไทยว่าคือการสร้างระบบ "พี่ดูแลน้อง" ที่เน้นการถ่ายทอดวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมและภูมิปัญญาที่ไม่มีในตำรา พี่เลี้ยงในมุมมองนี้ต้องมีความเมตตา เอื้อเฟื้อ และเต็มใจที่จะเป็นที่ปรึกษาทั้งในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว การเป็นพี่เลี้ยงที่ประสบความสำเร็จในไทยต้องอาศัยบารมี และการยอมรับนับถือ ซึ่งจะช่วยให้น้องเลี้ยงรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และเกิดความจงรักภักดีต่อองค์กรอย่างลึกซึ้ง

Johnson (2020, p. 88) ระบุว่าการเป็นพี่เลี้ยงที่มีจริยธรรมต้องยึดถือหลัก “การดูแลอย่างจริงใจ” (Ethical Mentoring) โดยพี่เลี้ยงต้องทำหน้าที่เป็นผู้ปกป้อง (Protector) และผู้ช่วยสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ให้กับน้องเลี้ยง พี่เลี้ยงต้องมีความรับผิดชอบในการสร้างมาตรฐานทางศีลธรรม และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับรุ่นน้อง ความสำคัญของการเป็นพี่เลี้ยงคือการช่วยให้น้องเลี้ยงผ่านพ้นช่วงเวลา ที่ยากลำบากหรือวิกฤตการณ์ในอาชีพไปได้ด้วยการให้คำปรึกษา ที่เปี่ยมด้วยประสบการณ์และมุมมองที่กว้างไกล

Parsloe and Wray (2005, p. 81) กล่าวว่า “กระบวนการที่ส่งเสริมและให้กำลังใจให้เกิดการเรียนรู้” (A process that supports and encourages learning to happen) พร้อมทั้งขยายความต่อไปว่าการเป็นพี่เลี้ยง มี 3 ประเภทคือการเป็นพี่เลี้ยงในองค์การ (Corporate mentoring) การเป็นพี่เลี้ยงมืออาชีพ (Qualification mentoring) การเป็นพี่เลี้ยงชุมชน (Community mentoring)

สรุปได้ว่า พี่เลี้ยง คือ ผู้เป็นกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีประสบการณ์กับผู้ที่ต้องการพัฒนา โดยพี่เลี้ยงทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ และค่านิยมในการทำงาน เพื่อช่วยให้ผู้รับการดูแลสามารถปรับตัวและพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสม ในยุคดิจิทัล การเป็นพี่เลี้ยงยังสามารถดำเนินการผ่านเทคโนโลยีหรือระบบออนไลน์ ซึ่งช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นในการติดต่อสื่อสารและการแบ่งปันทรัพยากร ขณะเดียวกันการเป็นพี่เลี้ยงยังต้องยึดหลักจริยธรรม ความจริงใจ และการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อช่วยให้ผู้รับการดูแลสามารถผ่านพ้นอุปสรรคในการทำงานและเติบโตในวิชาชีพได้อย่างมั่นคง

รูปแบบของการเป็นพี่เลี้ยง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2566, หน้า 95) อธิบายรูปแบบการเป็นพี่เลี้ยงในยุคดิจิทัล (Hybrid/Virtual Mentoring Model) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างการพบปะต่อหน้าและการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ รูปแบบนี้มีลักษณะเด่นในการทลายข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ พี่เลี้ยงสามารถใช้เทคโนโลยีมัลติมีเดียในการให้คำปรึกษาและติดตามความก้าวหน้าผ่านกระดานสนทนา หรือการประชุมทางไกล (Video Conference) รูปแบบนี้เน้นความรวดเร็วในการสื่อสาร (Real-time Feedback)

และการเข้าถึงฐานข้อมูลความรู้ร่วมกัน ทำให้การเป็นพี่เลี้ยงมีความทันสมัยและตอบโจทย์วิถีการทำงานแบบใหม่ (New Normal) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธีระ รุญเจริญ (2564, หน้า 210) นำเสนอรูปแบบการเป็นพี่เลี้ยงเชิงวิชาชีพ (Professional Mentoring Model) สำหรับสถานศึกษาไทย โดยมีลักษณะเด่นในการเน้นการสังเกตการปฏิบัติงานจริงและใช้เทคนิคการเป็นพี่เลี้ยงแบบกัลยาณมิตร (Kalyanamitra Mentoring) รูปแบบนี้เน้นการมีปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว (One-on-One) ที่มีการนัดหมายสม่ำเสมอ มีการใช้เทคนิคการถอดบทเรียนหลังการปฏิบัติงาน (AAR) เพื่อให้พี่เลี้ยงและน้องเลี้ยงได้ร่วมกันวิเคราะห์ผลสำเร็จและจุดควรพัฒนา รูปแบบนี้มุ่งเน้นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง

Miller (2002, pp.40 อ้างใน สลิลนา ภูมิพาณิช ,2560, หน้า 81) ได้กล่าวถึง การจัดกลุ่มของรูปแบบระบบพี่เลี้ยงว่า อาจจัดได้โดยใช้เกณฑ์การแบ่ง 4 แบบ ดังนี้

1. จัดกลุ่มตามเป้าหมาย ได้แก่ ระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาระบบพี่เลี้ยงที่สัมพันธ์กับการทำงานและระบบพี่เลี้ยงเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ การจัดแบ่งด้วยวิธีนี้ไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากระบบพี่เลี้ยงส่วนใหญ่เน้นไปเพื่อการพัฒนาและมีเป้าหมายหลากหลาย

2. จัดกลุ่มตามลักษณะของผู้รับการฝึก (Mentee) ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เป็นวิธีการจำแนกอย่างงาน ตามกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา เช่น นักเรียนกลุ่มเสี่ยง นักเรียนชนกลุ่มน้อย กลุ่มธุรกิจ เป็นต้น

3. จัดกลุ่มตามลักษณะของพี่เลี้ยง (Mentor) โดยยึดลักษณะของผู้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงหลัก เช่น การเป็นพี่เลี้ยงสอนงานให้กับครูในโรงเรียน การให้บริษัทธุรกิจเข้ามาพัฒนาทักษะจัดการให้กับครู เป็นต้น

4. จัดกลุ่มตามลักษณะของโปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมแบบหนึ่งต่อหนึ่ง หรือแบบกลุ่มย่อย โปรแกรมแบบจัดเป็นกลุ่มเรียนรู้ มีการพบปะกันในสถานที่ทำงานหรือสถานที่สาธารณะจัดตามความถี่ในการพบปะหรือความเข้มข้นของงาน เป็นต้น

Stone (2004, pp. 2-3) ได้อธิบายว่าในการที่จะศึกษารูปแบบของการเป็นพี่เลี้ยงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ “พี่เลี้ยง” (Mentor) ให้ชัดเจนก่อนว่า “เนื่องจากความตื่นตัวในการนำระบบพี่เลี้ยงมาใช้ในการพัฒนาองค์การโดยการพัฒนาบุคลากรที่มีคุณสมบัติโดดเด่น จึงท้าให้คิดกันไปว่าการเป็นพี่เลี้ยงเป็นเรื่องง่าย ๆ ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว หาเป็นเช่นนั้นไม่ แต่ละคนที่เราได้เป็นพี่เลี้ยงให้แก่เขาต่างมีเป้าหมายในชีวิตและการทำงานที่แตกต่างกันมีวิถีชีวิตและจริตในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันผู้ที่จะเป็นพี่เลี้ยงให้แก่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ไม่เพียงแต่มีความรู้ความสามารถในงานและการให้คำแนะนำเท่านั้นแต่ยังต้องสามารถให้ความช่วยเหลือสนับสนุนต่าง ๆ แก่ผู้เรียนได้อย่างดีที่สุดด้วยส่วนผู้ที่เป็นผู้เรียนหรือผู้ได้รับการถ่ายทอด ไม่จำเป็นต้องรู้ว่าเขาต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้างเพียงแต่รู้ว่าจะต้องถามอะไรบ้างพี่เลี้ยงก็จะให้ความช่วยเหลือได้แล้ว”

ดังนั้น รูปแบบของระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) สามารถพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของการทำงานและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในยุคปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้รูปแบบพี่เลี้ยงแบบผสมผสานทั้งการพบปะโดยตรงและการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นในการให้คำปรึกษา การติดตามความก้าวหน้า และการแลกเปลี่ยนทรัพยากรความรู้ร่วมกัน ทั้งนี้รูปแบบของ

ระบบพี่เลี้ยงสามารถจำแนกได้หลายลักษณะ เช่น ตามเป้าหมาย กลุ่มผู้รับการพัฒนา บทบาทของพี่เลี้ยง และลักษณะของโปรแกรมการดำเนินงาน ซึ่งการเป็นพี่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยทั้งความรู้ ความสามารถ และทักษะในการสนับสนุนผู้รับการพัฒนาให้เติบโตในวิชาชีพอย่างเหมาะสม

ประโยชน์ของการ Mentoring

รัตนา สุวรรณฉาย (2564, หน้า 56) ชี้ให้เห็นประโยชน์ในมิติของการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาว่า ช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของผู้รับการเป็นพี่เลี้ยงให้ทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนได้ดีขึ้น ประโยชน์ที่สำคัญคือการสร้างนิสัยในการ “สะท้อนคิด” (Reflection) ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาครูอาชีพ การเป็นพี่เลี้ยงช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงาน (Teacher Isolation) และเปลี่ยนห้องเรียนที่เคยถูกปิดให้เป็นห้องเรียนที่เปิดกว้างสู่การพัฒนา ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการร่วมคิดและกลั่นกรองมาจากพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ

วารีรัตน์ แก้วอุไร และคณะ (2559, หน้า 27) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการ Mentoring ดังนี้

1. สร้างกลุ่มคนที่มีความสามารถ ศักยภาพได้เร็วกว่าพนักงานปกติ
2. จูงใจพนักงานที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและมีศักยภาพในการทำงานสูงให้คงอยู่กับหน่วยงาน
3. กระตุ้นให้พนักงานสร้างผลงานมากขึ้นพร้อมที่จะทำงานหนักและท้าทายมากขึ้น
4. สร้างบรรยากาศของการนำเสนอผลงานใหม่ๆ หรือความคิดเห็นนอกกรอบมากขึ้น
5. สร้างระบบการสื่อสารแบบสองช่องทาง ระหว่าง Mentor และ Mentee โดย Mentor มีเวลาที่จะคิดวางแผนกำหนดนโยบายและวางกลยุทธ์เพื่อประสิทธิภาพในการทำงานของทีมได้มากขึ้น เนื่องจากได้มอบหมายส่วนหนึ่งให้ Mentee รับผิดชอบแล้ว

Phillips-Jones (2003, p. 5-6) ได้สรุปไว้อย่างชัดเจนว่า “ผลงานวิจัยในรอบทศวรรษที่ผ่านมากล่าวได้ว่า การดำรงชีวิตของคนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก โดย Phillips-Jones ได้แยกประโยชน์ของการนำระบบพี่เลี้ยงมาใช้ในองค์การ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ผู้เรียนหรือพนักงานที่ได้รับการฝึกฝนพัฒนาด้วยระบบพี่เลี้ยงจะได้รับโอกาสที่หลากหลาย ทั้งในด้านการสังเกตการปฏิบัติงานของผู้ชำนาญการด้านนั้น ๆ การได้รับการชี้แนะแก้ไขปรับปรุง และการให้กำลังใจจากพี่เลี้ยง ได้มีการเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจในทักษะและทัศนคติที่จำเป็นต่อการได้เรียนรู้โดยการย่นย่อเวลาที่ต้องใช้อันยาวนานให้สั้นลง โดยไม่ต้องมีการลองผิดลองถูก การได้มีโอกาสซักถามและได้รับคำตอบจากผู้ที่รู้จริงการได้รู้จักใช้ทรัพยากรและเครื่องมือ รวมทั้งการได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากพี่เลี้ยงและผู้เรียนอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้มีความมั่นใจที่จะสร้างความสำเร็จได้ต่อไปในอนาคต

2. พี่เลี้ยงได้มีโอกาสเพิ่มพูนทักษะในการเป็นพี่เลี้ยงให้ประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งในด้านชีวิตส่วนตัวและการประกอบอาชีพ, มีโอกาสเพิ่มพูนและยืนยันความรู้ความเข้าใจทางเทคนิคได้, มีโอกาสนำประสบการณ์กลับไปตอบแทนพี่เลี้ยงรุ่นพี่ที่เคยให้การดูแลมาในอดีต โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความสำเร็จที่ได้รับได้พัฒนาเครือข่ายอาชีพการงาน ได้มีโอกาสร่วมพัฒนาดาวเด่นและสร้างความสำเร็จให้แก่พนักงานหรือผู้เรียนอย่างกว้างขวาง และที่สำคัญที่สุดคือการได้ทำให้ตัวเองมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างความสำเร็จให้เพิ่มขึ้นทั้งในด้านชีวิตการงานและชีวิตส่วนตัว

3. องค์การสามารถพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน พนักงาน และพี่เลี้ยง ซึ่งจะส่งผลให้พนักงานและพี่เลี้ยงเกิดความรู้สึกผูกพันกับองค์การ อีกทั้งยังมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้องค์การประสบความสำเร็จ และช่วยดึงดูดบุคลากรที่มีคุณภาพให้เข้ามาอยู่กับองค์การได้มากยิ่งขึ้น

Ensher and Murphy (2005, p.44) ยืนยันว่า “องค์กรในปัจจุบันบริหารงานด้วยระบบการปกครองหลายชั้นอย่างในอดีตไม่ได้อีกต่อไปแล้ว เนื่องจากองค์กรสมัยใหม่จะไม่ทำงานในขอบเขตของตนเองเท่านั้น แต่จะสร้างความร่วมมือกันดำเนินการทั้งระหว่างหน่วยงานภายในองค์กร และระหว่างองค์กรกับหน่วยงานภายนอก ทั้งในธุรกิจประเภทเดียวกันและต่างสายธุรกิจกัน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้การวางแผนอาชีพของพนักงานเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ บุคลากรจะต้องปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างหลากหลายมากขึ้น จึงเกิดความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่จะต้องมีพี่เลี้ยงซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในแต่ละสาขาอาชีพมาทำหน้าที่พี่เลี้ยงข้ามสายงาน (Boundaryless career) เพื่อเตรียมบุคลากรให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะองค์กรในสายงานธุรกิจบันเทิง เทคโนโลยี และการเมืองการปกครอง

โครงการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยาในครั้งนี้ จะมีทีมศึกษานิเทศก์จากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ศึกษานิเทศก์จากหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดพะเยา เป็นทีมพี่เลี้ยงให้ครูนวัตกรแต่ละคน เพื่อให้ครูมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาหรือยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้

4.1 ความหมายของสื่อสร้างสรรค์

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2563, หน้า 45) กล่าวว่า สื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ หมายถึง สื่อหรือเครื่องมือที่ถูกออกแบบและพัฒนาอย่างมีระบบ โดยใช้แนวคิดด้านเทคโนโลยีการศึกษาและการออกแบบการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ การสร้างองค์ความรู้และการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สื่อสร้างสรรค์ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงสื่อดิจิทัลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสื่อรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สื่อสร้างสรรค์ ควรมีลักษณะที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

นิพนธ์ ศุขปรีดี (2562, หน้า 61) ให้ความหมายว่า สื่อสร้างสรรค์คือสื่อการเรียนรู้ที่ถูกพัฒนาโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อดังกล่าวต้องมีการออกแบบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และลักษณะของผู้เรียน รวมทั้งต้องสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

Neil Selwyn (2020, p. 94) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อสร้างสรรค์ในบริบทของการศึกษา หมายถึงเครื่องมือหรือทรัพยากรที่ถูกพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแนวคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อดังกล่าวช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงความรู้และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่นและหลากหลายรูปแบบ

Rory McGreal (2019, p. 28) อธิบายว่าสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้หมายถึงสื่อการเรียนรู้ที่ได้รับการออกแบบโดยใช้แนวคิดด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุน

การเรียนรู้ของผู้เรียนในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ยุคใหม่ สื่อดังกล่าวมักมีลักษณะเป็นสื่อดิจิทัลหรือสื่อมัลติมีเดียที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ หมายถึง สื่อหรือเครื่องมือที่ได้รับการออกแบบและพัฒนาอย่างมีระบบโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และหลักการออกแบบการเรียนรู้ เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สื่อดังกล่าวควรสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

4.2 ความสำคัญของสื่อสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้

พรทิพย์ กาญจนหัตถกิจ (2564, หน้า 88) อธิบายว่าสื่อสร้างสรรค์ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีความหลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ได้จากหลายช่องทาง การใช้สื่อสร้างสรรค์จึงช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ทิศนา แขมมณี (2562, หน้า 134) กล่าวว่าสื่อการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น สื่อที่มีลักษณะสร้างสรรค์สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งมากขึ้น นอกจากนี้สื่อยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมการเรียนรู้

Richard E. Mayer (2021, p. 67) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้สื่อมัลติมีเดียในการเรียนรู้สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ได้ เนื่องจากสื่อดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนสามารถประมวลผลข้อมูลทั้งในรูปแบบภาพและเสียง ทำให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้น

Tony Bates (2019, p. 112) ให้ความหมายไว้ว่า สื่อดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สื่อสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก การมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4.3 ประเภทของสื่อสร้างสรรค์เพื่อการศึกษา

ปนัดดา ธนเศรษฐกร (2563, หน้า 118) กล่าวว่าสื่อสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ สื่อการเรียนรู้แบบดั้งเดิม สื่อมัลติมีเดีย และสื่อดิจิทัลแบบออนไลน์ โดยสื่อแต่ละประเภทมีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนรู้ในลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านการนำเสนอเนื้อหา การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2562, หน้า 96) อธิบายไว้ว่า สื่อสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาสามารถจำแนกออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะของการนำเสนอและเทคโนโลยีที่ใช้ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพและเสียง สื่อมัลติมีเดีย และสื่อดิจิทัลแบบปฏิสัมพันธ์ สื่อแต่ละประเภทมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ ที่แตกต่างกัน โดยสื่อมัลติมีเดียและสื่อดิจิทัลช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

Mike Sharples (2021, p. 59) อธิบายว่า สื่อสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็นสื่อที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล สื่อที่ใช้ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ และสื่อที่ใช้ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน โดยสื่อดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้มากขึ้น

John Traxler (2020, p. 84) กล่าวไว้ว่า สื่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น สื่อการเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา และสื่อการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า สื่อสร้างสรรค์เพื่อการศึกษามีหลายประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพและเสียง สื่อมัลติมีเดีย และสื่อดิจิทัลแบบปฏิสัมพันธ์ สื่อแต่ละประเภทมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะสื่อดิจิทัลที่สามารถช่วยเพิ่มความน่าสนใจของการเรียนรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 หลักการออกแบบสื่อการเรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2563, หน้า 77) ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบสื่อการเรียนรู้ควรใช้แนวคิดการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) เพื่อให้สื่อสามารถสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังควรคำนึงถึงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของการเรียนรู้

บุญชม ศรีสะอาด (2561, หน้า 142) กล่าวไว้ว่า การออกแบบสื่อการเรียนรู้ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และลักษณะของผู้เรียนเป็นสำคัญ สื่อที่ดีควรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Richard E. Mayer (2021, p. 104) ได้เสนอหลักการออกแบบสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ โดยเน้นการใช้ภาพและข้อความร่วมกันอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถประมวลผลข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Clark Quinn (2020, p. 56) กล่าวไว้ว่า การออกแบบสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ควรเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

Julie Dirksen (2019, p. 73) อธิบายว่า การออกแบบสื่อการเรียนรู้ควรคำนึงถึงวิธีที่ผู้เรียนเรียนรู้จริง โดยเน้นการออกแบบกิจกรรมและสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิม

จากแนวคิดของนักวิชาการสามารถสรุปได้ว่า การออกแบบสื่อการเรียนรู้ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และลักษณะของผู้เรียน รวมทั้งควรใช้หลักการออกแบบการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้สื่อสามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล

5.1 ความหมายของเทคโนโลยีดิจิทัล

วิริยะ ฤๅชัยพาณิชย์ (2564,หน้า 115) อธิบายว่าเทคโนโลยีดิจิทัลคือเครื่องมือที่ช่วยขยายขีดความสามารถของมนุษย์ในการเข้าถึงและจัดการข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด เป็นเทคโนโลยี

ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรม โดยเน้นการเชื่อมต่อ (Connectivity) และการทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นพลวัต

ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2563, หน้า 22-24) ให้คำนิยามว่าเป็นเทคโนโลยีที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นฐานหลักในการประมวลผลและส่งผ่านข้อมูล โดยมีความสามารถในการบูรณาการสื่อหลายรูปแบบ (Multimedia) เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานเฉพาะบุคคล (Personalization) ในโลกยุคปัจจุบัน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2562, หน้า 88-90) กล่าวว่าเทคโนโลยีดิจิทัลหมายถึงการนำเอาวิทยาการคอมพิวเตอร์และการสื่อสารมาประยุกต์ใช้เพื่อเปลี่ยนข้อมูลจากรูปแบบอนาล็อกให้เป็นระบบตัวเลข ซึ่งช่วยให้การบริหารจัดการการศึกษามีความแม่นยำและรวดเร็วมากขึ้น เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ยุค 4.0 ที่เน้นการสร้างนวัตกรรม

Buckingham (2020, p.45) อธิบายว่าเทคโนโลยีดิจิทัลคือสื่อกลางที่ผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เข้ากับพลังของข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และอัลกอริทึม โดยมีลักษณะเด่นคือความสามารถในการประมวลผลที่ซับซ้อนและการสร้างความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในการนำเสนอเนื้อหาที่ก้าวข้ามขีดจำกัดของสื่อรูปแบบเดิม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เทคโนโลยีดิจิทัลในยุคปัจจุบันไม่ใช่แค่ “คอมพิวเตอร์” หรือ “แอปพลิเคชัน” ตัวใดตัวหนึ่งครับ แต่มันคือ "โครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา" ที่เปลี่ยนโลกจากระบบกายภาพไปสู่ระบบข้อมูล (Data-driven) ความหมายที่นักวิชาการสรุปพ้องตรงกันคือการใช้รหัสตัวเลขประมวลผลเพื่อสร้าง "ความคล่องตัว" และ "การเชื่อมต่อ" หากพี่จะเขียนสรุป ผมแนะนำให้เน้นว่ามันคือการบูรณาการเครื่องมือและกระบวนการเข้าด้วยกันเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการจัดการสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในยุคแห่งความเปลี่ยนแปลง

5.2 ความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัล

สุรพล บุญลือ (2565, หน้า 42) ชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ (New Normal) ช่วยให้ครูสามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนได้แบบเรียลไทม์ และช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ (2563, หน้า 75) ระบุว่าความสำคัญของดิจิทัลต่อการพัฒนาประเทศ คือการลดความเหลื่อมล้ำ โดยการกระจายความรู้ไปยังพื้นที่ห่างไกลผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ทำให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและการสร้างอาชีพได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

กิดานันท์ มลิทอง (2561, หน้า 12) อธิบายความสำคัญในแง่การสื่อสารว่า เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยลดความผิดพลาดในการส่งข้อมูลและช่วยรักษาคุณภาพของเนื้อหาให้คงเดิมไม่ว่าจะมีการสำเนาหรือส่งต่อกี่ครั้งก็ตาม นอกจากนี้ยังช่วยให้การสืบค้นข้อมูลจำนวนมหาศาลทำได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำผ่านระบบฐานข้อมูลอัจฉริยะ

Weller (2020, p.158) อธิบายว่าความสำคัญของดิจิทัลอยู่ที่ "ความสามารถในการขยายขนาด" (Scalability) และ"การเปิดกว้าง" (Openness) ซึ่งช่วยส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการ

เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้คนสามารถสร้างและแบ่งปันเนื้อหาได้ด้วยตนเอง ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงแค่ผู้ผลิตสื่อกระแสหลักเท่านั้น

Bates (2019, p. 210) เน้นย้ำความสำคัญในด้านการศึกษาว่า เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยทลายกำแพงเรื่องเวลาและสถานที่ ทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เกิดขึ้นได้จริงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สถาบันการศึกษาสามารถขยายการบริการวิชาการไปยังผู้เรียนกลุ่มใหญ่ได้อย่างมีคุณภาพและเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลไม่ได้หยุดอยู่ที่ “ความสะดวก” เท่านั้น แต่คือ ตัวเร่งปฏิกิริยาแห่งโอกาส ที่ทำให้สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ในอดีต (เช่น การเรียนแพทย์จากบ้าน หรือการจัดการข้อมูลล้าน ๆ ชุดในเสี้ยววินาที) กลายเป็นเรื่องปกติ ความสำคัญในวิทยานิพนธ์ควรชี้ให้เห็นว่าหากปราศจากดิจิทัล การขับเคลื่อนนวัตกรรมจะหยุดชะงักและเกิดช่องว่างทางความรู้ที่กว้างขึ้นอย่างรวดเร็ว

5.3 ประเภทของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2565, หน้า 47) จัดกลุ่มเทคโนโลยีตามนวัตกรรมล่าสุด ได้แก่ 1) บล็อกเชน (Blockchain) สำหรับการจัดเก็บวุฒิบัตรดิจิทัล 2) อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) ในการสร้างห้องเรียนอัจฉริยะ และ 3) การประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้เชิงลึก

จินตวีร์ คล้ายสังข์ (2564, หน้า 134) จำแนกสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ยุคใหม่ ได้แก่

1. สื่อแบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Media)
2. เกมเพื่อการเรียนรู้ (Gamification)
3. สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และ
4. คลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) ที่ช่วยให้เข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ได้จากทุกที่ทุกเวลา

ปรัชญนันท์ นิลสุข (2562, หน้า 91) แบ่งประเภทตามการใช้งานในห้องเรียนอัจฉริยะ ได้แก่ 1) ฮาร์ดแวร์ (กระดานอัจฉริยะ, แท็บเล็ต) 2) ซอฟต์แวร์แอปพลิเคชัน (แอปเพื่อการสร้างสรรค์ผลงาน) และ 3) คอนเทนต์ดิจิทัล (บทเรียนออนไลน์, วิดีโอสตรีมมิ่ง) ซึ่งต้องทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

Siemens (2021, p. 55) แบ่งประเภทตามลักษณะการเชื่อมต่อ ได้แก่ 1) แพลตฟอร์มเครือข่ายสังคม (Social Networking) 2) ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (LMS) และ 3) ระบบวิเคราะห์การเรียนรู้ (Learning Analytics) เพื่อนำข้อมูลมาพยากรณ์และปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ประเภทของเทคโนโลยี ในปัจจุบันมีความซับซ้อนและทับซ้อนกัน (Overlap) ควรจัดกลุ่มตามหน้าที่การใช้งาน มากกว่าชื่ออุปกรณ์ เช่น กลุ่มที่ใช้เพื่อการนำเสนอ, กลุ่มเพื่อการสื่อสาร, และกลุ่มเพื่อการประมวลผล/วิเคราะห์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนว่าเทคโนโลยีแต่ละตัวทำหน้าที่อะไรในกระบวนการเรียนรู้

5.4 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการผลิตสื่อการเรียนรู้

อนิรุตต์ สติมั่น (2565, หน้า 205) เน้นการใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR) และความเป็นจริงเสมือน (VR) ในการผลิตสื่อ โดยใช้ซอฟต์แวร์ออกแบบ 3 มิติร่วมกับอุปกรณ์เคลื่อนที่

เพื่อเปลี่ยนจากสื่อ 2 มิติที่หยุดนิ่งให้กลายเป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงลึกที่จับต้องได้

วรสรวง ดวงจินดา (2564, หน้า 84) แนะนำการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการผลิตสื่อรูปแบบ “ไมโครเลิร์นนิง” (Micro-learning) โดยใช้แอปพลิเคชันบนมือถือสร้างเนื้อหาขนาดสั้นที่ย่อยง่าย เช่น อินโฟกราฟิกเคลื่อนไหว หรือวิดีโอสั้น เพื่อให้ตอบโจทย์พฤติกรรมการรับข้อมูลของคนรุ่นใหม่

อนุชัย ธีระเรืองไชยศรี (2563, หน้า 156) อธิบายขั้นตอนการผลิตสื่อดิจิทัลในรูปแบบ MOOCs (Massive Open Online Courses) โดยเน้นการใช้เครื่องมือบันทึกภาพและเสียงคุณภาพสูงร่วมกับการใช้ซอฟต์แวร์ตัดต่อที่รองรับการเพิ่มกิจกรรมระหว่างเรียน (Interactive Video) เพื่อสร้างความท้าทายให้ผู้เรียน

Mayer (2020, p. 185) เสนอหลักการออกแบบสื่อมัลติมีเดียโดยใช้ดิจิทัลว่า ต้องยึดหลักการลดภาระทางปัญญา (Cognitive Load) โดยการบูรณาการภาพและเสียงให้สอดคล้องกัน การใช้เทคโนโลยีช่วยสร้างภาพเคลื่อนไหว (Animation) ต้องมุ่งเน้นที่การอธิบายกระบวนการที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่ายขึ้น ไม่ใช่แค่ความสวยงาม

จากแนวคิดของนักวิชาการสามารถสรุปได้ว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการผลิตสื่อการเรียนรู้ช่วยให้ครูสามารถสร้างสื่อที่หลากหลาย มีความน่าสนใจ และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

6.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ประคองศรี วัฒนสิทธิ์ (2565, หน้า 12) ให้ความหมายว่าคือกระบวนการตัดสินใจเชิงวิชาชีพของครูผู้สอนในการวางแผน จัดกิจกรรม และประเมินผล โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่ตอบโจทย์ความต้องการของสังคมไทยและสากล การจัดการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล เพื่อจัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความแตกต่างทางด้านสไตล์การเรียนรู้ (Learning Styles) และความสามารถดั้งเดิม โดยเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพในห้องเรียน และการใช้สื่อเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือช่วยลดอุปสรรคในการสื่อสาร ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและมองว่าเป็นเรื่องที่เข้าถึงได้จริงในชีวิตประจำวัน

วิมลศรี สุวรรณรัตน์ (2564, หน้า 98) อธิบายว่าเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เปลี่ยนจากบทบาทครูเป็นผู้สอน (Teacher) มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) โดยการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษต้องเน้นการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับบริบทจริง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษา การจัดการนี้ครอบคลุมถึงการจัดบรรยากาศทางกายภาพและจิตวิทยาในห้องเรียนที่ส่งเสริมความกล้าแสดงออก การใช้คำถามกระตุ้นความคิด และการจัดกลุ่มทำงาน ที่เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้ภาษาอังกฤษกลายเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลมากกว่าเป็นเพียงวิชาที่ต้องสอบให้ผ่าน

Richards (2022.p. 42) อธิบายว่าการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในยุคดิจิทัลก้าวข้ามการเป็นเพียงการสอนในห้องเรียน แต่หมายถึงการบริหารจัดการ “ระบบนิเวศการเรียนรู้” (Learning Ecosystem) ที่มีการผสมผสานระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้าและออนไลน์เข้าด้วยกันอย่างลงตัว

โดยเน้นการจัดประสบการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะเชิงภาษา (Linguistic Competence) ควบคู่ไปกับการสื่อสารในบริบทโลก การจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งเน้นที่กระบวนการสร้างความหมายผ่านการทำงานร่วมกัน มากกว่าการจดจำกฎเกณฑ์ไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของการเรียนรู้ (Learner Agency) และสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

Ellis (2019,p. 185) นิยามความหมายในมุมมองของนักภาษาศาสตร์ประยุกต์ว่า คือการจัดสภาพการณ์เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สอง (Second Language Acquisition) ผ่านการจัดการ "ข้อมูลนำเข้า" (Input) ที่มีความหมายและมีความยากที่เหมาะสม (Comprehensible Input) โดยผู้สอนต้องบริหารจัดการลำดับการนำเสนอเนื้อหาที่เริ่มจากความเข้าใจความหมายก่อนแล้วจึงค่อย ๆ นำเข้าสู่การสังเกตโครงสร้างภาษา การจัดการเรียนรู้ที่ดีจึงไม่ใช่การควบคุมผู้เรียนให้อยู่ในกรอบ แต่คือการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษา (Interlanguage) และได้รับการตอบสนอง (Feedback) ที่ช่วยให้เกิดการปรับปรุงทักษะอย่างเป็นธรรมชาติ ภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลายแต่ท้าทายความสามารถ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การจัดตารางสอนหรือการใช้สื่อเท่านั้น แต่คือการออกแบบประสบการณ์เชิงบูรณาการที่เน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง เป็นการบริหารจัดการที่ผสมผสานทั้งศาสตร์แห่งการสอนภาษาที่ถูกต้อง (Form) และศิลปะแห่งการสื่อสารที่มีความหมาย (Meaning) โดยมีครูเป็นสถาปนิกทางการเรียนรู้ที่ต้องจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยที่จะใช้ภาษา และมีความภูมิใจในความก้าวหน้าของตนเอง หัวใจสำคัญคือการทำให้ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่มีชีวิตและใช้งานได้จริงในบริบทที่หลากหลายของโลกยุคใหม่

6.2 ความสำคัญของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

สมชาย วรกิจเกษมสุข (2566, หน้า 56) ชี้ให้เห็นความสำคัญในมิติของการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) โดยระบุว่าในปัจจุบันตลาดแรงงานไม่ได้ต้องการเพียงผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษ แต่ต้องการผู้ที่สามารถ “ทำงานด้วยภาษาอังกฤษ” ได้ การสอนเพื่อการสื่อสารจึงมีความสำคัญในการสร้างทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) และทักษะการเจรจาต่อรอง (Negotiation) ซึ่งเป็น Soft Skills ที่นายจ้างทั่วโลกต้องการ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร จึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียนทุกระดับ

กุลสิรินทร์ รัตนวราหะ (2563, หน้า 145) เน้นย้ำความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาไทยว่าการสอนเพื่อการสื่อสารช่วยยกระดับทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน เพราะการที่จะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ผู้เรียนต้องผ่านกระบวนการจัดระบบความคิด วิเคราะห์ข้อมูล และสังเคราะห์ออกมาเป็นคำพูดหรือข้อความ การสอนแบบ CLT จึงไม่ใช่แค่การฝึกพูด แต่เป็นการฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยการทำให้ภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้งานได้จริง ไม่ใช่จำกัดอยู่แค่เพียงผู้ที่มีโอกาสเรียนพิเศษเท่านั้น

Crystal (2020,p. 210) อธิบายความสำคัญในแง่ของ "อำนาจและการเข้าถึง" โดยมองว่าภาษาอังกฤษเป็นกุญแจสำคัญสู่คลังความรู้ระดับโลก การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือสร้างความเท่าเทียมทางสังคม ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ

วัฒนธรรมที่บันทึกเป็นภาษาอังกฤษได้โดยตรง หากการสอนยังยึดติดกับไวยากรณ์ โดยไม่เน้นการสื่อสาร ผู้เรียนจะเสียโอกาสในการมีส่วนร่วมในเวทีระดับโลก การสอนแนวนี้จึงเป็นการเตรียมพลเมืองให้พร้อมรับมือกับความท้าทายในระดับสากลและเพิ่มอำนาจในการต่อรองในทุกมิติ

Cook (2019,p. 72) ระบุว่าความสำคัญของการสอนเพื่อการสื่อสารอยู่ที่การพัฒนา “สมรรถนะแบบพหุภาษา” (Multi-competence) ซึ่งมองว่าเป้าหมายของผู้เรียนไม่ใช่การพูดให้เหมือนเจ้าของภาษา (Native Speaker) แต่คือการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วในฐานะผู้ใช้ภาษาที่สองที่มีประสิทธิภาพ ความสำคัญนี้ช่วยลดความกดดันและสร้างความมั่นใจให้ผู้เรียน โดยเน้นการใช้ภาษาเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในโลกความเป็นจริง การสอนแนวนี้จึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำหน้าที่เป็นทูตวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงผู้คนจากภูมิหลังที่ต่างกันเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในโลกยุคหลังสมัยใหม่

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านทักษะภาษา ทักษะการคิด และการเตรียมความพร้อมสู่โลกยุคสากล นักวิชาการหลายท่านชี้ให้เห็นว่า การสอนภาษาอังกฤษที่เน้นการสื่อสารช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษา เพื่อการทำงานและการดำรงชีวิตจริง พร้อมทั้งพัฒนาทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น การทำงานร่วมกัน การเจรจาต่อรอง และการสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กระบวนการสื่อสารยังช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการจัดระบบความคิดของผู้เรียน

6.3 แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ธีรภัทร กุลสมบัติ (2565, หน้า 205) เสนอแนวคิดการสื่อสารแบบบูรณาการเทคโนโลยี (Digital-Infused CLT) โดยมองว่าพื้นที่การสื่อสารในปัจจุบันไม่ได้อยู่แค่ในห้องเรียน แต่รวมถึงโลกออนไลน์ การจัดการเรียนรู้จึงควรใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียหรือแอปพลิเคชันมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม เช่น การให้ผู้เรียนทำวิดีโอ Vlog หรือการโต้ตอบในกระดานสนทนาสากล แนวคิดนี้เชื่อว่าการสื่อสารบนโลกดิจิทัลมีความสมจริง (Authentic) มากกว่าบทสนทนาในตำรา และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากสื่อสารกับชาวต่างชาติจริง ๆ

จรูญพร ปัทมสิริ (2564, หน้า 112) นำเสนอแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามบริบทท้องถิ่น (Context-Appropriate CLT) โดยอธิบายว่าการนำแนวคิด CLT มาใช้ในประเทศไทย ไม่จำเป็นต้องตามตะวันตกทั้งหมด แต่ต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย เช่น การใช้กิจกรรมคู่หรือกลุ่มขนาดเล็กเพื่อลดความอาย การเลือกหัวข้อสนทนาที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน และการอนุญาตให้ใช้ภาษาไทยได้บ้างในกรณีที่จำเป็นเพื่อเป็นนั่งร้าน (Scaffolding) ในการสื่อสาร แนวคิดนี้เน้นความสุขในการเรียนรู้และความภูมิใจในความเป็นตัวเองของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน

Prabhu (2021,p. 88) ต่อยอดแนวคิดการสอนภาษาโดยเน้นการปฏิบัติ (Procedural Syllabus) โดยเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนไม่ได้ตั้งใจจะเรียนภาษา แต่ตั้งใจจะทำ "งาน" (Task) ให้สำเร็จ ความคิดหลักของแนวคิดนี้คือการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้จึงต้องประกอบด้วยภาระงานที่ท้าทายทางความคิด (Cognitive Challenge) ซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงเอาศักยภาพทางภาษาที่มีอยู่มาใช้โดยอัตโนมัติ กระบวนการนี้จะช่วยให้ภาษาพัฒนาขึ้นเองตามธรรมชาติคล้ายกับการเรียนรู้ภาษาแม่

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในปัจจุบันได้พัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น นักวิชาการหลายท่านเสนอว่าการจัดการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง ทั้งในห้องเรียนและบนแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อสร้างประสบการณ์การสื่อสารที่สมจริงและใกล้เคียงกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การนำแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมาปรับใช้ควรคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมและลักษณะของผู้เรียน โดยออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และส่งเสริมบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและกล้าแสดงออก

7. แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทของการฝึกอบรม

7.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2564, หน้า 95) ให้ความหมายว่าผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมคือผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และฝึกฝนของบุคคลภายใต้เงื่อนไขหรือกิจกรรมที่สถานศึกษานำเสนอ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะและพฤติกรรมใน 3 ด้านหลัก คือ ด้านพุทธิพิสัย (สมรรถนะทางสมอง)ด้านทักษะพิสัย (ความชำนาญในการปฏิบัติ) และด้านจิตพิสัย (ความรู้สึกและค่านิยม) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นภาพสะท้อนของ "คุณภาพผู้เรียน" ที่เกิดจากการเพาะบ่มทางวิชาการ โดยสามารถแสดงออกในรูปของคะแนน ระดับผลการเรียน หรือความสำเร็จในชิ้นงาน ที่ผ่านการประเมินอย่างเป็นระบบ ความหมายนี้ยังครอบคลุมถึงความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางสติปัญญาและคุณธรรม

บุญชม ศรีสะอาด (2563, หน้า 156) อธิบายว่าผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมคือความรู้และความสามารถที่บุคคลได้รับจากการศึกษาค้นคว้าผ่านสถานการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นอย่างมีแบบแผน ผลสัมฤทธิ์นี้เป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการปรับตัวและการรับเอาวัฒนธรรมทางวิชาการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถเฉพาะตัว โดยพฤติกรรมที่แสดงออกต้องมีความชัดเจนและสามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อมั่นได้ เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หรือแบบประเมินพฤติกรรม นอกจากนี้ บุญชมยังระบุว่าผลสัมฤทธิ์ไม่ใช่ผลลัพธ์สุดท้ายที่หยุดนิ่ง แต่เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการพิจารณาความพร้อมของผู้เข้าฝึกอบรมในการก้าวไปสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น หรือการเข้าสู่โลกของการทำงานจริง โดยผลสัมฤทธิ์นี้จะมีความหมายต่อเมื่อมีการนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหรือกลุ่มอ้างอิงเพื่อประเมินความก้าวหน้าของบุคคลอย่างยุติธรรม

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561, หน้า 26) ได้กำหนดมาตรฐานด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของการฝึกอบรม ไว้ 6 ประเด็นพิจารณา คือ 1. มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ 2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา 3. มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 6. มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ และความสามารถที่ผู้เรียนได้รับมาจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะบางอย่าง มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งสามารถวัดได้

7.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือในการชี้วัดความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เข้าฝึกอบรม ดังนั้นผู้สอนจึงต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

ชยันต์ บุณยมานนท์ (2565, หน้า 112) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ไว้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านจิตลักษณะเดิม ได้แก่ ความถนัดทางเรียนและเชาวน์ปัญญา 2) ด้านพฤติกรรมการฝึกอบรม ได้แก่ การบริหารจัดการเวลา ทักษะการจดบันทึก และความรับผิดชอบในการทำงาน และ 3) ด้านคุณภาพการสอน ได้แก่ การที่ครูแจ้งผลสัมฤทธิ์ให้ผู้เรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ และการเสริมแรงเชิงบวก องค์ประกอบเหล่านี้ไม่ได้ทำงานแยกส่วนกันแต่มีอิทธิพลส่งผ่าน (Mediator) ถึงกันและกัน โดยเฉพาะด้านพฤติกรรมการเรียนที่สามารถพัฒนาได้ผ่านกระบวนการพี่เลี้ยงและการชี้แนะ ชยันต์ระบุว่าการพัฒนาองค์ประกอบด้านพฤติกรรมจะเป็นทางลัดที่ช่วยให้ผู้เรียนที่มีความสามารถเดิมไม่สูงมากนักสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีได้

ทิศนา แขมมณี (2562, หน้า 202) อธิบายว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมประกอบด้วยปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะ "กระบวนการทางปัญญา" (Cognitive Processes) และ "การกำกับตนเองในการเรียนรู้" (Self-regulation) ผู้เรียนที่มีความสามารถในการวางแผน ตรวจสอบ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองจะมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าผู้เรียน ที่รอรับการสอนเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบด้าน "รูปแบบการจัดการเรียนรู้" ที่ต้องสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาและลักษณะของผู้เรียน (Learning Styles) การเลือกใช้นวัตกรรมการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติ (Active Learning) จะเป็นตัวเชื่อมโยงที่ทำให้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนได้รับการขยายผลสู่ความรู้ใหม่ได้อย่างมั่นคงส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนและมีคุณภาพมากกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำ

Walberg (2019, p. 88) นำเสนอทฤษฎีประสิทธิผลของการฝึกอบรม (Educational Productivity Theory) ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถูกกำหนดโดยองค์ประกอบ 9 ประการที่ทำงานสอดประสานกัน แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ 1) กลุ่มความถนัด ได้แก่ ความสามารถทางสติปัญญา วุฒิภาวะ และประสบการณ์เดิม 2) กลุ่มจิตวิทยา ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียนรู้ และทัศนคติต่อเนื้อหาวิชา และ 3) กลุ่มสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คุณภาพการสอน บรรยากาศในชั้นเรียน อิทธิพล ชจากเพื่อน และสื่อการเรียนรู้ Walberg ชี้ให้เห็นว่า หากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งบกพร่อง เช่น ผู้เรียนมีความสามารถสูงแต่ขาดแรงจูงใจ หรือมีการสอนที่ดีแต่สภาพแวดล้อมไม่อำนวย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็จะไม่บรรลุถึงเกณฑ์สูงสุด ดังนั้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์จึงต้องกระทำแบบบูรณาการที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกไปพร้อมกัน

Gagne (1992, p. 43-45) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม ได้แก่

1.องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นส่วนที่บุคคลได้รับปัจจัยทางชีววิทยา ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมอยู่หลายองค์ประกอบด้วยกัน ซึ่งนักจิตวิทยาให้ความสนใจเป็นพิเศษ ได้แก่ สติปัญญา และความถนัด สติปัญญาเป็นความสามารถทางสมองที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับตัวสถานการณ์ใหม่ และเป็นที่ยอมรับกันว่าสติปัญญาของคนได้รับการถ่ายทอดมากทางพันธุกรรม แต่ยังมีองค์ประกอบบางอย่างที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ประสบการณ์เรียนและความสนใจ

2.องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนที่บุคคลได้รับมาจากการเรียนรู้ สังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ และสังคมของผู้เรียน ด้านบุคลิกภาพของครู ด้านอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษา

Bloom (1976, p. 167-176) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

2. ด้านจิตพิสัย หมายถึง สภาพการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ ได้แก่ ความสนใจ เจตคติต่อการเรียน การยอมรับ ความสามารถของบุคคล ซึ่งลักษณะเหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงหรือคงอยู่ได้

3. คุณภาพการสอน หมายถึง ผลที่ผู้เรียนจะได้รับผลสำเร็จในการเรียนรู้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อผิดพลาดและผลย้อนกลับของการกระทำ

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมเกิดจากปัจจัยหลายด้านที่ทำงานร่วมกัน ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกของผู้เรียน โดยด้านผู้เรียนประกอบด้วยความสามารถทางสติปัญญา ประสบการณ์เดิม กระบวนการคิดและความสามารถในการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ขณะเดียวกันปัจจัยด้านจิตวิทยา เช่น แรงจูงใจและเจตคติต่อการเรียนก็มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จทางการเรียนรู้ นอกจากนี้ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น คุณภาพการสอน บรรยากาศในชั้นเรียน สื่อการเรียนรู้ และอิทธิพลจากเพื่อน ยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมการคิดวิเคราะห์ และการลงมือปฏิบัติยังช่วยพัฒนาความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

7.3 ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมที่ดี

ผลของการวัดจะถูกต้องเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแบบทดสอบ นั่นคือ แบบทดสอบนั้นต้องมีคุณสมบัติที่ดี ซึ่งมีดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2563, หน้า 215) สรุปคุณลักษณะเด่นไว้ 10 ประการ โดยให้ความสำคัญมากกับ "ความเป็นปรนัย" ซึ่งหมายถึงคำถามมีความชัดเจน ตรวจให้คะแนนได้ตรงกัน และแปลความหมายคะแนนได้เหมือนกัน นอกจากนี้แบบทดสอบที่ดีต้องมี "ความลึกซึ้ง" (Profoundness) คือสามารถวัดพฤติกรรมได้ตามระดับความยากที่ต้องการ ไม่ใช่วัดเพียงความจำผิวเผิน อีกทั้งยังต้องมีความจำเพาะเจาะจง (Specific) ในเนื้อหาที่ต้องการวัด มีความเป็นมาตรฐาน (Standardization) ทั้งในขั้นตอนการดำเนินการสอบและการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อลดตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลกระทบต่อคะแนนของผู้เรียน และทำให้ผลที่ได้มีความเที่ยงตรงสูงที่สุดสำหรับการทำวิจัย

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2561, หน้า 89) กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบที่ดีในเชิงสถิติขั้นสูงว่าต้องมี "ความเป็นเอกมิติ" (Unidimensionality) คือวัดความสามารถเพียงอย่างเดียวที่ต้องการวัด ไม่ปะปนกับความสามารถอื่น และต้องมีความเสถียร (Stability) ของค่าความเชื่อมั่นเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน นงลักษณ์ยังย้ำถึง "ความเหมาะสมของความยาวแบบทดสอบ" ว่า ต้องไม่สั้นเกินไปจนวัดได้ไม่ครอบคลุม และไม่ยาวเกินไปจนทำให้ผู้สอบเกิดความล้า (Fatigue) ซึ่งจะส่งผลให้คะแนนเกิดความคลาดเคลื่อน แบบทดสอบที่ดีจึงต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์คุณภาพ

ข้อสอบรายข้ออย่างละเอียดก่อนนำไปใช้จริง เพื่อรับประกันคุณภาพของข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

Popham (2020, p. 110) อธิบายลักษณะเด่นของแบบทดสอบที่ดีว่าต้องมี "ความเป็นมิตรต่อการเรียนรู้" (Instructional Sensitivity) หมายถึงแบบทดสอบต้องสามารถตอบสนองต่อคุณภาพการเรียนการสอนได้จริง หากครูสอนดีผลสัมฤทธิ์ต้องสูงขึ้นตาม และต้องไม่มี "อคติจากการสร้าง" (Test Bias) ที่ทำให้ผู้เรียนบางกลุ่มได้เปรียบหรือเสียเปรียบ Popham ยังเน้นว่าแบบทดสอบที่ดีต้องมีการกำหนดจุดตัด (Cut score) ที่มีหลักวิชาการรองรับ มีความสอดคล้องกับมาตรฐานระดับชาติ และที่สำคัญคือต้องสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ครู เพื่อนำไปปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน (Feedback loop) ไม่ใช่เพียงการตัดสินว่าผู้เรียนได้คะแนนเท่าใดเท่านั้น

สรุปได้ว่า ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ต้องมีคุณลักษณะสำคัญหลายประการเพื่อให้สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ โดยแบบทดสอบควรมีความเป็นปรนัย มีความชัดเจนในการตั้งคำถามและการให้คะแนน สามารถแปลความหมายของคะแนนได้ตรงกัน นอกจากนี้ต้องสามารถวัดพฤติกรรมหรือความสามารถของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้งและตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด อีกทั้งต้องมีความเป็นมาตรฐานในกระบวนการสอบและการจัดสภาพแวดล้อมในการทดสอบเพื่อให้ผลที่ได้มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

7.4 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2564, หน้า 185) เน้นย้ำกระบวนการสร้างที่เริ่มต้นจาก "การศึกษาตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้" อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ข้อสอบที่สร้างขึ้นสะท้อนสมรรถนะที่ต้องการได้จริง ขั้นตอนที่โดดเด่นของพิชิต คือการ "วิพากษ์ข้อสอบ" โดยกลุ่มเพื่อนครูหรือผู้เชี่ยวชาญก่อนจะนำไปหาค่า IOC เพื่อปรับแก้ภาษาและระดับความลึกของคำถาม พิชิตยังแนะนำให้มีการใช้ตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่มี 2 มิติ (เนื้อหา x พฤติกรรม) อย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการออกข้อสอบ ที่เน้นไปที่เนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งมากเกินไป และช่วยให้ข้อสอบมีความสมดุลในการวัดความสามารถทางสติปัญญาทุกระดับตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

บุญชม ศรีสะอาด (2563, หน้า 250 - 265) สรุปขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้อย่างละเอียด 9 ขั้นตอน เริ่มจากการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดให้ชัดเจน จากนั้นสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละหัวข้อและระดับการคิด (ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ ฯลฯ) ต่อมาคือการลงมือเขียนข้อสอบตามพิมพ์เขียวที่วางไว้ แล้วนำข้อสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ขั้นตอนสำคัญคือการนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความยากและอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ รวมถึงหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Kuder-Richardson (KR-20) หรือ Cronbach's Alpha ขั้นสุดท้ายคือการจัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์พร้อมคู่มือการใช้ เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือนี้มีคุณภาพมาตรฐานสำหรับการวิจัย

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2562, หน้า 212) นำเสนอแนวทางการสร้างแบบทดสอบที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง" (Authentic Assessment) โดยเพิ่มขั้นตอนการออกแบบสถานการณ์หรือกรณีศึกษา (Case Studies) เข้าไปในตัวข้อสอบเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ขั้นตอนการสร้างตามแนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับการ "ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง

การเรียนกับการสอบ" หากกระบวนการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติ ข้อสอบก็ต้องวัดทักษะการปฏิบัติด้วย นอกจากนี้ยังเน้นกระบวนการหาคุณภาพเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) ร่วมกับการใช้สถิติ เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่วัด "จิตวิญญาณของความรู้" ไม่ใช่เพียงข้อมูลความจริงที่ไม่มีชีวิต

สรุปได้ว่าขั้นตอนของการสร้างแบบทดสอบที่มีคุณภาพต้องเริ่มจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างชัดเจน เพื่อกำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการวัด จากนั้นจึงจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดสัดส่วนของข้อสอบให้ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหาและระดับความคิด แล้วจึงดำเนินการเขียนข้อสอบตามกรอบที่กำหนด พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ก่อนนำไปทดลองใช้เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ค่าความยาก อำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ นอกจากนี้การสร้างแบบทดสอบควรคำนึงถึงการประเมินตามสภาพจริง โดยออกแบบสถานการณ์หรือปัญหาที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในด้านความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการผลิตสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมุ่งประเมินการพัฒนาศักยภาพของครูภายหลังจากการเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ความสามารถในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตลอดจนความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

นอกจากนี้ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ว่าสามารถส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อผลิตสื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการพิจารณาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพครูในบริบทการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลต่อไป

8. การนิเทศการศึกษา

8.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

สุมลตรี สังข์ศรี (2565, หน้า 135) อธิบายว่าการนิเทศการศึกษา คือ "กลไกการประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้" ที่ทำงานในระดับหน้างานจริง โดยเป็นการให้คำปรึกษาและแนะนำเชิงวิชาการที่มุ่งเน้นการสร้าง "ศรัทธาและความเชื่อมั่น" ให้แก่ครู สุมลตรีมองว่าการนิเทศในยุคใหม่ต้องบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการนิเทศทางไกล (Remote Supervision) เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและทันต่อเหตุการณ์ ความหมายของการนิเทศจึงครอบคลุมไปถึงการสร้าง "วัฒนธรรมคุณภาพ" ที่ครูทุกคนเห็นพ้องร่วมกันว่าจะพัฒนาการสอนเพื่อประโยชน์สูงสุดของศิษย์ โดยมีผู้นิเทศเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแรงบันดาลใจ

วัชรา เล่าเรียนดี (2564, หน้า 95) นิยามว่าการนิเทศการศึกษาคือกระบวนการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพัฒนา

ทักษะการสอน การออกแบบนวัตกรรม และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง วัชรา อธิบายว่า การนิเทศเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องใช้เทคนิคการสื่อสารเชิงบวก การชี้แนะ (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดพลังในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ความหมายของการนิเทศจึงรวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน

โชติกา กุณสิทธิ (2563, หน้า 201) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศพยายามสร้างปฏิสัมพันธ์กับครูเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาโดยการชี้แนะให้คำปรึกษาช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน ให้คณะครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดการศึกษาอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ (2562, หน้า 15) ให้ความหมายว่าการนิเทศการศึกษาคือกระบวนการบริหารจัดการที่มีเป้าหมายเพื่อ "ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน" ให้ดียิ่งขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในฐานะกัลยาณมิตรทางวิชาการ การนิเทศไม่ใช่การไปจับผิดหรือการใช้อำนาจตามหน้าที่ แต่เป็นการใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะทางวิชาการเพื่อช่วยเหลือ แนะนำ และสนับสนุนให้ครูสามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง สงัด อุทรานันท์ เน้นย้ำว่าการนิเทศคือกระบวนการทางประชาธิปไตยที่ให้เกียรติในความเป็นมนุษย์และวิชาชีพของครู โดยมุ่งหวังให้เกิดความงอกงามในตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

Zepeda (2007, p. 43) ได้ให้ความหมายของการนิเทศทางการศึกษาไว้ว่า เป็นการนิเทศการศึกษาเพื่อให้บรรลุความสำเร็จของนักเรียน ช่วยในการพัฒนาครูและการศึกษา โดยการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างนักการศึกษากับการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จด้านการสอนของโรงเรียน

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู โดยผู้นิเทศทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือทางวิชาการ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ การนิเทศจึงเป็นกระบวนการที่เน้นความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและครูในลักษณะของกัลยาณมิตรทางวิชาชีพ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้

8.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

แนวคิดของนักการศึกษาและนักวิชาการต่าง ๆ สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศมีรายละเอียด ดังนี้

สุมลตรี สังข์ศรี (2565, หน้า 120) อธิบายว่าการนิเทศการศึกษาคือ "กลไกการประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้" ที่ทำงานในระดับหน้างานจริง โดยเป็นการให้คำปรึกษาและแนะนำเชิงวิชาการที่มุ่งเน้นการสร้าง "ศรัทธาและความเชื่อมั่น" ให้แก่ครู สุมลตรีมองว่าการนิเทศในยุคใหม่ต้องบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการนิเทศทางไกล (Remote Supervision) เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและทันต่อเหตุการณ์ ความหมายของการนิเทศจึงครอบคลุมไปถึงการสร้าง "วัฒนธรรมคุณภาพ" ที่ครูทุกคนเห็นพ้องร่วมกันว่าจะพัฒนาการสอนเพื่อประโยชน์สูงสุดของศิษย์ โดยมีผู้นิเทศเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแรงบันดาลใจ

โชติกา กุณสิทธิ์ (2563, หน้า 225) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เสริมสร้างสมรรถนะด้านการสอน และการปฏิบัติงานของครูส่งเสริมการประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ครูมีความไว้วางใจและความมั่นคงในความก้าวหน้าในวิชาชีพ

สงัด อุทรานันท์ (2562, หน้า 15) ให้ความหมายว่าการนิเทศการศึกษา คือกระบวนการบริหารจัดการที่มีเป้าหมายเพื่อ "ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน" ให้ดียิ่งขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในฐานะกัลยาณมิตรทางวิชาการ การนิเทศไม่ใช่การไปจับผิดหรือการใช้อำนาจตามหน้าที่ แต่เป็นการใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะทางวิชาการเพื่อช่วยเหลือ แนะนำ และสนับสนุนให้ครูสามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง สงัด อุทรานันท์เน้นย้ำว่าการนิเทศคือกระบวนการทางประชาธิปไตยที่ให้เกียรติในความเป็นมนุษย์และวิชาชีพของครู โดยมุ่งหวังให้เกิดความงอกงามในตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

Good (1993, p. 21) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางอาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยเหลือจัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และปรับปรุงวิธีสอน

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการนิเทศช่วยส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางวิชาชีพ รวมทั้งสนับสนุนการปรับปรุงหลักสูตร วิธีการสอน และการใช้สื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน นอกจากนี้การนิเทศยังมุ่งสร้างความร่วมมือและความไว้วางใจระหว่างผู้นิเทศกับครูในฐานะกัลยาณมิตรทางวิชาการ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

8.3 หลักการนิเทศการศึกษา

สุมลตรี สังข์ศรี (2565, หน้า 210) นำเสนอหลักการ "การนิเทศดิจิทัลที่เน้นผลสัมฤทธิ์" โดยเชื่อว่าในยุคปัจจุบันการนิเทศต้องรวดเร็วและเข้าถึงง่าย หลักการสำคัญคือการใช้แพลตฟอร์มเทคโนโลยีมาช่วยในการนิเทศแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา (Synchronous & Asynchronous) เพื่อลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ นอกจากนี้ยังต้องยึดหลักการนิเทศเชิงประจักษ์ (Evidence-based Supervision) ที่ใช้หลักฐานจากผลงานผู้เรียนและข้อมูลในระบบสารสนเทศมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้การชี้แนะมีความแม่นยำและเป็นธรรมต่อตัวครูมากที่สุด

วัชรา เล่าเรียนดี (2564, หน้า 380) สรุปหลักการนิเทศที่ยั่งยืนไว้ว่าต้องเป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์และหลักประชาธิปไตย คือมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการรวบรวมข้อมูลอย่างเที่ยงตรง และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หลักการสำคัญคือ "การนิเทศแบบกัลยาณมิตร" ที่มุ่งสร้างบรรยากาศแห่งความอบอุ่นและไว้วางใจ ลดระยะห่างระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ นอกจากนี้ต้องยึดหลักการพัฒนาที่ต่อเนื่อง (Continuous Improvement) โดยใช้กระบวนการวิจัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพเป็นฐาน

สงัด อุทรานันท์ (2562, หน้า 135) อธิบายหลักการนิเทศว่าต้องประกอบด้วย 1) หลักความร่วมมือ 2) หลักการสร้างสรรค์ 3) หลักความต่อเนื่อง 4) หลักความเป็นเหตุเป็นผล และ 5) หลักการ

ให้ความช่วยเหลือ สงัดย้ำว่าผู้นิเทศต้องยึดหลัก "การมีส่วนร่วม" ตั้งแต่การร่วมคิดร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น การนิเทศต้องไม่ทำหน้าที่เป็นตำรวจวิชาการ แต่ต้องเป็นเพื่อนคู่คิดที่ช่วยชี้แนะทางสว่างในยามที่ครูพบอุปสรรค โดยยึดถือเอาประโยชน์ของผู้เรียนและความก้าวหน้าของวิชาชีพครูเป็นที่ตั้งสูงสุด

Glickman (2023, p. 305) นำเสนอหลักการ "นิเทศเชิงพัฒนา" (Developmental Supervision) ที่เชื่อว่า ครูแต่ละท่านมีระดับการพัฒนาทางสติปัญญาและความมุ่งมั่นที่แตกต่างกัน หลักการสำคัญคือการเลือกใช้รูปแบบนิเทศให้สอดคล้องกับระดับความพร้อมของครู ได้แก่ การนิเทศแบบสั่งการเชิงโครงสร้าง (Directing) สำหรับครูใหม่ การนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative) สำหรับครูที่มีประสบการณ์ และการนิเทศแบบไม่สั่งการ (Non-directive) สำหรับครูที่เชี่ยวชาญสูง หลักการนี้มุ่งเน้นความเป็นธรรมและการยอมรับความแตกต่างรายบุคคลเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุด

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องยึดหลักความร่วมมือการมีส่วนร่วม และการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ครูอย่างต่อเนื่อง โดยการนิเทศ ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบตามหลักวิทยาศาสตร์ มีการวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์หลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อใช้ประกอบการพัฒนา นอกจากนี้ยังต้องสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อส่งเสริมให้ครูเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ขณะเดียวกันการนิเทศในยุคดิจิทัลควรนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการติดตามและให้คำแนะนำ

8.4 เทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching)

8.4.1 ความหมายของการชี้แนะ (Coaching)

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการชี้แนะ (Coaching) ไว้หลากหลาย ดังต่อไปนี้

สุมลตรี สังข์ศรี (2565, หน้า 142) นิยามการชี้แนะในยุคดิจิทัลว่าคือ "กระบวนการสร้างเสริมสมรรถนะผ่านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์" ที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การชี้แนะหมายถึงการเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการที่ใช้ข้อมูลสารสนเทศและผลงานเชิงประจักษ์มาเป็นฐานในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สุมลตรีเน้นว่าการชี้แนะคือการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลอยากจะก้าวออกจากกรอบความเคยชินเดิม (Comfort Zone) เพื่อไปสู่มาตรฐานการทำงานที่สูงขึ้น โดยใช้เทคนิคการสื่อสารที่เน้นความเข้าใจในธรรมชาติของผู้ใหญ่และการเสริมแรงเชิงบวก

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2565, หน้า 87) อธิบายว่าการชี้แนะคือกระบวนการส่งเสริมความสามารถเฉพาะบุคคลโดยเน้นที่ "การลงมือปฏิบัติและการแก้ปัญหาจริง" (Action-Oriented) การชี้แนะทำหน้าที่เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาที่ช่วยให้ผู้รับการชี้แนะเปลี่ยนจากความรู้เชิงทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ความหมายของการชี้แนะตามแนวคิดของอัญชลีคือการที่ผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรที่คอยกระตุ้นเตือน ให้กำลังใจ และเสนอแนะแนวทางโดยไม่เป็นการครอบงำความคิด เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้ตามบริบทและความต้องการจำเป็นของตนเอง นำไปสู่ความงอกงามทางวิชาชีพที่ยั่งยืน

โชติกา กุณสิทธิ์ (2563, หน้า 236) กล่าวว่า การชี้แนะในชั้นเรียน (Coaching) คือ เป็นกระบวนการ ที่ผู้นิเทศใช้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะตัวในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นการเสนอแนวทาง

ร่วมกันของผู้นิเทศร่วมกับผู้รับการชี้แนะ และขึ้นอยู่กับการตัดสินใจเลือกของผู้รับการชี้แนะเป็นหลักว่าจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงงานอย่างไร รวมทั้งให้กำลังใจให้โอกาสและเสริมสร้างทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

Thorpe and Clifford (2003, Online) กล่าวว่า การชี้แนะหมายถึง กระบวนการที่ช่วยส่งเสริมหรือพัฒนาศักยภาพของบุคคล โดยที่ผู้ชี้แนะสร้างความสัมพันธ์ที่เสริมสร้างพลังให้แก่ผู้ที่ได้รับการชี้แนะ เพื่อให้เขาเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นผ่านการส่งเสริมให้นำวิธีการ ทักษะ หรือความรู้ ที่ใช้ในแต่ละสถานการณ์นำไปสะท้อน ไตร่ตรอง เพื่อไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ช่วยให้จัดการกับปัญหาหรือสถานการณ์ได้ดีขึ้น

ดังนั้น สรุปได้ว่า การชี้แนะ เป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของบุคคลผ่านการสื่อสารและการให้คำแนะนำอย่างสร้างสรรค์ โดยผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนและกัลยาณมิตรทางวิชาการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้รับการชี้แนะสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะและสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการชี้แนะเน้นการเรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง การสะท้อนคิดและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบทของการทำงาน นอกจากนี้ยังมุ่งสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจให้บุคคลกล้าที่จะพัฒนาตนเองและปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ต้องอาศัยข้อมูลและเทคโนโลยีมาสนับสนุนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

8.4.2 รูปแบบและหลักการของการชี้แนะ

นักการศึกษาได้เสนอรูปแบบของการชี้แนะไว้หลากหลายรูปแบบดังนี้

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2565, หน้า 110) อธิบายรูปแบบการชี้แนะแบบ "Peers Coaching" หรือการชี้แนะระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพ ซึ่งยึดหลักการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Andragogy) ที่เน้นความเสมอภาคและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หลักการสำคัญคือการสร้างวัฒนธรรมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Supportive Culture) โดยไม่มีเรื่องของอำนาจตามสายงานมาเกี่ยวข้อง รูปแบบนี้จะช่วยให้เกิดการถ่ายทอดทักษะในลักษณะ "พี่สอนน้อง" หรือ "เพื่อนช่วยเพื่อน" ที่มีความเป็นกันเองสูงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติและยั่งยืน โดยเน้นหลักการที่ว่า การพัฒนาเพื่อนคือการพัฒนาตนเอง

วัชรา เล่าเรียนดี (2564, หน้า 165) สรุปรูปแบบการชี้แนะในบริบทการศึกษาไทยที่เน้น "การชี้แนะเชิงการสอน" (Instructional Coaching) โดยยึดหลักการสะท้อนคิดเชิงระบบและการร่วมมือกันพัฒนา (Collaborative Development) หลักการสำคัญคือต้องมีข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสังเกตการสอนจริงมาเป็นฐานในการสนทนา รูปแบบนี้เน้นความยืดหยุ่นตามความพร้อมของครูและการใช้เทคนิคกัลยาณมิตรนิเทศ ผู้นิเทศต้องยึดหลักความจริงใจและการเสริมแรง เพื่อให้ครูมีกำลังใจในการพัฒนา รูปแบบนี้มักถูกบูรณาการเข้ากับกระบวนการ PLC เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวมทั้งโรงเรียน

อวยชัย สุขณะล้ำ (2559, หน้า 49-51) กล่าวถึง หลักการของการชี้แนะไว้ ดังนี้

1.ความไว้วางใจและการสร้างความสัมพันธ์ (Trust and Rapport) การชี้แนะเป็นเรื่องของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชี้แนะกับครูรายบุคคลหรือกลุ่มครูความเชื่อถือและความไว้วางใจของครูที่มีต่อผู้ชี้แนะมีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินการชี้แนะเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

2.การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) การชี้แนะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูได้ค้นพบพลัง หรือวิธีการทำงานของตนเอง วิธีการที่ทำให้เกิดความยั่งยืนและครูสามารถพึ่งพาความสามารถของตนเองได้ เป้าหมายปลายทาง ของการชี้แนะ คือ การทำให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง สามารถกำกับตนเอง (Self-directed) ได้ ในระยะแรกที่ครูยังไม่สามารถทำด้วยตนเองได้เพราะยังขาดเครื่องมือ ขาดวิธีการคิดและกระบวนการทำงาน ผู้ชี้แนะจึงเข้าไปช่วยในระยะแรกจนกระทั่งครูได้พบว่าตนเองสามารถทำได้ด้วยตนเอง เป็นการรช่วยค้นหาพลังที่ซ่อนอยู่ในตัวครูออกมา แล้วผู้ชี้แนะก็คืนพลังให้แก่ครู ให้ครูได้ใช้พลังนั้นในการพัฒนางานของตนเองต่อไป

3.การทำงานอย่างเป็นระบบ (Systematic Approach) การดำเนินการชี้แนะอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนของกระบวนการที่ชัดเจน ช่วยให้ครูได้จัดระบบการคิด การทำงาน สามารถเรียนรู้และพัฒนางานได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการชี้แนะเป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพที่ต่อเนื่อง ในระยะแรก ครูอาจไม่คุ้นเคยกับวิธีการเหล่านี้มากนัก ทำให้ผู้ชี้แนะจำเป็นต้องออกแบบกระบวนการอย่างเป็นระบบที่ช่วยให้ครูเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

4. การพัฒนาที่ต่อเนื่อง (Ongoing Development) การชี้แนะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนได้ต้องใช้เวลานานในการทำความเข้าใจและฝึกปฏิบัติให้เกิดผลตามเป้าหมาย การดำเนินการชี้แนะจึงเป็นการพัฒนาที่มีความต่อเนื่องยาวนาน ตราบเท่าที่มีความรู้ใหม่ทางการสอนเกิดขึ้นและมีประเด็นทางการสอที่ต้องทำความเข้าใจและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการชี้แนะก็ยังคงดำเนินการคู่ขนานไปกับการจัดการเรียนการสอน จนดูเหมือนเป็นงานที่ไม่อาจเร่งร้อยให้เกิดผลในเวลาอันสั้นได้ จึงเป็นงานที่ต้องค่อยเป็นค่อยไป

5. การชี้แนะแบบมีเป้าหมายหรือจุดเน้นร่วมกัน (Focusing) ในโลกของการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ มีเรื่องที่ต้องปรับปรุงและพัฒนามากมายหลายจุด ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ชี้แนะจึงต้องตกลงร่วมกันกับครูว่าเป้าหมายสุดท้าย ที่ต้องการให้เกิดคืออะไร แล้วร่วมกันวางแผนวางเป้าหมายย่อย ๆ เพื่อไปสู่จุดหมายนั้น

6. การชี้แนะในบริบทโรงเรียน (Onsite Coaching) การชี้แนะมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ครูสามารถนำความรู้ ทักษะการสอนที่มีอยู่ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ดีเกิดขึ้นในสภาพการทำงานจริง การดำเนินการชี้แนะจึงควรเกิดขึ้นในการทำงานในบริบทของโรงเรียน และเป็นการทำงานเชิงลึกเข้มข้นเป็นการช่วยให้ครูเคลื่อนจากความรู้ ความเข้าใจในการสอนแบบผิวเผินไปสู่การทำความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้น (Deep Approach) โดยอาศัยการปฏิบัติ ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องเข้าไปทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน

7. การชี้แนะที่นำไปใช้ได้จริง (Work on real content) การชี้แนะในประเด็นหรือเนื้อหาสาระที่เป็นรูปธรรม (Being concrete) มีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ ปฏิบัติได้จริง ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การที่ผู้ชี้แนะเป็นบุคคลภายนอกโรงเรียน จึงมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถอยู่กับครูได้ตลอดเวลาการพบปะครูในแต่ละครั้งมีคุณค่ามากจึงควรใช้เวลาที่มีจำกัดนั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด การชี้แนะแต่ละครั้งจึงเน้นไปที่การนำความรู้หรือทักษะไปใช้ได้จริง ได้แนวปฏิบัติที่เป็นธรรมและเป็นขั้นตอนไม่ควรเสียเวลาไปกับการอภิปรายหรือพูดคุยกันเชิงทฤษฎี

8. การทบทวนและสะท้อนผลการดำเนินงาน (After Action Review and Reflection) การสะท้อนผลการทำงาน (Reflection) เป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูได้คิดทบทวนการทำงานที่ผ่านมา สรุปเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไปการชี้แนะ จึงใช้การสะท้อนผลการทำงานเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ จนได้อีกชื่อหนึ่งว่าการชี้แนะแบบมองย้อนสะท้อนผลการทำงาน (Reflection Coaching) การชี้แนะช่วยให้บุคคลได้สะท้อนความสามารถของตน เพื่อหาจุดที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นการช่วยเหลือบุคคลในการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและพัฒนาความสามารถของตน ไม่ใช่การสอนสิ่งใหม่แต่อยู่บนพื้นฐานของความรู้หรือทักษะที่มีอยู่แล้ว ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หลักการของการชี้แนะมีปัจจัยสำคัญ 2 ส่วน คือ 1. การตระหนักรู้ในความเป็นจริงซึ่งหมายถึง การมองเห็นและการรับรู้รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้จากการรวบรวมข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ รวมทั้งการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) ซึ่งเป็นการรับรู้ถึงอารมณ์และความต้องการส่วนตัวที่อาจส่งผลทำให้เป็นอุปสรรคต่อการรับรู้สภาพการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง การตระหนักรู้ตามความเป็นจริงที่สำคัญ 2. ความรับผิดชอบ การที่บุคคลมีความรับผิดชอบต่องาน (Accountability) และความรับผิดชอบในงาน (Responsibility) โดยแสดงความรับผิดชอบในความคิดและการกระทำของตนอย่างจริงใจ เนื่องจากตนเป็นผู้เลือกที่จะทำบุคคลก็จะทุ่มเทกับงานและยอมรับกับผลงานของตน ซึ่งปัจจัยนี้จะส่งผลต่อความสำเร็จของงาน

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2559, หน้า 7-10) ได้เสนอรูปแบบการชี้แนะ เพื่อนำไปใช้ในการนิเทศการศึกษาไว้ 2 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการชี้แนะโดยเน้นที่การแก้ปัญหา (Solution-focus frameworks) 2) รูปแบบ “GROW Model” ซึ่งเป็นรูปแบบการชี้แนะการปฏิบัติงานที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายสาระสำคัญของทั้ง 2 และ ได้กำหนดหลักการชี้แนะที่ผู้ทำหน้าที่ชี้แนะต้องตระหนัก ดังนี้

1. การเรียนรู้ร่วมกัน การชี้แนะถือหลักการว่า ไม่มีใครรู้อะไรมากกว่าใครไปทุกเรื่อง จึงต้องเรียนรู้ร่วมกันไปพร้อม ๆ กัน แม้จะเป็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่ผู้ชี้แนะในบางเรื่องผู้บริหารก็ไม่สามารถรู้ปัญหาและลักษณะการทำงานในรายละเอียดทุกเรื่องเท่าผู้ปฏิบัติงาน และโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาการเรียนรู้ร่วมกัน จึงเป็นหลักการสำคัญของการชี้แนะ

2. การให้ผู้รับการชี้แนะได้รับผิดชอบ และค้นพบการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผู้ชี้แนะทำหน้าที่ เป็นผู้เอื้ออำนวย สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้รับการชี้แนะได้ศึกษาและแสวงหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยการใช้คำถามการสะท้อนกลับและการให้กำลังใจ

3. การเสริมพลังอำนาจผู้รับการชี้แนะ ด้วยแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับการชี้แนะได้พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติจึงช่วยให้ผู้รับการชี้แนะได้ค้นพบตัวเอง พบความสามารถและพลังที่อาจแฝงอยู่ในตนเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อตนเองและการปฏิบัติงาน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การชี้แนะ (Coaching) เป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและครูบนพื้นฐานของความไว้วางใจ การเรียนรู้ร่วมกัน และการเสริมพลังให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง กระบวนการชี้แนะมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสังเกตการสอนจริง การสะท้อนคิด และการแก้ปัญหาในบริบทของการทำงานจริงในโรงเรียน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้การชี้แนะยังต้องกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เน้นการนำความรู้ไปใช้ได้จริง และส่งเสริมให้ครูเกิดการตระหนักรู้ในตนเองและมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนางานของตน ทั้งนี้รูปแบบการชี้แนะ

สามารถดำเนินการได้หลากหลาย เช่น การชี้แนะเชิงการสอน การชี้แนะเพื่อแก้ปัญหา และรูปแบบ GROW Model

8.4.3 กระบวนการชี้แนะ

ปัจจุบันได้มีองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนได้นำกระบวนการชี้แนะมาใช้โดยกระบวนการชี้แนะตามความคิดเห็นของนักการศึกษามีลักษณะ ดังนี้

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2565, หน้า 145) อธิบายกระบวนการชี้แนะสำหรับครูผู้ใหญ่ว่าต้องเริ่มจากการ "เปิดใจ" และ "ทำความเข้าใจปัญหา" ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ 1) การตั้งคำถามเพื่อสำรวจความต้องการ 2) การร่วมกันวิเคราะห์ทางเลือกบนฐานของประสบการณ์เดิม 3) การทดลองปฏิบัติในสถานการณ์จริง และ 4) การถอดบทเรียนหลังการปฏิบัติ (AAR) กระบวนการนี้เน้นความเป็นธรรมชาติและความเรียบง่าย ไม่เป็นทางการจนเกินไป เพื่อลดความกังวลและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากความผิดพลาดได้อย่างแท้จริง

วัชรา เล่าเรียนดี (2564, หน้า 210) สรุปกระบวนการชี้แนะที่เป็นมาตรฐานในงานนิเทศไทยว่ามี 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การเตรียมการและสร้างสัมพันธภาพ (Building Rapport) 2) การตั้งเป้าหมายและวางแผนการพัฒนาร่วมกัน 3) การสังเกตและเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานจริง และ 4) การให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อการสะท้อนคิดและสรุปผล กระบวนการนี้เน้นความต่อเนื่องและเป็นวงจร (Cycle) ที่ทำซ้ำจนกว่าครูจะเกิดความเชี่ยวชาญ วัชราให้ความสำคัญมากกับขั้นตอนการให้ข้อมูลสะท้อนกลับที่ต้องทำอย่างสร้างสรรค์และเน้นการเสริมแรงเพื่อสร้างพลังใจ

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2559, หน้า 10-11) กำหนดขั้นตอนการนิเทศโดยใช้การชี้แนะซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประยุกต์ใช้ GROW Model เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางการศึกษาและบริบทของสังคม วัฒนธรรมไทย ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 การสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและสัมพันธภาพการสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ชี้แนะหรือผู้บริหารและครูผู้รับการชี้แนะ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องสร้างให้เกิดก่อนดำเนินการตามกระบวนการชี้แนะ ทั้งนี้เนื่องจากสัมพันธภาพที่ดีถือเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการ ผู้ชี้แนะต้องมั่นใจว่าตนเองและครูมีความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการชี้แนะอย่างชัดเจน และไม่ใช้การชี้แนะเพื่อการจับผิดการตำหนิหรือใช้เพื่อการสอนและบอกให้ครูทำตามที่ผู้ชี้แนะต้องการ แต่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ ทำให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักเห็นคุณค่าของการนิเทศ โดยใช้การชี้แนะและร่วมมือการปฏิบัติการด้วยสัมพันธภาพที่ดี ขั้นที่ 2 การกำหนดเป้าหมายผู้นิเทศโดยการชี้แนะต้องเอื้ออำนวยให้ครูผู้รับการนิเทศได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้เป้าหมายที่กำหนดควรเป็นเป้าหมายที่สร้างสรรค์ เพื่อมุ่งหวังในการพัฒนาตนและพัฒนาวิชาชีพของตน ผู้นิเทศอาจใช้คำถามเปิดเพื่อให้ครูได้บอกเล่าถึงความต้องการ ความมุ่งหวังของตนใช้ทักษะการสร้างความกระจ่าง เพื่อให้ผู้นิเทศกำหนดเป้าหมายของตนได้ชัดเจน เช่น อาจใช้คำถามว่า “อาจารย์คิดว่ามีอะไรบ้างที่อาจารย์อยากพัฒนาหรือเพิ่มพูนเพื่อให้การสอนดีขึ้น” “เป้าหมายที่อาจารย์มุ่งหวังให้เกิดคืออะไร” ขั้นที่ 3 การเข้าใจสภาพเป็นจริง ในปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้ควร มีการดำเนินการ ดังนี้ 1. การศึกษาและเข้าใจสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน โดยให้ครูได้บอกเล่าถึงวิธีการทำงานและผลที่เกิดขึ้นร่วมกันพิจารณาร่องรอย การทำงาน เช่น แผนการสอน สื่อการสอน และผลงานของนักเรียน รวมทั้งการเข้าสังเกตการสอน 2. การเปิดโอกาสให้ครูได้ทบทวน ประเมินการปฏิบัติงานของตน ซึ่งอาจใช้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การสอนที่เพิ่ง

จบไป ผลงานนักเรียนที่มีอยู่ มาใช้ประกอบการประเมิน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่ช่วยให้ครูทบทวนการทำงานและสะท้อนผลการทำงานว่าตนเองใช้ความรู้ ความเข้าใจไปสู่การปฏิบัติอย่างไร โดยอาจใช้คำถาม เช่น “การสอนที่ผ่านมามีจุดเด่นอะไรบ้าง” หรือ “ถ้าต้องการพัฒนาให้ดีขึ้นอีกจะปรับเปลี่ยนอย่างไร” 3. ผู้นิเทศช่วยให้ครูได้พิจารณาช่องว่างระหว่างเป้าหมายและสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันว่าแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพื่อทำให้ตระหนักรู้ในตนเองได้ชัดเจนขึ้น และช่วยให้ครูใช้เป็นข้อมูลที่จะนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น เช่น “อาจารย์คิดว่ามีสิ่งใดที่อาจารย์ต้องการ เปลี่ยนแปลงพัฒนามากยิ่งขึ้น” ขั้นที่ 4 การแสวงหาและคิดค้นทางเลือกต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย ผู้นิเทศเอื้ออำนวยให้ครูได้แสวงหา คิดค้น พิจารณาทางเลือกว่าเป็นทางเลือกที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานที่จะทำให้เป้าหมายที่กำหนดไว้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาทางเลือก ผู้นิเทศอาจต้องให้ผู้รับการนิเทศพิจารณาเกี่ยวกับวิธีการพัฒนา และเครื่องมือในการพัฒนาให้มีความเหมาะสม เพื่อจะสร้างความมั่นใจได้ว่าทางเลือกนั้นสามารถนำไปปฏิบัติแล้วบรรลุเป้าหมาย ขั้นที่ 5 การแสดงออกถึงเจตนาแน่วแน่ในการนำทางเลือกไปปฏิบัติการช่วยให้ครูผู้รับการนิเทศ โดยการชี้แนะได้แสดงออกอย่างชัดเจนว่ามีเจตนาแน่วแน่ ที่จะนำทางเลือกไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย โดยชักชวนให้ผู้รับการนิเทศได้วางแผนการดำเนินการโดยละเอียดว่าจะดำเนินการ เมื่อไร ที่ไหน และดำเนินการกับใครพิจารณาแนวโน้มของอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นที่ทำให้การดำเนินการถึงทางตัน รวมทั้งวิธีการที่จะธำรงรักษาให้การดำเนินการมีความก้าวหน้าหลังจากการนิเทศโดยการชี้แนะยุติลง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการการชี้แนะมีการดำเนินการ 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ระยะการเตรียมการ (Preparing Phase : P) ระยะที่ 2 ระยะวางแผนการชี้แนะ (Planning Phase : P) ระยะที่ 3 ระยะการปฏิบัติการชี้แนะ (Coaching Phase : C) ระยะที่ 4 ระยะการประเมินผลการชี้แนะ (Evaluating Phase : E)

Aguilar (2020, p. 230) นำเสนอกระบวนการชี้แนะที่เน้นความสัมพันธ์ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความไว้วางใจและข้อตกลงร่วมกัน 2) การวินิจฉัยความต้องการผ่านการสังเกตและการสนทนาเชิงลึก 3) การออกแบบแผนการพัฒนาที่คำนึงถึงบริบทอารมณ์ 4) การดำเนินการชี้แนะผ่านการตั้งคำถามและการสะท้อนคิด และ 5) การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงและการเฉลิมฉลองความสำเร็จ Aguilar เน้นว่ากระบวนการนี้ต้องมีความลึกซึ้งและไม่เร่งรัด โดยให้ความสำคัญกับการรับฟังสิ่งที่ "ไม่ได้พูด" ออกมา เพื่อเข้าถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาการปฏิบัติงาน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการชี้แนะเป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพที่มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการชี้แนะ โดยเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์และบรรยากาศแห่งความไว้วางใจร่วมกัน จากนั้นจึงกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนร่วมกัน และวิเคราะห์สภาพปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในบริบทการทำงาน กระบวนการชี้แนะยังเน้นการแสวงหาทางเลือกในการพัฒนา ทดลองปฏิบัติในสถานการณ์จริง และสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การดำเนินการชี้แนะมักประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การเตรียมการ การวางแผน การดำเนินการชี้แนะ และการประเมินผล ซึ่งกระบวนการดังกล่าวให้ความสำคัญกับการตั้งคำถาม การสะท้อนคิด และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้รับการชี้แนะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและยกระดับการปฏิบัติงานได้อย่างยั่งยืน

8.4.4 บทบาทของผู้ชี้แนะ

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2565, หน้า 160) ระบุบทบาทของผู้ชี้แนะว่าคือ "ผู้กระตุ้นพลังปัญญา" (Empowerer) ที่เน้นการสร้างแรงจูงใจภายใน โค้ชต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา (Consultant) ในบางสถานการณ์ และเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ (Co-learner) ในบางโอกาสเพื่อลดช่องว่างของอำนาจ บทบาทสำคัญคือการเป็น "ผู้อำนวยความสะดวกในการถ่ายโอนความรู้" จากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ โดยโค้ชต้องมีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่เพื่อโน้มน้าวให้ครูยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้วยความเต็มใจและเห็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ

วัชรา เล่าเรียนดี (2564, หน้า 235) สรุปบทบาทของผู้นิเทศในฐานะโค้ชว่าต้องเป็น "กัลยาณมิตรทางวิชาการ" ที่มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีสอน โค้ชต้องเป็นนักสื่อสารที่ยอดเยี่ยมที่สามารถให้ข้อมูลสะท้อนกลับได้อย่างนุ่มนวลแต่ตรงประเด็น บทบาท ที่สำคัญคือการเป็น "ผู้ร่วมแก้ปัญหา" (Problem Solver) ที่ไม่เพียงแต่ชี้แนะ แต่ยังช่วยหาทรัพยากรหรือสื่อที่จำเป็นมาสนับสนุนครู โค้ชต้องมีความอดทนและมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของครูทุกคน โดยทำหน้าที่เป็นแรงเสริมให้ครูเกิดความพยายามในการพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง

โชติกา กุณสิทธิ์ (2563, หน้า 253) กล่าวว่า การชี้แนะย่อมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ผู้ชี้แนะจึงมีหลายบทบาทและมีหน้าที่ที่ปฏิบัติให้สอดคล้องกับเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งการชี้แนะบางครั้งอาจใช้หลายบทบาทก็ได้ ทั้งนี้ผู้ชี้แนะต้องมีทักษะคุณลักษณะ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ การวางแผน การใช้คำถาม การสังเกต การฟัง เพื่อให้สามารถทำการชี้แนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่มีเป้าหมายหลัก คือ ให้ครูผู้รับการชี้แนะพึ่งพาและช่วยเหลือตนเองได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผู้ชี้แนะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครู โดยทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการที่ช่วยสนับสนุนให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ชี้แนะต้องทำหน้าที่กระตุ้นแรงจูงใจภายในของครู เป็นที่ปรึกษาและผู้ร่วมเรียนรู้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งให้ข้อมูลสะท้อนกลับอย่างสร้างสรรค์บนพื้นฐานของความเข้าใจและความไว้วางใจ นอกจากนี้ผู้ชี้แนะยังต้องมีทักษะสำคัญ เช่น การสื่อสาร การตั้งคำถาม การฟัง การสังเกต และการวางแผน เพื่อช่วยให้ครูสามารถค้นพบแนวทางพัฒนาการทำงานของตนเองได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เป้าหมายสำคัญของการชี้แนะคือการเสริมพลังให้ครูสามารถพึ่งพาตนเองและพัฒนาวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง

8.5 งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2565, หน้า 195) วิจัยเรื่อง "การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Supervision) เพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" สรุปผลการวิจัย : พบว่ารูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการสอนเพิ่มขึ้นร้อยละ 45 และครูมีระดับเจตคติต่อการนิเทศในเชิงบวกสูงขึ้นอย่างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ($\overline{x}$) เท่ากับ 4.88 และ (S.D.) เท่ากับ 0.31 งานวิจัยระบุว่าการลดบทบาทของอำนาจตามสายงานและเน้นความเป็นหุ้นส่วนทางวิชาการช่วยให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์และมีความกล้าที่จะแสดงความขัดแย้งเชิงวิชาการที่นำไปสู่การพัฒนาความรู้ใหม่ร่วมกัน

วัชรา เล่าเรียนดี (2564, หน้า 350) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการนิเทศแบบชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูในยุคปกติใหม่" สรุปผลการวิจัย: พบว่ารูปแบบการนิเทศที่บูรณาการการชี้แนะ (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring)เข้าด้วยกันตามวงจร PIDRE มีประสิทธิภาพช่วยให้ครูร้อยละ 95.80 มีความรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรม Active Learning อยู่ในระดับดีมาก ผลการเปรียบเทียบพบว่าคะแนนสมรรถนะการสอนหลังการรับนิเทศสูงกว่าก่อนการรับนิเทศอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่าความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศนี้อยู่ในระดับสูงสุด เนื่องจากการนิเทศมีความยืดหยุ่นและเน้นการช่วยเหลือเชิงกัลยาณมิตร ผู้นิเทศทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดหาทรัพยากรและให้คำปรึกษาที่สอดคล้องกับปัญหาจริงในห้องเรียน ส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมและได้รับรางวัลจากการประกวดในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

Glickman & Gordon (2023, p. 451) ได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงประเมินเกี่ยวกับ "อิทธิพลของการนิเทศเชิงพัฒนา (Developmental Supervision) ต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน" สรุปผลการวิจัย: พบว่ากระบวนการนิเทศที่ปรับเปลี่ยนตามระดับความพร้อมของครู (Teacher Readiness) ส่งผลให้ครูมีระดับการพัฒนาทางสติปัญญาและการคิดแก้ปัญหาในชั้นเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่ได้รับนิเทศแบบไม่สั่งการ (Non-directive) ในกลุ่มที่มีประสบการณ์สูง สามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างรายบุคคลของนักเรียนได้ดีกว่ากลุ่มที่รับการนิเทศแบบเดิมถึงร้อยละ 35 งานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่าปัจจัยความไว้วางใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเป็นตัวแปรส่งผ่านที่สำคัญที่สุด (Mediating Variable) ที่ทำให้ครูกล้าที่จะสะท้อนความล้มเหลวในการสอนเพื่อนำมาเป็นบทเรียนในการพัฒนาตนเอง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของสถานศึกษาในภาพรวมให้อยู่ในเกณฑ์สูงต่อเนื่อง 3 ปีการศึกษา

ดังนั้น การใช้การนิเทศแบบชี้แนะ คือ กระบวนการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบที่มุ่งส่งเสริมความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ ผ่านความสัมพันธ์เชิงกัลยาณมิตรระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยเน้นการช่วยเหลือ สนับสนุน และสะท้อนคิดร่วมกันมากกว่าการสั่งการหรือควบคุม ผู้ชี้แนะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้ให้คำปรึกษา และผู้เสริมพลังในการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหา กำหนดเป้าหมาย แสวงหาทางเลือก และปรับปรุงการสอนของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับบริบทจริงของห้องเรียน การนิเทศลักษณะนี้ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ การสังเกตการสอน การตั้งคำถาม การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังยึดหลักความไว้วางใจ ความร่วมมือ และการเคารพศักดิ์ศรีของครูในฐานะผู้เรียนรู้แบบผู้ใหญ่ ดังนั้น การนิเทศแบบชี้แนะ จึงเป็นกระบวนการนิเทศที่มุ่งให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและวิชาชีพอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในที่สุด

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

พงศกร เพชรสังข์ (2568, หน้า 145) ศึกษาวิจัยเรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสร้างสื่อดิจิทัลเชิงสร้างสรรค์ของครู

ภาษาต่างประเทศ" งานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงนวัตกรรมของครูในพื้นที่ห่างไกล โดยผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ยึดตามวงจรการเรียนรู้ของ Kolb (Experiential Learning) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ การสร้างประสบการณ์รูปธรรม การสะท้อนคิดการสร้างมโนทัศน์ และการประยุกต์ใช้ ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 85.50/84.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญ ครูที่เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัลที่ทันสมัย เช่น การสร้างสื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive Media) การใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการออกแบบและการตัดต่อวิดีโอเพื่อการสื่อสารเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นอกจากนี้ งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการฝึกอบรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติ (Hands-on) ช่วยให้ครูมีความมั่นใจ (Self-efficacy) ในการออกแบบสื่อที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและวิถีชีวิตของนักเรียนในพื้นที่ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 35 เมื่อเทียบกับกลุ่มที่เรียนด้วยสื่อดั้งเดิม ข้อมูลเชิงประจักษ์สะท้อนว่าการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต้องเน้นการบูรณาการความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี (TPACK) จึงจะสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนได้อย่างยั่งยืน และครูสามารถผลิตสื่อที่มีความ "สร้างสรรค์" (Creativity) ไม่ใช่แค่การนำเข้าเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง

รัตนาภรณ์ บุญยืน (2567, หน้า 102) วิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สื่อดิจิทัลเป็นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ" ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเชิงทดลองกับครูภาษาอังกฤษในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยา เพื่อประเมินผลกระทบของการใช้สื่อดิจิทัลต่อความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (CLT) ผลการวิจัยพบว่าก่อนการอบรมครูส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการสอนไวยากรณ์เนื่องจากขาดสื่อที่ช่วยกระตุ้นการสนทนา (Speaking Stimuli) หลังจากผ่านการอบรมตามโปรแกรมที่เน้นการผลิตสื่อมัลติมีเดียสร้างสรรค์ พบว่าครูมีสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\overline{x}$ = 4.78) โดยเฉพาะในมิติของการสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) และการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการสื่อสารที่เป็นธรรมชาติ (Authentic Communication) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการพูดและการฟังของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนร้อยละ 25 งานวิจัยระบุว่าสื่อดิจิทัลที่ "ครูผลิตขึ้นเอง" มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบริบทภาคเหนือตอนบน เนื่องจากครูสามารถสอดแทรกคำศัพท์หรือสถานการณ์ที่นักเรียนคุ้นเคยในท้องถิ่น (Local Context) เข้าไปในสื่อ ทำให้ผู้เรียนลดความประหม่า (Affective Filter) และมีความกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น ผู้วิจัยสรุปว่าความสำเร็จของการพัฒนาครูภาษาอังกฤษในพื้นที่จังหวัดพะเยาและใกล้เคียงขึ้นอยู่กับการออกแบบหลักสูตรที่เข้าใจข้อจำกัดด้านอุปกรณ์ แต่เน้นการสร้างสรรค์ไอเดียใหม่ๆ ที่ใช้เครื่องมือดิจิทัลใกล้ตัวมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืนต่อตัวผู้เรียนในพื้นที่อย่างแท้จริง

วิไลภรณ์ ฤทธิ์คุปต์ (2562, หน้า 12) ได้นำเสนอการชี้แนะการสอนเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านการสอนของครู การชี้แนะการสอนมีรูปแบบ ประกอบด้วยความเชื่อและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งได้นำเสนอการชี้แนะ 3 รูปแบบ ได้แก่ การชี้แนะการสอนตามโครงการแคนซัส การชี้แนะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการชี้แนะการสอนแบบใช้การสืบเสาะเป็นฐาน หรือการชี้แนะทางปัญญา ในการนำรูปแบบการชี้แนะการสอนไปใช้นั้นเราต้องทำ

ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด วิธีการ และขั้นตอนดำเนินการของแต่ละรูปแบบ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการชี้แนะการสอน ได้แก่ บทบาท และทักษะการชี้แนะของผู้ชี้แนะที่ต้องมีทักษะหลายด้าน และมีการฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ การประเมินการชี้แนะ การสอนควรเป็นการประเมินในภาพรวมทั้งระบบ

อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง (2559, หน้า 74-85) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีในศตวรรษที่ 21 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ฯ 21 โดยมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การจัดทำหลักสูตร 3) การตรวจสอบประสิทธิผลหลักสูตร 4) การประเมิน และปรับปรุงหลักสูตร ตัวอย่างเป็นครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาดนตรีในโรงเรียน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน โดยระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม รวมทั้งสิ้น 3 วัน หรือ 18 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีในศตวรรษที่ 21 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่21 ที่ประกอบด้วย 1) ความรู้ เรื่องการจัดการเรียนรู้ ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่ 21 พบว่า หลังเข้ารับการฝึกอบรม ผู้ เข้ารับการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ทักษะ การจัดการเรียนรู้ ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่21 พบว่า ผลการประเมินครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีผลการประเมินอยู่ ในระดับมาก ทั้ง 2 ครั้ง และ 3) เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผลการประเมินเจตคติโดยภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อ หลักสูตรฝึกอบรม พบว่าโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เข้ารับฝึกอบรม โดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก

9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Anderson & Lee (2024, p. 251) ศึกษาวิจัยเรื่อง "Developing a Digital Media Production Curriculum for EFL Teachers: A Design-based Research Study" งานวิจัยชิ้นนี้ดำเนินกระบวนการวิจัยเชิงออกแบบ (Design-based Research) เพื่อสร้างหลักสูตรการผลิตสื่อดิจิทัลสำหรับครูภาษาอังกฤษในภูมิภาคเอเชีย โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะการเป็น "นักออกแบบการเรียนรู้" (Learning Designer) แทนที่จะเป็นเพียงผู้ใช้งานเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรที่เน้นการเล่าเรื่องดิจิทัล (Digital Storytelling) ร่วมกับการใช้แพลตฟอร์มสร้างสรรค์สื่อสื่อสารช่วยให้ครูสามารถถ่ายทอดเนื้อหาภาษาอังกฤษที่ซับซ้อนให้กลายเป็นสิ่งที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ ครูที่ผ่านกระบวนการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับระดับภาษาของผู้เรียน (Input Hypothesis) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการประเมินคุณภาพสื่อดิจิทัลด้วยตนเอง งานวิจัยเน้นย้ำว่าหัวใจสำคัญของสื่อสร้างสรรค์ในวิชาภาษาอังกฤษ คือ "ความหมายของการสื่อสาร" (Meaningful Communication) ไม่ใช่ความซับซ้อนของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนั้นหลักสูตรฝึกอบรมควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ผู้เรียนและการออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงสื่อดิจิทัลเข้ากับการฝึกปฏิบัติจริง (Task-based Learning) ผลกระทบที่เห็นชัดที่สุดคือนักเรียนมีเจตคติเชิงบวกต่อรายวิชาภาษาอังกฤษและมีอัตราการโต้ตอบในชั้นเรียนสูงขึ้นร้อยละ 40 ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญของความสำเร็จในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในระดับ

สากล งานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่าการที่ครูมีความสามารถในการผลิตสื่อเองช่วยลดการพึ่งพาตำราเรียนเพียงอย่างเดียวและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสภาษาอังกฤษในบริบทที่ทันสมัย

Jongjeroen และ Hartog (2007, p. 341) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมของผู้นำที่มีต่อการเพิ่มพฤติกรรมนวัตกรรมของพนักงานและประยุกต์ใช้นวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมของผู้นำที่มีต่อการเพิ่มพฤติกรรมนวัตกรรมของพนักงานและประยุกต์ใช้นวัตกรรมมีจำนวน 13 ประการ ประกอบด้วย 1) การทำตนเป็นแบบอย่างด้านนวัตกรรม 2) การกระตุ้นสติปัญญา 3) การกระตุ้นเผยแพร่ความรู้ 4) การให้วิสัยทัศน์และการสื่อสารวิสัยทัศน์ 5) การเป็นที่ปรึกษา 6) การกระจายงาน 7) การสนับสนุนนวัตกรรม 8) การจัดการข้อมูลป้อนกลับ 9) การนับถือและการชื่นชม 10) การให้รางวัล 11) การให้ทรัพยากรสนับสนุน 12) การติดตามกระบวนการทำงาน และ13) การมอบหมายงานที่ท้าทาย

Penuel and Riel (2006, p. 47) ศึกษาเครือข่ายสังคมภายในโรงเรียน 23 โรง ของรัฐแคลิฟอร์เนียเพื่อศึกษาว่าการสนับสนุนความร่วมมือของครูทั้งหมดในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้นำโรงเรียนสังคมครู และการกระจายนวัตกรรมต่างๆ พบว่า (1) การพูดคุยระหว่างบุคคลที่สำคัญ ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าความถี่/ปริมาณการพูดคุย ข้อจำกัดสำคัญคือครูส่วนมากไม่มีเวลามากพอซึ่ง พบว่า สถานที่พบปะกันของสมาชิกเครือข่ายในโรงเรียนมักเป็น ห้องพักครู โรงอาหาร และรถโดยสาร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูมีแนวโน้มว่าเกิดขึ้นระหว่างกลุ่มคนใกล้ชิด และผู้ที่สนิทกันเป็นการส่วนตัว จึงมักพบว่าเครือข่ายที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ได้แก่ กลุ่มย่อย ๆ ของครูในระดับชั้นกลุ่มสาระวิชาและกลุ่มผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการเดียวกัน อย่างไรก็ตามอาจมีครูส่วนน้อย บางคนที่สามารถรวมกลุ่มนอกวงจรคนสนิทซึ่ง จะทำให้ได้รับประโยชน์ด้านแหล่งความรู้และทรัพยากรมากกว่าคนอื่นซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อได้เปรียบของการมีทุนทางสังคมด้านนี้ (2) ความสำเร็จของการเชื่อมถึงกันที่สามารถจัดให้มีการประชุมข้ามระดับ/ขอบข่ายหน้าที่หรือข้ามกลุ่มเพื่อนสนิทในโรงเรียนการมีส่วนร่วมในกลุ่มที่แตกต่างทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดที่ขยายโลกทัศน์การปรับปรุงพัฒนา ขอบเขตทุนทางสังคม โอกาสเหล่านี้ผู้นำโรงเรียนสามารถจัดให้เกิดขึ้น ได้กับครูในโรงเรียน (3) การบริหารจัดการเวลาที่เอื้อ อำนวยให้ครูที่เป็นผู้นำทางความคิดได้มีเวลามากพอแก่การชี้นำความคิด ช่วยเหลือและสอนงานให้กับเพื่อนครูที่มีประสบการณ์เพื่อนครู (4) ความไว้วางใจต่อกันระหว่างเพื่อนครูช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง ความแตกต่างทางความคิด ทำให้เกิดการแบ่งปัน เพื่อการพัฒนา และเกิดบรรทัดฐานเชิงบวกในโรงเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นลักษณะเส้นทางติดต่อระหว่างบุคคลและกลุ่มย่อย ที่มีจุดมุ่งหมายของการติดต่อ หรือเผยแพร่ระหว่างกลุ่มครู ได้แก่ แนวคิด/เทคนิคการเรียนการสอน การประเมิน การประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ประสบการณ์ความสำเร็จและปัญหาของนักเรียน การใช้เทคโนโลยี การบริหารงานของผู้นำ ซึ่งเป็นที่มาของพลังความเปลี่ยนแปลงโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่าย สรุปได้ว่า เครือข่าย คือ ความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กร ที่มีการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากร เพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ในบริบททางการศึกษา เครือข่ายเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้

ร่วมกัน การพัฒนาวิชาชีพ และการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน โดยอาศัยความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายเป็นฐานสำคัญ เครือข่ายที่มีประสิทธิภาพมิได้มุ่งเพียงการรวมกลุ่มเท่านั้น แต่ต้องเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การช่วยเหลือเกื้อกูล การสะท้อนคิด และการขยายโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เครือข่ายยังทำหน้าที่เป็นช่องทางในการกระจายแนวคิด นวัตกรรม และแนวปฏิบัติที่ดีไปสู่สมาชิกอย่างเป็นระบบ ดังนั้น เครือข่ายจึงเป็นพลังทางสังคมและวิชาชีพที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของบุคคลและองค์กรให้สามารถพัฒนา ปรับตัว และขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูให้สามารถผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ควรอาศัยฐานแนวคิดที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งให้ความสำคัญกับการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และการวัดและประเมินผล เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทการปฏิบัติงานจริง รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของครูผ่านการให้คำปรึกษา การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ในด้านการจัดการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสร้างสรรค์และเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถสนับสนุนการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ และเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ขณะเดียวกัน แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามแนวทาง Communicative Language Teaching (CLT) เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริงและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมาย นอกจากนี้ แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและการนิเทศแบบชี้แนะยังมีความสำคัญต่อการติดตามและสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้และทักษะจากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการผลิตสื่อการเรียนรู้สามารถช่วยพัฒนาศักยภาพของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการออกแบบการเรียนรู้ การผลิตสื่อดิจิทัล และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและกระบวนการดำเนินการวิจัยในบทต่อไป

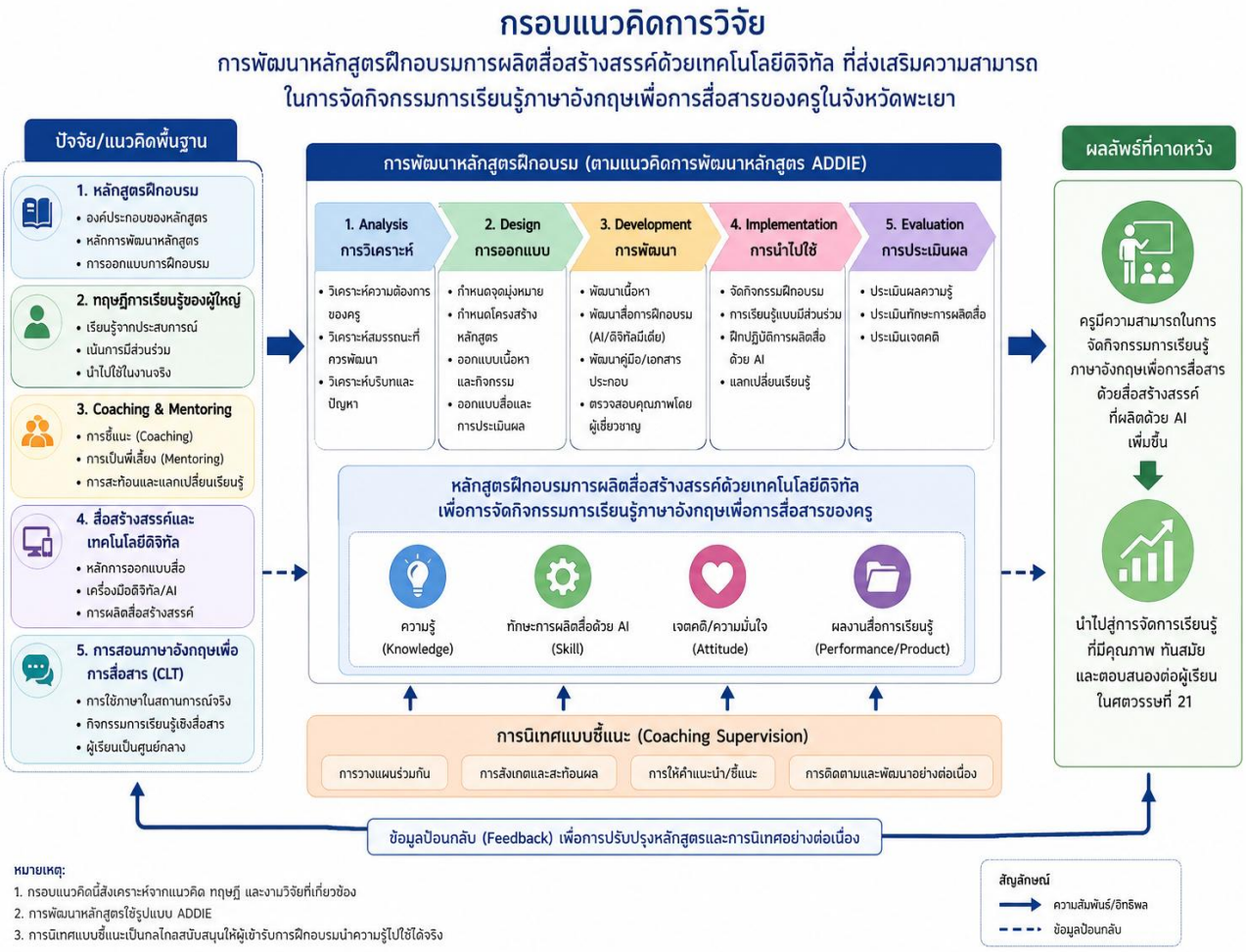

แผนภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

ระยะที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์ E1/E2

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังแสดงในแผนภาพที่ 3.1 และตาราง 3.1

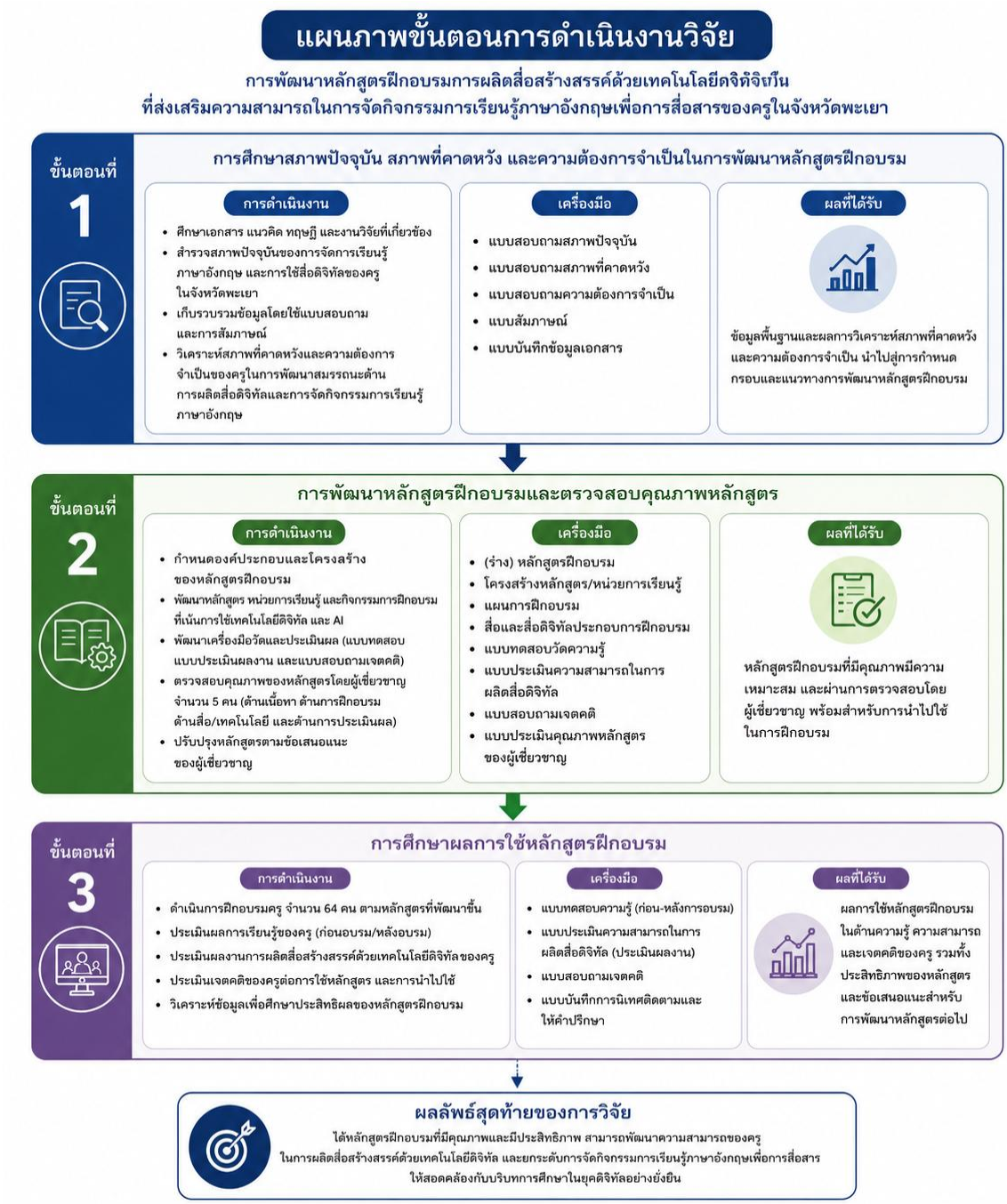

แผนภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

ตาราง 3.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	เครื่องมือ	ผลที่ได้รับ
1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา	1.แบบสอบถามความต้องการฝึกอบรมครู 2.แบบสัมภาษณ์สำหรับศึกษานิเทศก์	ได้ข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางและเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม
2. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม	หลักสูตร ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมฝึกอบรม สื่อและเทคโนโลยี และการวัดและประเมินผล	เอกสารและแบบร่างหลักสูตรฝึกอบรม	ได้หลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่าง
2.1 การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ	นำหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร	แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ	ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ
2.2 นำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้กับกลุ่มครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม และวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ E1/E2	นำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้กับกลุ่มครูผู้เข้ารับการอบรม และวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ E1/E2	แบบทดสอบประจำหน่วยฝึกอบรมและแบบทดสอบวัดความรู้หลังการฝึกอบรม	ได้ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม	นำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้กับครูผู้เข้ารับการอบรม และศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม	แบบทดสอบความรู้ครู / แบบวัดเจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล / แบบประเมินผลงานครูจากการฝึกอบรม	ได้ข้อมูลผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

รายละเอียดการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 3,700 คน จำแนกตามสังกัด ดังนี้

1.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 889 คน
1.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 1,297 คน
1.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมพะเยา จำนวน 920 คน
1.1.4 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 472 คน
1.1.5 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนเทศบาล) จำนวน 122 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2568 จำนวน 100 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Chiagchee (as cited in Srisuk, 2009) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสังกัดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความครอบคลุมและเป็นตัวแทนของประชากร แยกตามสังกัด จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ดังนี้

1.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 30 คน
1.2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 40 คน
1.2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จำนวน 10 คน
1.2.4 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 10 คน
1.2.5 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 คน

ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ในจังหวัดพะเยา จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (กลุ่มงานสื่อและเทคโนโลยี) ซึ่งมีบทบาทในการนิเทศ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตลอดจนการใช้สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และ (2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1.3.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็น

1.ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) การใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2.วิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ด้านที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล

ด้านที่ 3 ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน

ด้านที่ 4 ความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา

นอกจากนี้ กำหนดคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อดิจิทัล

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบเนื้อหาที่กำหนด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้สื่อดิจิทัล จำนวน 39 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบตอบสนองคู่ (Dual-response Format) 5 ระดับ ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103) โดยให้ผู้ตอบประเมินข้อคำถามแต่ละข้อทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สื่อดิจิทัล

4.นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายชื่อปรากฏในภาคผนวก ก หน้า 133) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 คน

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 1 คน

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา จำนวน 1 คน

4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 คน

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item–Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด
ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด
ให้คะแนน −1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

จากนั้นนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ตามเกณฑ์ของวรรณี แกมเกตุ (2551, หน้า 219–221) ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามจำนวน 39 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป (รายละเอียดผลการตรวจสอบปรากฏในภาคผนวก ง หน้า 182)

1.3.2 **แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับศึกษานิเทศก์**

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับศึกษานิเทศก์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการเรียนรู้ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครู ตลอดจนแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อกำหนดกรอบประเด็นในการสัมภาษณ์

2. กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู สภาพการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ปัญหาและข้อจำกัดในการจัดการเรียนรู้ ความต้องการในการพัฒนาครู และแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนาครูที่เหมาะสม

3. สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ศึกษานิเทศก์สามารถแสดงความคิดเห็น อธิบายประสบการณ์ และให้ข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ โดยผู้วิจัยสามารถซักถามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

4. นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับที่ตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ความครอบคลุมของประเด็นคำถาม ความเหมาะสม และความชัดเจนของภาษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item–Objective Congruence: IOC)

5.นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากศึกษานิเทศก์ จำนวน 10 คน

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 100 คน และข้อมูลเชิงคุณภาพจากศึกษานิเทศก์ จำนวน 10 คน มีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 การประสานความร่วมมือ ผู้วิจัยประสานศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา จากหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินการวิจัย ตลอดจนขอความร่วมมือในการประสานและสนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนภาษาอังกฤษตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในแต่ละสังกัด

1.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Forms และจัดส่งแบบสอบถามให้แก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีศึกษานิเทศก์ในแต่ละสังกัดเป็นผู้ประสานงานในการเผยแพร่แบบสอบถาม ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย แนวทางการตอบแบบสอบถาม และระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงต้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 เป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน

1.4.3 การติดตามและตรวจสอบข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยติดตามการตอบแบบสอบถามผ่านเครือข่ายศึกษานิเทศก์ในแต่ละสังกัด โดยใช้ช่องทางการสื่อสารออนไลน์ เช่น กลุ่มไลน์ เพื่อประสานงานและติดตามการตอบแบบสอบถามอย่างต่อเนื่อง จนได้รับแบบสอบถามครบถ้วน จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

1.4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากศึกษานิเทศก์ จำนวน 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของครู ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนความต้องการและแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาครู ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหาและใช้ประกอบการตีความผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

1.5.2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้สื่อดิจิทัลทั้ง 4 ด้าน โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.5.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยโดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI modified) ของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

1.5.3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น วิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index:) ตามแนวคิดของนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) ซึ่งคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$PNI_{modified} = \frac{I - D}{D}$$

เมื่อ I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (Importance)
D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (Degree of Success)

จากนั้นนำค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย โดยค่าดัชนีที่สูงแสดงถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาที่มีความสำคัญมากกว่า เพื่อนำผลไปใช้กำหนดประเด็นเนื้อหา และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ จำนวน 10 คน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูล จำแนกข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา จัดกลุ่มข้อความที่มีความหมายสอดคล้องกัน สังเคราะห์สาระสำคัญ และนำเสนอผลในลักษณะการพรรณนาความ พร้อมทั้งใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ระยะที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม การผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา หรือการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ประกอบด้วย

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 2 คน
2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 1 คน

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา จำนวน 1 คน

4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 คน

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย

1.ร่างหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

2.คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

3.แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของหลักสูตรใน 3 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ใช้สอย

2.1.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ดังต่อไปนี้

1) ร่างหลักสูตรฝึกอบรม

1.1) ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ร่วมกับการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) แนวคิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา แนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยสังเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และใช้เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดโครงสร้างองค์ประกอบ และสาระสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรม

1.2) ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ซึ่งประกอบด้วย

1.2.1) หลักการและเหตุผลของหลักสูตรฝึกอบรม

1.2.2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม

1.2.3) โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม

1.2.4) กิจกรรมการฝึกอบรม

1.2.5) สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการฝึกอบรม

1.2.6) การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

1.2.7) การนิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการนำความรู้ไปใช้

1.3) กำหนดรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1.3.1) หลักการและเหตุผลของหลักสูตรฝึกอบรม เป็นส่วนที่กล่าวถึงแนวคิดหลักการ และข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อกำหนดทิศทางและ

แนวทาง การดำเนินการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถของครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1.3.2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นส่วนที่ระบุผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และเจตคติของครูในการผลิตสื่อดิจิทัลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1.3.3) โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม เป็นส่วนที่กำหนดสาระสำคัญและขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรม โดยจัดลำดับเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาในครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1.3.4) กิจกรรมการฝึกอบรม เป็นส่วนที่กำหนดรูปแบบกิจกรรมการฝึกอบรม เช่น การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การพัฒนาผลงานสื่อดิจิทัล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

1.3.5) สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการฝึกอบรม เป็นส่วนที่ระบุประเภทของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลที่ใช้ในการฝึกอบรม เช่น โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ และแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ใช้สนับสนุนการเรียนรู้

1.3.6) การนิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการนำความรู้ไปใช้ เป็นส่วนที่กำหนดแนวทางการนิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษาแก่ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อสนับสนุนการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา

1.3.7) การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม เป็นส่วนที่กำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลการฝึกอบรม เช่น แบบทดสอบวัดความรู้ แบบประเมินผลงานสื่อดิจิทัล และแบบวัดเจตคติของครู เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการเข้ารับการฝึกอบรม

1.4) ผู้วิจัยจัดทำร่างหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา และนำร่างหลักสูตรดังกล่าวเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพในขั้นตอนต่อไป

2.2 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม (E1/E2)

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ซึ่งสมัครใจเข้าร่วมโครงการฝึกอบรม จำนวน 63 คน โดยจัดการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 3 วัน ระหว่างวันที่ 1–3 เมษายน พ.ศ. 2569 เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์ 80/80 โดยดำเนินการดัง

2.2.1 การหาประสิทธิภาพระหว่างการฝึกอบรม คำนวณจากคะแนนแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยฝึกอบรม จำนวน 5 หน่วย โดยแบบทดสอบแต่ละหน่วยเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ เพื่อประเมินความรู้และความเข้าใจของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเนื้อหาในแต่ละหน่วยฝึกอบรม จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการฝึกอบรม เพื่อใช้เป็นค่าประสิทธิภาพระหว่างการฝึกอบรม (E1)

2.2.2 การหาประสิทธิภาพหลังการฝึกอบรม (E2) การหาประสิทธิภาพหลังการฝึกอบรม คำนวณจากคะแนนแบบทดสอบวัดความรู้หลังการฝึกอบรม ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ

4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้วัดความรู้และความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการนำสื่อดิจิทัลไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรม เพื่อใช้เป็นค่าประสิทธิภาพหลังการฝึกอบรม (E2)

2.2.3 ผลงานที่เกิดจากการฝึกอบรม

นอกจากการประเมินความรู้แล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนต้องพัฒนาผลงานจากการฝึกอบรม เพื่อสะท้อนความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยผลงานที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องพัฒนา ประกอบด้วย

1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 1 แผน โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการสื่อดิจิทัลหรือบทเรียนดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น และนำไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนในชั้นเรียนจริง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

2).บทเรียนดิจิทัลบนเว็บไซต์ ซึ่งประกอบด้วยวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษที่พัฒนาด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) แบบฝึกหรือกิจกรรมประกอบบทเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นสื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน

ผลงานดังกล่าวได้รับการประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานที่กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric Scoring) เพื่อประเมินคุณภาพของผลงานและความสามารถของครูในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

สูตรการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมใช้เกณฑ์ E1/E2 = 80/80 โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum x}{N \times A} \times 100$$

เมื่อ E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมคะแนนแบบทดสอบระหว่างการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคน

N หมายถึง จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

A หมายถึง คะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างการฝึกอบรม

และ

$$E_2 = \frac{\sum Y}{N \times B} \times 100$$

เมื่อ E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum Y$ หมายถึง ผลรวมคะแนนแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคน

N หมายถึง จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

A หมายถึง คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม

โดยกำหนดให้

E_1 คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละจากแบบทดสอบหลังทำกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยฝึกอบรมล จำนวน 5 หน่วยฝึกอบรม หน่วยฝึกอบรมละ 10 ข้อ

E_2 คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละจากแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมทั้งหลักสูตร จำนวน 30 ข้อ

หลักสูตรฝึกอบรมถือว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เมื่อค่าประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์มีค่าไม่ต่ำกว่า 80/80.

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 จำนวน 63 คน ซึ่งสมัครใจเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมตามระยะเวลาที่กำหนด สามารถพัฒนาผลงานสื่อดิจิทัลตามหลักสูตร และสามารถนำความรู้และผลงานที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วยเครื่องมือ จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

3.2.1 แบบทดสอบวัดความรู้ของครู เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้สำหรับวัดความรู้และความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันวัดก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และหลังการฝึกอบรม (Post-test) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของครูก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรม ทั้งนี้ คะแนนจากการทดสอบหลังการฝึกอบรมยังนำไปใช้ในการคำนวณประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) ในขั้นตอนที่ 2

3.2.2 แบบวัดเจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ใช้สำหรับวัดความคิดเห็นและเจตคติของครูต่อการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษหลังเข้ารับการฝึกอบรม

3.2.3 แบบประเมินผลงานครูจากการฝึกอบรม เป็นแบบประเมินชนิดเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) ใช้สำหรับประเมินคุณภาพและความสามารถของครูในการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปพัฒนาผลงาน โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน รวมคะแนนทั้งสิ้น 100 คะแนน ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คะแนนเต็ม 30 คะแนน

2. วิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) คะแนนเต็ม 70 คะแนน

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ดังต่อไปนี้

3.3.1 แบบทดสอบวัดความรู้ของครู

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การใช้สื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และการพัฒนาบทเรียนดิจิทัล เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแบบทดสอบ

2)วิเคราะห์วัตถุประสงค์และเนื้อหาตามโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาในหน่วยฝึกอบรม จำนวน 5 หน่วย เพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาและจัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม

3) สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ของครู เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และหลังการฝึกอบรม (Post-test)

4) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item–Objective Congruence: IOC)

5) นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อสอบมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขข้อสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (รายละเอียดผลการตรวจสอบค่า IOC ปรากฏในภาคผนวก ง หน้า 200)

6) นำแบบทดสอบวัดความรู้ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้ทดสอบความรู้ของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และหลังการฝึกอบรม (Post-test)

7) ในการวิจัยครั้งนี้ แบบทดสอบวัดความรู้ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่ได้ทดลองใช้แบบทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปใช้จริง เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านจำนวนครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์และระยะเวลาในการดำเนินโครงการ จึงไม่ได้วิเคราะห์ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบจากข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนนำไปใช้ ทั้งนี้ประเด็นดังกล่าวถือเป็นข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยได้นำไปกำหนดเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.3.2 แบบวัดเจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของครูต่อการใช้

เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบวัดเจตคติ

2) กำหนดกรอบเนื้อหาของแบบวัดเจตคติให้ครอบคลุมความคิดเห็นและความรู้สึกของครูเกี่ยวกับประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัล ความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความตั้งใจนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ และการยอมรับการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

3) สร้างแบบวัดเจตคติของครู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วย
ระดับ 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
ระดับ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4) นำแบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของประเด็นที่ต้องการวัด ความเหมาะสม และความชัดเจนของภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item–Objective Congruence: IOC)

5) นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบวัดเจตคติตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง (รายละเอียดผลการตรวจสอบค่า IOC ปรากฏในภาคผนวก ง หน้า 184)

3.3.3 แบบประเมินผลงานครูจากการฝึกอบรม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินผลงานครูจากการฝึกอบรม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลงาน (Performance Assessment) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) การจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning และการประเมินสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบ รายการประเมิน และเกณฑ์การให้คะแนนผลงานครูให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม

2) กำหนดองค์ประกอบของการประเมินผลงานครูให้ครอบคลุมผลงานที่เกิดจากการฝึกอบรม โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1) การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พิจารณาความสอดคล้องกับหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (CLT) และ Active

Learning ความเหมาะสมของกิจกรรมกับระดับของผู้เรียน การใช้สื่อและใบงานประกอบการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ของกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้

2.2) การพัฒนาวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับแผนการจัดการเรียนรู้ โครงสร้างของวิดีโอ ความถูกต้องของภาษาอังกฤษ การนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นลำดับขั้น ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับของผู้เรียน คุณภาพการผลิตวิดีโอ ความสอดคล้องของภาพ เสียง และเนื้อหา แบบฝึกหรือกิจกรรมหลังเรียน ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบสื่อและการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

3) สร้างแบบประเมินผลงานครูในรูปแบบเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน รวมคะแนนทั้งสิ้น 100 คะแนน ได้แก่

3.1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คะแนนเต็ม 30 คะแนน

3.2) วิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) คะแนนเต็ม 70 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมินแบบรูบริก 4 ระดับ ได้แก่ ระดับ 4 ดีเยี่ยม ระดับ 3 ดี ระดับ 2 พอใช้ และระดับ 1 ควรปรับปรุง พร้อมทั้งกำหนดคำอธิบายคุณภาพและน้ำหนักคะแนนของรายการประเมินแต่ละรายการ เพื่อให้ผู้ประเมินสามารถพิจารณาคุณภาพของผลงานและให้คะแนนได้อย่างชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการตัดสินของผู้ประเมิน (Brookhart, 2013; Nitko & Brookhart, 2011; บุญชม ศรีสะอาด, 2560

4) นำแบบประเมินผลงานครูที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของรายการประเมิน ความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน และความชัดเจนของภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item–Objective Congruence: IOC)

5) นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกรายการประเมินที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่า รายการประเมินมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินผลงานครูตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้ประเมินผลงานครูในการวิจัยต่อไป (รายละเอียดผลการตรวจสอบค่า IOC ปรากฏในภาคผนวก ง หน้า 198)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การดำเนินการฝึกอบรมตามหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 63 คน ตามหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ระหว่างวันที่ 1–3 เมษายน พ.ศ. 2569 เป็นระยะเวลา 3 วัน รวม 31 ชั่วโมง ก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) จำนวน 30 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมตามโครงสร้างของหลักสูตร จำนวน 5 หน่วยฝึกอบรม โดยครอบคลุม

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการผลิตสื่อการเรียนรู้ การสร้างวิดีโอการสอน และการพัฒนาบทเรียนดิจิทัลบนเว็บไซต์

3.4.2 การเก็บรวบรวมคะแนนระหว่างการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบประจำหน่วยฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย จำนวน 5 หน่วย หน่วยละ 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ โดยดำเนินการทดสอบ ณ สถานที่จัดการฝึกอบรม คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบประจำหน่วยฝึกอบรมนำไปใช้คำนวณประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)

3.4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการฝึกอบรม เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบวัดความรู้หลังการฝึกอบรม (post-test) จำนวน 30 ข้อ ณ สถานที่จัดการฝึกอบรม โดยคะแนนที่ได้นำไปใช้เปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม และใช้คำนวณประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตอบแบบวัดเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จำนวน 20 ข้อ

3.4.4 การพัฒนาผลงานและการนิเทศติดตาม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาผลงานตามที่หลักสูตรกำหนด ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 1 แผน ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง และ (2) บทเรียนดิจิทัลบนเว็บไซต์ ซึ่งประกอบด้วยวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้นด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ แบบฝึกหรือกิจกรรมประกอบบทเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำผลงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนจริง โดยผู้วิจัยดำเนินการนิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษา จำนวน 6 ชั่วโมง รวมระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตรทั้งสิ้น 37 ชั่วโมง

3.4.5 การประเมินผลงานครูจากการฝึกอบรม ภายหลังการนำผลงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่งผลงานตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินชนิดเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) แบ่งเป็นการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คะแนนเต็ม 30 คะแนน และการประเมินวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ คะแนนเต็ม 70 คะแนน รวมทั้งสิ้น 100 คะแนน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับลักษณะของเครื่องมือและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ผลการทดสอบความรู้ของครู วิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนการฝึกอบรม (pre-test) และหลังการฝึกอบรม (Post-test) โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยใช้การทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Dependent Samples t-test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5.2 การวิเคราะห์เจตคติของครู วิเคราะห์เจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลตามเกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยประยุกต์จากแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีเจตคติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีเจตคติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีเจตคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 การวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานครูจากการฝึกอบรม วิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินผลงานครูชนิดเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ จำแนกเป็นคะแนนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คะแนนเต็ม 30 คะแนน คะแนนวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ คะแนนเต็ม 70 คะแนน และคะแนนรวมทั้งสิ้น 100 คะแนน แล้วแปลผลตามเกณฑ์ระดับคุณภาพที่กำหนดไว้

3.5.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ และการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Dependent Samples t-test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80

ตอนที่ 3 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย

3.1 ความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.2 ความสามารถในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.3 เจตคติของครูที่มีต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความต้องการได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนภาษาอังกฤษในจังหวัดพะเยา จำนวน 100 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพิ่มเติมจากศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ จำนวน 10 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ จากนั้นวิเคราะห์สภาพที่เป็นจริง (D) และสภาพที่คาดหวัง (I) ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ

วิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index: PNI $_{modified}$) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 100)

ข้อมูล	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	18	18.00
	หญิง	82	82.00
อายุ	20 – 30 ปี	21	21.00
	31 – 40 ปี	36	36.00
	41 – 50 ปี	40	40.00
	51 – 60 ปี	3	3.00
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	45	45.00
	ปริญญาโท	53	53.00
	ปริญญาเอก	2	2.00
สาขาวิชาเอกที่จบ	ภาษาอังกฤษ	100	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 และเพศชาย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 เมื่อพิจารณาด้านอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41–50 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คืออายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 อายุระหว่าง 20–30 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 และอายุระหว่าง 51–60 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 และระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ สำหรับสาขาวิชาเอกที่จบ พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดสำเร็จการศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (n=100)

รายการ	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. สามารถออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	3.56	0.66	มาก	4.37	0.63	มาก	0.228	4
2. ใช้กิจกรรมสื่อสาร เช่น Role Play, Dialogue, Pair Work	3.49	0.80	ปานกลาง	4.31	0.71	มาก	0.234	3
3. สามารถออกแบบกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง (Task-based Learning)	3.66	0.72	มาก	4.37	0.69	มาก	0.194	8
4. ใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยสอนภาษาอังกฤษ	3.97	0.76	มาก	4.62	0.58	มากที่สุด	0.165	10
5. จัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้สื่อสารจริงในชั้นเรียน	3.71	0.71	มาก	4.58	0.64	มากที่สุด	0.234	2
6. มีสื่อภาษาอังกฤษเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้	3.59	0.79	มาก	4.60	0.57	มากที่สุด	0.281	1
7. มีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร	3.71	0.73	มาก	4.51	0.63	มากที่สุด	0.213	7
8. ประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการที่เน้นการสื่อสาร	3.61	0.73	มาก	4.40	0.64	มาก	0.220	6
9. มีอุปกรณ์เทคโนโลยีรองรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.75	0.94	มาก	4.59	0.59	มากที่สุด	0.222	5
10.ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	3.91	0.77	มาก	4.59	0.64	มากที่สุด	0.172	9
รวมเฉลี่ย	**3.70**	**0.76**	**มาก**	**4.49**	**0.63**	**มาก**	**0.215**	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.70, S.D. = 0.76) และมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.63) โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.215

เมื่อพิจารณาสภาพที่เป็นจริงเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยสอนภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.76) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\overline{X}$ = 3.91, S.D. = 0.77) และการมีอุปกรณ์เทคโนโลยีรองรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 3.75, S.D. = 0.94) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้กิจกรรมสื่อสาร เช่น Role Play, Dialogue และ Pair Work ($\overline{X}$ = 3.49, S.D. = 0.80) อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาสภาพที่คาดหวังเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยสอนภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ = 4.62, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การมีสื่อภาษาอังกฤษเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.57) อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีรองรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.59) และการได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.64) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การมีสื่อภาษาอังกฤษเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.281) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้สื่อสารจริงในชั้นเรียน ($PNI_{modified}$ = 0.234) การใช้กิจกรรมสื่อสาร เช่น Role Play, Dialogue และ Pair Work ($PNI_{modified}$ = 0.234) การประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการที่เป็นการสื่อสาร ($PNI_{modified}$ = 0.220) และการสามารถออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง–พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($PNI_{Modified}$ = 0.228) ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ การใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยสอนภาษาอังกฤษ ($PNI_{modified}$ = 0.165)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล (n=100)

รายการ	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. มีความรู้และมีพื้นฐานโปรแกรมผลิตสื่อดิจิทัล เช่น Canva, CapCut	3.76	0.96	มาก	4.49	0.72	มาก	0.196	10
2. การผลิตคลิปวิดีโอเพื่อสอนภาษาอังกฤษ	2.87	0.91	ปานกลาง	4.01	0.89	มาก	0.398	5
3. ออกแบบใบงาน/สื่อกิจกรรม Interactive	3.60	0.83	มาก	4.36	0.80	มาก	0.210	9
4. มีการบันทึกเสียง/สร้างบทสนทนา	3.08	0.98	ปานกลาง	4.08	0.87	มาก	0.325	6
5. ผลิตสื่อเพื่อพัฒนาทักษะฟัง-พูด	3.21	0.96	ปานกลาง	4.15	0.80	มาก	0.292	8
6. ใช้ AI ช่วยผลิตสื่อ	3.32	0.97	ปานกลาง	4.33	0.78	มาก	0.304	7
7. ออกแบบบทเรียนดิจิทัลครบชุด	2.57	1.00	ปานกลาง	4.00	0.90	มาก	0.559	2
8. สร้างข้อสอบออนไลน์	2.78	0.97	ปานกลาง	4.19	0.88	มาก	0.510	4
9. เคยได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลหรือการใช้โปรแกรมปัญญาประดิษฐ์ (AI)	2.85	0.97	ปานกลาง	4.35	0.86	มาก	0.528	3
10. ต้องการมีพี่เลี้ยงด้านการผลิตสื่อ	2.46	0.93	น้อย	4.48	0.73	มาก	0.820	1
รวมเฉลี่ยรายด้าน	**3.07**	**0.95**	**ปานกลาง**	**4.25**	**0.82**	**มาก**	**0.380**	

หมายเหตุ: การจัดลำดับค่าดัชนีความต้องการจำเป็นพิจารณาจากค่าที่คำนวณได้ก่อนการปัดเศษทศนิยม

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล โดยภาพรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.07, S.D. = 0.95) และมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.82) โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.380

เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีความรู้ และมีพื้นฐานเกี่ยวกับโปรแกรมผลิตสื่อดิจิทัล เช่น Canva และ CapCut ($\overline{X}$ = 3.76, S.D. = 0.96) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การออกแบบใบงานหรือสื่อกิจกรรม Interactive ($\overline{X}$ = 3.60, S.D. = 0.83) อยู่ในระดับมาก และการใช้ AI ช่วยผลิตสื่อ ($\overline{X}$ = 3.32, S.D. = 0.97) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความต้องการมีพี่เลี้ยงด้านการผลิตสื่อ ($\overline{X}$ = 2.46, S.D. = 0.93) อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาสภาพที่คาดหวังเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีความรู้และมีพื้นฐานเกี่ยวกับโปรแกรมผลิตสื่อดิจิทัล เช่น Canva และ CapCut ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความต้องการมีพี่เลี้ยงด้านการผลิตสื่อ ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.73) และการออกแบบใบงานหรือสื่อกิจกรรม Interactive ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.80) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การผลิตคลิปวิดีโอเพื่อสอนภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. = 0.89) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความต้องการมีพี่เลี้ยงด้านการผลิตสื่อ ($PNI_{modified}$ = 0.820) รองลงมา ได้แก่ การออกแบบบทเรียนดิจิทัลครบชุด (PNI Modified = 0.559) การเคยได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลหรือการใช้โปรแกรมปัญญาประดิษฐ์ (AI) ($PNI_{modified}$ = 0.528) การสร้างข้อสอบออนไลน์ ($PNI_{modified}$ = 0.510) และการผลิตคลิปวิดีโอเพื่อสอนภาษาอังกฤษ ($PNI_{Modified}$ = 0.398) ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ การมีความรู้และมีพื้นฐานเกี่ยวกับโปรแกรมผลิตสื่อดิจิทัล เช่น Canva และ CapCut ($PNI_{modified}$ = 0.196)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน (n=100)

รายการ	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. สามารถใช้โปรแกรมตกแต่งภาพได้	2.10	0.95	น้อย	4.44	0.75	มาก	1.114	1
2. สามารถตัดต่อวิดีโอเบื้องต้น	2.19	0.99	น้อย	4.36	0.79	มาก	0.991	3
3. สามารถสร้างสื่อมัลติมีเดีย	2.15	0.95	น้อย	4.28	0.83	มาก	0.991	3
4. สามารถใช้โปรแกรมนำเสนอ Interactive	2.39	0.92	น้อย	4.29	0.81	มาก	0.795	4
5. สามารถใช้แพลตฟอร์มเรียนออนไลน์	2.05	0.98	น้อย	4.32	0.79	มาก	1.107	2
6. สามารถสร้างข้อสอบออนไลน์	2.76	0.94	ปานกลาง	4.36	0.79	มาก	0.580	5
7. สามารถใช้ AI ช่วยออกแบบสื่อ	3.62	0.92	มาก	4.45	0.80	มาก	0.229	9
8. สามารถจัดเก็บ/เผยแพร่สื่อออนไลน์	3.52	0.99	มาก	4.35	0.80	มาก	0.236	8
9. สามารถใช้โปรแกรม/เครื่องมือด้านเทคโนโลยีวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.28	0.93	ปานกลาง	4.34	0.82	มาก	0.323	6
10. สามารถใช้เครื่องมือสอนออนไลน์แบบ Real-time	3.41	0.99	ปานกลาง	4.29	0.80	มาก	0.258	7
รวมเฉลี่ยรายด้าน	**2.75**	**0.96**	**ปานกลาง**	**4.35**	**0.82**	**มาก**	0.582	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูด้านความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน โดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.75, S.D. = 0.96) และมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.82) โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.582

เมื่อพิจารณาสภาพที่เป็นจริงเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการใช้ AI ช่วยออกแบบสื่อ ($\overline{X}$ = 3.62, S.D. = 0.92) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความสามารถในการจัดเก็บหรือเผยแพร่สื่อออนไลน์ ($\overline{X}$ = 3.52, S.D. = 0.99) อยู่ในระดับมาก และความสามารถในการใช้เครื่องมือสอนออนไลน์แบบ Real-time ($\overline{X}$ = 3.41, S.D. = 0.99) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการใช้แพลตฟอร์มเรียนออนไลน์ ($\overline{X}$ = 2.05, S.D. = 0.98) อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาสภาพที่คาดหวังเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการใช้ AI ช่วยออกแบบสื่อ ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.80) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพได้ ($\overline{X}$ = 4.44, S.D. = 0.75) อยู่ในระดับมาก ส่วนความสามารถในการตัดต่อวิดีโอเบื้องต้น ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.79) และความสามารถในการสร้างข้อสอบออนไลน์ ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.79) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการสร้างสื่อมัลติมีเดีย ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.83) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความสามารถในการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพได้ ($PNI_{modified}$ = 1.114) รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้แพลตฟอร์มเรียนออนไลน์ ($PNI_{modified}$ = 1.107) ส่วนความสามารถในการตัดต่อวิดีโอเบื้องต้นและความสามารถในการสร้างสื่อมัลติมีเดียมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากัน ($PNI_{modified}$ = 0.991) จึงอยู่ในลำดับที่ 3 ร่วมกัน รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้โปรแกรมนำเสนอ Interactive ($PNI_{modified}$ = 0.795) เป็นลำดับที่ 4 และความสามารถ ในการสร้างข้อสอบออนไลน์ ($PNI_{modified}$ = 0.580) เป็นลำดับที่ 5 ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ความสามารถในการใช้ AI ช่วยออกแบบสื่อ ($PNI_{modified}$ = 0.229) เป็นลำดับที่ 9

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ด้านความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา (n = 100)

รายการ	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. สถานศึกษามีครูหรือบุคลากรที่สามารถให้คำแนะนำ ด้านสื่อดิจิทัลและภาษาอังกฤษ เช่น พี่เลี้ยง/ศึกษานิเทศก์	3.43	0.66	ปานกลาง	4.46	0.63	มาก	0.300	5
2. ครูในสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้านการผลิตสื่อและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	3.52	0.80	มาก	4.43	0.71	มาก	0.259	8
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและมอบหมายบทบาทให้ครูพัฒนาสื่อดิจิทัลอย่างจริงจัง	3.75	0.72	มาก	4.43	0.69	มาก	0.181	9
4. สถานศึกษามีงบประมาณเพียงพอสำหรับจัดซื้อ สื่อดิจิทัล อุปกรณ์ หรือซอฟต์แวร์การเรียนรู้	3.10	0.76	ปานกลาง	4.32	0.58	มาก	0.394	1
5. สถานศึกษามีการวางแผนและจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนครูภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง	3.35	0.71	ปานกลาง	4.37	0.64	มาก	0.304	4
6. สถานศึกษามีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและพร้อมใช้งานสำหรับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	3.46	0.79	ปานกลาง	4.42	0.57	มาก	0.277	6
7. อินเทอร์เน็ตภายในสถานศึกษามีความเสถียรและรองรับการเรียนรู้แบบออนไลน์/ดิจิทัล	3.55	0.73	มาก	4.51	0.63	มากที่สุด	0.270	7
8. สถานศึกษามีศูนย์สื่อ ห้องปฏิบัติการ หรือพื้นที่สนับสนุนการผลิตสื่อของครูอย่างเพียงพอ	3.28	0.73	ปานกลาง	4.43	0.64	มาก	0.351	2
9. สถานศึกษามีนโยบายสนับสนุนการใช้สื่อดิจิทัลร่วมกันอย่างเป็นระบบ (เช่น ระบบ Cloud/คลังสื่อกลาง)	3.31	0.94	ปานกลาง	4.38	0.59	มาก	0.323	3
รวมเฉลี่ย	**3.42**	**0.76**	**ปานกลาง**	**4.42**	**0.63**	**มาก**	**0.292**	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูด้านความพร้อมของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.42, S.D. = 0.76) และมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = 0.63) โดยมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) เท่ากับ 0.292

เมื่อพิจารณาสภาพที่เป็นจริงเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและมอบหมายบทบาทให้ครูพัฒนาสื่อดิจิทัลอย่างจริงจัง ($\overline{X}$ = 3.75, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ อินเทอร์เน็ตภายในสถานศึกษามีความเสถียรและรองรับการเรียนรู้แบบออนไลน์หรือดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.55, S.D. = 0.73) และครูในสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้านการผลิตสื่อและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ = 3.52, S.D. = 0.80) ซึ่งอยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีงบประมาณเพียงพอสำหรับจัดซื้อสื่อดิจิทัล อุปกรณ์ หรือซอฟต์แวร์การเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 3.10, S.D. = 0.76) อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาสภาพที่คาดหวังเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อินเทอร์เน็ตภายในสถานศึกษามีความเสถียรและรองรับการเรียนรู้แบบออนไลน์หรือดิจิทัล ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษามีครูหรือบุคลากรที่สามารถให้คำแนะนำด้านสื่อดิจิทัลและภาษาอังกฤษ เช่น พี่เลี้ยงหรือศึกษานิเทศก์ ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ครูในสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้านการผลิตสื่อ และการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.71) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน และมอบหมายบทบาทให้ครูพัฒนาสื่อดิจิทัลอย่างจริงจัง ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.69) และสถานศึกษามีศูนย์สื่อ ห้องปฏิบัติการ หรือพื้นที่สนับสนุนการผลิตสื่อของครูอย่างเพียงพอ ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.64) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีงบประมาณเพียงพอสำหรับจัดซื้อสื่อดิจิทัล อุปกรณ์ หรือซอฟต์แวร์การเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีงบประมาณเพียงพอสำหรับจัดซื้อสื่อดิจิทัล อุปกรณ์ หรือซอฟต์แวร์การเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.394) รองลงมา คือ สถานศึกษามีศูนย์สื่อ ห้องปฏิบัติการ หรือพื้นที่สนับสนุนการผลิตสื่อของครูอย่างเพียงพอ ($PNI_{modified}$ = 0.351) สถานศึกษามีนโยบายสนับสนุนการใช้สื่อดิจิทัลร่วมกันอย่างเป็นระบบ เช่น ระบบ Cloud หรือคลังสื่อกลาง ($PNI_{modified}$ = 0.323) สถานศึกษามีการวางแผนและจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนครูภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{modified}$ = 0.304) และสถานศึกษามีครูหรือบุคลากรที่สามารถให้คำแนะนำด้านสื่อดิจิทัลและภาษาอังกฤษ เช่น พี่เลี้ยงหรือศึกษานิเทศก์ $PNI_{modified}$ = 0.300) ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและมอบหมายบทบาทให้ครูพัฒนาสื่อดิจิทัลอย่างจริงจัง($PNI_{modified}$ = 0.181)

ตารางที่ 4.6 สรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา จำแนกตามรายด้าน (n = 100)

รายการ	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	3.70	0.76	มาก	4.49	0.63	มาก	0.215	4
2.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล	3.07	0.95	ปานกลาง	4.25	0.82	มาก	0.380	2
3.ด้านความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน	2.75	0.96	ปานกลาง	4.35	0.82	มาก	0.582	1
4.ด้านความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา	3.42	0.76	ปานกลาง	4.42	0.63	มาก	0.292	3

จากตารางที่ 4.6 พบว่า เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันจำแนกตามรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\overline{X}$ = 3.70, S.D. = 0.76) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.42, S.D. = 0.76) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.07, S.D. = 0.95) และด้านความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน ($\overline{X}$ = 2.75, S.D. = 0.96) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสภาพที่คาดหวังจำแนกตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ด้านความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = 0.63) ด้านความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.82) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจำแนกตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน ($PNI_{modified}$ = 0.582) รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล ($PNI_{modified}$ = 0.384) ด้านความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา ($PNI_{modified}$ = 0.292) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($PNI_{modified}$ = 0.214) ตามลำดับ

1.2 ผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ จำนวน 10 ท่าน

ตารางที่ 4.7 ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครูในจังหวัดพะเยา

ประเด็นการสัมภาษณ์	ผลการสังเคราะห์ข้อมูล	ข้อค้นพบสำคัญ
1. บทบาทของศึกษานิเทศก์ในยุคดิจิทัลและ AI	ศึกษานิเทศก์ควรเปลี่ยนบทบาทจากการควบคุม กำกับ และตรวจประเมิน ไปสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้อำนวยความสะดวก และโค้ชเชิงระบบ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล AI และข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนาครู	ศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและหุ้นส่วนการเรียนรู้ของครู
2. สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	ครูมีความตื่นตัวและพยายามปรับการจัดการเรียนรู้ไปสู่ Active Learning และ CLT มากขึ้น โดยใช้กิจกรรม Role Play, Pair Work เกม เพลง และสื่อดิจิทัล อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมยังแตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน ครูบางส่วนยังเน้นไวยากรณ์แบบฝึกหัด และการเตรียมสอบมากกว่าการสื่อสารจริง	การจัดกิจกรรมมีทิศทางที่ดีขึ้น แต่ยังขาดความสม่ำเสมอในการใช้ภาษาอังกฤษและการจัดกิจกรรมที่เน้นการสื่อสารจริง
3. การใช้สื่อดิจิทัลและ AI ในการจัดการเรียนรู้	สื่อดิจิทัลและ AI ช่วยให้ครูผลิตสื่อ ออกแบบกิจกรรม สร้างแบบฝึก และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนได้หลากหลายขึ้น แต่ครูยังมีระดับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกัน และบางส่วนใช้เครื่องมือโดยยังไม่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการเรียนรู้และสมรรถนะด้านการสื่อสารอย่างเป็นระบบ	ครูควรได้รับการพัฒนาให้สามารถเลือกและใช้ AI ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ไม่ใช่เพียงใช้ตามกระแสเทคโนโลยี
4. สมรรถนะด้านดิจิทัลของครูภาษาอังกฤษ	ครูรุ่นใหม่และครูที่เคยได้รับการพัฒนามีทักษะในการใช้สื่อดิจิทัลและ AI ค่อนข้างดี ขณะที่ครูบางส่วนยังขาดความมั่นใจในการเลือกใช้เครื่องมือ การออกแบบกิจกรรม การประเมินทักษะทางภาษา และการพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาที่ AI สร้างขึ้น	สมรรถนะที่ควรพัฒนาเร่งด่วนคือการบูรณาการ AI กับการออกแบบกิจกรรมและการประเมินทักษะการสื่อสาร
5. ความพร้อมและระบบสนับสนุนของสถานศึกษา	ความสำเร็จในการใช้สื่อดิจิทัลและ AI ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร นโยบาย งบประมาณ อุปกรณ์ อินเทอร์เน็ต เวลา และระบบพี่เลี้ยง โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในพื้นที่ชนบทยังมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน	การพัฒนาครูต้องดำเนินควบคู่กับการสนับสนุนเชิงนโยบาย ทรัพยากร และวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดโอกาสให้ครูทดลองใช้เทคโนโลยี

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็นการสัมภาษณ์	ผลการสังเคราะห์ข้อมูล	ข้อค้นพบสำคัญ
6. แนวทางการพัฒนาครูและหลักสูตรฝึกอบรม	หลักสูตรควรเน้นการพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การผลิตสื่อด้วย AI การวัดและประเมินทักษะทางภาษา การให้ข้อมูลย้อนกลับรายบุคคล ตลอดจนจริยธรรมและการใช้ AI อย่างรับผิดชอบ โดยใช้รูปแบบการพัฒนาแบบผสมผสาน ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบ Coaching และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	รูปแบบที่เหมาะสมคือการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ร่วมกับการนิเทศแบบโค้ช (Coaching) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูเกิดความรู้ สามารถนำไปปฏิบัติจริง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากตารางที่ 4.7 ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ จำนวน 10 ท่าน พบว่า ศึกษานิเทศก์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การใช้สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ สมรรถนะด้านดิจิทัลของครู ความพร้อมของสถานศึกษา ตลอดจนแนวทางการพัฒนาครู โดยสามารถสรุปเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

1. บทบาทของศึกษานิเทศก์ในยุคดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์

จากการสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า ศึกษานิเทศก์ควรปรับเปลี่ยนบทบาทจากการควบคุมกำกับ และตรวจประเมินไปสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้อำนวยความสะดวก และโค้ชเชิงระบบ โดยทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน นอกจากนี้ ศึกษานิเทศก์ควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการวางแผนการนิเทศ ติดตามผล และช่วยเหลือครูอย่างตรงตามความต้องการ ดังนั้น บทบาทสำคัญของศึกษานิเทศก์ในยุคดิจิทัลจึงมิใช่เพียงผู้ตรวจสอบการปฏิบัติงาน แต่ควรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและหุ้นส่วนการเรียนรู้ที่ทำงานร่วมกับครูอย่างต่อเนื่อง

2. สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

จากการสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า ภาพรวมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

เพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยามีพัฒนาการในทิศทางที่ดีขึ้น ครูมีความตื่นตัวและพยายามปรับการจัดการเรียนรู้ไปสู่แนวทางการเรียนรู้เชิงรุกและการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากขึ้น โดยนำกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและฝึกใช้ภาษา เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานเป็นคู่ เกม เพลง และสถานการณ์จำลอง มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งมีการนำสื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์มาสนับสนุนการฝึกทักษะการฟังและการพูด

อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมยังมีความแตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในพื้นที่ชนบทซึ่งมีข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ครูบางส่วนยังคงเน้นการสอนไวยากรณ์ การทำแบบฝึกหัด และการเตรียมผู้เรียน

เพื่อการทดสอบมากกว่าการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง รวมทั้งใช้ภาษาไทยในชั้นเรียนมากกว่าภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ความมั่นใจและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษของครู โดยเฉพาะด้านการพูดและการออกเสียง ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมเชิงสื่อสาร

3. การใช้สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการเรียนรู้

จากการสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือที่ช่วยขยายโอกาส ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงภาษาอังกฤษที่ใช้จริงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ อีกทั้งยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อ ออกแบบกิจกรรม สร้างบทสนทนา แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ตลอดจนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน

อย่างไรก็ตาม ครูมีระดับความสามารถและความมั่นใจในการใช้สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์แตกต่างกัน ครูบางส่วนสามารถใช้เครื่องมือได้ในระดับพื้นฐาน แต่ยังไม่สามารถบูรณาการเครื่องมือเข้ากับเป้าหมายการเรียนรู้และสมรรถนะด้านการสื่อสารของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังมีข้อจำกัดด้านความถูกต้องของข้อมูล การตรวจสอบเนื้อหาที่ปัญญาประดิษฐ์สร้างขึ้น ตลอดจนจริยธรรมความเป็นส่วนตัว และความปลอดภัยของข้อมูล ดังนั้น การพัฒนาครูจึงควรมุ่งให้ครูสามารถเลือกใช้สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์อย่างมีเหตุผลและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ มิใช่เพียงการใช้เครื่องมือตามกระแสเทคโนโลยี

4. สมรรถนะด้านดิจิทัลของครูภาษาอังกฤษ

จากการสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมรรถนะด้านดิจิทัลของครูภาษาอังกฤษในจังหวัดพะเยามีความแตกต่างกัน ครูรุ่นใหม่และครูที่เคยเข้าร่วมการอบรมหรือโครงการพัฒนาวิชาชีพมีแนวโน้มใช้สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถค้นหาและสร้างสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งออกแบบกิจกรรมที่น่าสนใจได้ ขณะที่ครูบางส่วนยังขาดความมั่นใจในการเลือกใช้เครื่องมือ การเขียนคำสั่งให้ปัญญาประดิษฐ์สร้างเนื้อหา การตรวจสอบความถูกต้อง และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับระดับและบริบทของผู้เรียน สมรรถนะที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ความสามารถในการบูรณาการสื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เข้ากับการออกแบบกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การผลิตสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน การวัดและประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนการใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ การพัฒนาครูควรเน้นการลงมือปฏิบัติจริงและการนำเทคโนโลยีไปใช้ในชั้นเรียนมากกว่าการพัฒนาเฉพาะทักษะการใช้เครื่องมือ

5. ความพร้อมและระบบสนับสนุนของสถานศึกษา

จากการสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความสำเร็จในการใช้สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ของครูมิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของครูเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับระบบสนับสนุนของสถานศึกษา โดยเฉพาะวิสัยทัศน์และนโยบายของผู้บริหาร งบประมาณ อุปกรณ์ ระบบอินเทอร์เน็ต เวลาในการพัฒนาตนเอง และระบบพี่เลี้ยง ผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีและเปิดโอกาสให้ครูได้ทดลองใช้นวัตกรรมจะช่วยสร้างความมั่นใจและแรงจูงใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู

ข้อจำกัดสำคัญที่พบ ได้แก่ งบประมาณที่มีจำกัดและไม่ยืดหยุ่น ความไม่เพียงพอของอุปกรณ์ ความไม่เสถียรของระบบอินเทอร์เน็ต ค่าใช้จ่ายในการใช้โปรแกรมหรือเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์บางประเภท นโยบายที่ขาดความต่อเนื่อง ภาระงานเอกสารของครู และระบบพี่เลี้ยงที่ยังไม่สามารถสนับสนุนครูได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในพื้นที่ชนบท ดังนั้น การพัฒนาครูควรดำเนินควบคู่กับการพัฒนาระบบสนับสนุนเชิงนโยบาย ทรัพยากร โครงสร้างพื้นฐาน และวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดโอกาสให้ครูเรียนรู้และทดลองปฏิบัติโดยไม่กังวลต่อความผิดพลาด

6. แนวทางการพัฒนาครูและหลักสูตรฝึกอบรม

จากการสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมควรมุ่งพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากกว่าการฝึกใช้เครื่องมือเพียงอย่างเดียว โดยเริ่มต้นจากการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และสมรรถนะด้านการสื่อสารของผู้เรียน แล้วจึงเลือกใช้สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ให้เหมาะสม เนื้อหาของหลักสูตรควรครอบคลุมการสร้างสื่อด้วยปัญญาประดิษฐ์ การออกแบบกิจกรรมเชิงปฏิสัมพันธ์ การสร้างสถานการณ์จำลอง การวัดและประเมินทักษะทางภาษา การให้ข้อมูลย้อนกลับรายบุคคล การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนจริยธรรมและการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างรับผิดชอบ

รูปแบบการพัฒนาครูที่เหมาะสมควรเป็นรูปแบบผสมผสาน ประกอบด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้และทักษะพื้นฐาน ตามด้วยการนิเทศแบบโค้ชเพื่อช่วยให้ครูนำความรู้ไปใช้และปรับปรุงจากการสอนจริง และต่อยอดด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สื่อ และแนวปฏิบัติที่ดีอย่างต่อเนื่อง รูปแบบดังกล่าวจะช่วยให้ครูเกิดความรู้ สามารถนำไปปฏิบัติจริง และได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

โดยสรุป ผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์สะท้อนให้เห็นว่า ครูภาษาอังกฤษในจังหวัดพะเยามีความตื่นตัวและมีทัศนคติเชิงบวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร รวมทั้งเริ่มนำสื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ครูยังมีข้อจำกัด ด้านความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ การออกแบบกิจกรรมที่เน้นการสื่อสาร การบูรณาการเทคโนโลยีกับเป้าหมายการเรียนรู้ การวัดและประเมินทักษะทางภาษา ตลอดจนทรัพยากรและระบบสนับสนุนของสถานศึกษา ดังนั้น การพัฒนาครูจึงควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบโค้ช และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พร้อมทั้งพัฒนาระบบสนับสนุนให้เอื้อต่อการนำความรู้และทักษะไปใช้ในชั้นเรียนจริง ทั้งนี้ ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องและช่วยสนับสนุนผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 100 คน ซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นจากครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 100 คน ร่วมกับผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ จำนวน 10 ท่าน ตลอดจนผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้อง มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา จากนั้นนำหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และทดลองใช้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษในจังหวัดพะเยา จำนวน 63 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80 โดยนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80

2.1 ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 100 คน ร่วมกับผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ จำนวน 10 ท่าน และผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการกำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการวัดและประเมินผลของหลักสูตรฝึกอบรม จากนั้นนำร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร โดยนำเสนอผลการวิจัย เป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

2.1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.1.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาในตอนที่ 1 ร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยข้อค้นพบสำคัญสะท้อนให้เห็นว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีความต้องการพัฒนาความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร การผลิตและเลือกใช้สื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ การวัดและประเมินทักษะทางภาษา ตลอดจนการนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้จริง นอกจากนี้ การพัฒนาครูควรดำเนินการในรูปแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบโค้ช และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การนิเทศติดตาม การวัดและประเมินผล และเกณฑ์การผ่านหลักสูตร ทั้งนี้ หลักสูตรมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง การสร้างชิ้นงาน และการนำสื่อที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนจริง ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสามารถสรุปองค์ประกอบสำคัญได้ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของครูในจังหวัดพะเยา

องค์ประกอบของหลักสูตร	**รายละเอียด**
1. หลักการของหลักสูตร	มุ่งพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการออกแบบกิจกรรมและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร รวมทั้งผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์โดยเน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การเรียนรู้จากประสบการณ์ การสะท้อนผลการปฏิบัติ การสนับสนุนและติดตามอย่างต่อเนื่อง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	มุ่งพัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาความสามารถในการออกแบบและผลิตบทเรียนดิจิทัล ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
3. โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร	ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล การออกแบบบทเรียนดิจิทัล การผลิตสื่อวิดีโอและพัฒนาบทเรียนดิจิทัล ตลอดจนการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม
4. กิจกรรมการฝึกอบรม	ดำเนินการตามกระบวนการฝึกอบรม 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกระตุ้นประสบการณ์และสร้างความตระหนัก 2) การให้ความรู้และแนวคิดสำคัญ 3) การวิเคราะห์ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ 4) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5) การนำเสนอและสะท้อนผลการเรียนรู้ 6) การพัฒนาผลงานรายบุคคลและวางแผนการนำไปใช้ และ 7) การนำไปใช้จริง การนิเทศติดตาม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้	ประกอบด้วยอุปกรณ์เทคโนโลยี เอกสารและคู่มือ สื่อมัลติมีเดีย แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ โปรแกรมและแอปพลิเคชันสำหรับสร้างสื่อ ตลอดจนเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ที่สนับสนุนการออกแบบกิจกรรมการผลิตสื่อ และการประเมินผลการเรียนรู้
6. การนิเทศติดตาม	ดำเนินการโดยศึกษานิเทศก์และผู้เกี่ยวข้องผ่านการนิเทศแบบโค้ชควบคู่กับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้กระบวนการ PDCA และการนิเทศแบบผสมผสาน ทั้งการนิเทศในสถานศึกษาและการนิเทศผ่านระบบออนไลน์

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

องค์ประกอบของหลักสูตร	รายละเอียด
7. การวัดและประเมินผล	ประเมินความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม ประเมินความสามารถจากผลงานสื่อดิจิทัลและแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก และประเมินเจตคติต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านหลักสูตรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระยะเวลาการฝึกอบรมทั้งหมด และผลงานสื่อดิจิทัลกับแผนการจัดการเรียนรู้ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีขึ้นไป

จากตารางที่ 4.8 พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การนิเทศติดตาม และ 7) การวัดและประเมินผล โดยองค์ประกอบทุกส่วนได้รับการออกแบบให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ตั้งแต่การกำหนดทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนา การจัดเนื้อหาและกิจกรรมการฝึกอบรม การสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยสื่อและเทคโนโลยี การนิเทศติดตามการนำความรู้ไปใช้ จนถึงการประเมินผลการพัฒนาครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม

หลักสูตรมุ่งเน้นให้ครูเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง โดยนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับแนวคิดใหม่ ฝึกออกแบบกิจกรรมและแผนการจัดการเรียนรู้ ผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ ตลอดจนนำสื่อที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนจริง นอกจากนี้ ยังมีการนิเทศแบบโค้ชและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูได้รับข้อเสนอแนะ สามารถปรับปรุงผลงาน และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สำหรับการวัดและประเมินผลครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ความสามารถในการผลิตและใช้สื่อดิจิทัล และเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การผ่านหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน

สำหรับโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยเรียงลำดับจากการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล การออกแบบและผลิตบทเรียนดิจิทัล ตลอดจนการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในชั้นเรียนจริงและการนิเทศติดตาม โดยหลักสูตรประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วย ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

หน่วยการเรียนรู้และชื่อหน่วย	จุดมุ่งหมายสำคัญ	สาระสำคัญและกิจกรรม
หน่วยที่ 1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามหลักสูตร	เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และสามารถวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารของผู้เรียน	แนวคิดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน การออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษจริง และการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การวิเคราะห์ตัวอย่าง และการฝึกออกแบบกิจกรรม
หน่วยที่ 2 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล	เพื่อให้ครูสามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ ตลอดจนสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับทักษะการสื่อสาร	หลักการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์และผลลัพธ์ การคัดเลือกเนื้อหา การออกแบบกิจกรรม และการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล โดยฝึกวิเคราะห์ตัวอย่างและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
หน่วยที่ 3 การออกแบบบทเรียนดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	เพื่อให้ครูสามารถออกแบบโครงสร้างบทเรียนดิจิทัล และเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับปัญญาประดิษฐ์ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	แนวคิดและองค์ประกอบของบทเรียนดิจิทัล การออกแบบโครงสร้างบทเรียน การเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ และการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยฝึกออกแบบและนำเสนอโครงสร้างบทเรียนดิจิทัล
หน่วยที่ 4 การผลิตสื่อวิดีโอและพัฒนาบทเรียนดิจิทัล	เพื่อให้ครูสามารถออกแบบและผลิตสื่อวิดีโอ รวมทั้งพัฒนาบทเรียนดิจิทัลที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมและมีจริยธรรม	การออกแบบบทและวางแผนผลิตสื่อวิดีโอ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ในการผลิตสื่อ การบูรณาการสื่อวิดีโอกับบทเรียนดิจิทัล การเผยแพร่สื่อ ตลอดจนลิขสิทธิ์ ความถูกต้องของข้อมูล และความรับผิดชอบต่อผู้เรียน

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้และชื่อหน่วย	จุดมุ่งหมายสำคัญ	สาระสำคัญและกิจกรรม
หน่วยที่ 5 การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม	เพื่อให้ครูสามารถนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในชั้นเรียน วิเคราะห์และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้จริง การวิเคราะห์และสะท้อนผล การนิเทศแบบโค้ช การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การนำเสนอผลงาน และการคัดเลือกแนวปฏิบัติที่ดี

จากตารางที่ 4.9 พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หน่วยที่ 2 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล หน่วยที่ 3 การออกแบบบทเรียนดิจิทัล หน่วยที่ 4 การผลิตสื่อวิดีโอและพัฒนาบทเรียนดิจิทัล และหน่วยที่ 5 การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม

กิจกรรมการฝึกอบรมประกอบด้วยการศึกษาเนื้อหาทางวิชาการ การฝึกปฏิบัติออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล การออกแบบและผลิตบทเรียนดิจิทัลและสื่อวิดีโอ การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การนิเทศแบบโค้ช การ สะท้อนผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ภายหลังจากพัฒนาร่างหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา พร้อมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยได้นำร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรในด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร รวมทั้งพิจารณาความชัดเจน ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

ผู้วิจัยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญปรากฏดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการที่ประเมิน	**ผลการประเมิน**		**ระดับ**
	$\overline{X}$	**S.D.**	**คุณภาพ**
ด้านที่ 1 ความเหมาะสมของหลักสูตร			
1. หลักการของหลักสูตรมีความชัดเจนและเหมาะสมกับการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.80	0.45	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนและสะท้อนผลลัพธ์การพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
3. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความครอบคลุมและเหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถของครู	4.80	0.45	มากที่สุด
4. กิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม	4.40	0.55	มาก
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	4.60	0.55	มากที่สุด
6.แนวทางการนิเทศติดตามในหลักสูตรมีความเหมาะสมต่อการสนับสนุนการพัฒนาครู	4.80	0.45	มากที่สุด
7.การวัดและประเมินผลของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับการประเมินผลการพัฒนาครู	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรายด้าน	**4.69**	**0.05**	**มากที่สุด**

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน $\overline{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้านที่ 2 ความสอดคล้องของหลักสูตร			
8.หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.80	0.45	มากที่สุด
9.จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	4.60	0.55	มากที่สุด
10. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรม	4.80	0.45	มากที่สุด
11.กิจกรรมการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.80	0.45	มากที่สุด
12. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรม	4.60	0.55	มากที่สุด
13. แนวทางการนิเทศติดตามมีความสอดคล้องกับระบวนการพัฒนาครูตามหลักสูตร	4.60	0.55	มากที่สุด
14. การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.40	0.89	มาก
เฉลี่ยรายด้าน	4.66	0.16	มากที่สุด
ด้านที่ 3 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้			
15. หลักการของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาครู	4.80	0.45	มากที่สุด
16. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูได้จริง	4.40	0.55	มาก
17. โครงสร้างเนื้ออหาของหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการจัดฝึกอบรมได้จริง	4.60	0.55	มากที่สุด
18. กิจกรรมการฝึกอบรมสามารถดำเนินการได้จริงในบริบทของการพัฒนาครู	4.80	0.45	มากที่สุด
19. สื่อและแหล่งเรียนรู้สามารถจัดหาและนำมาใช้ในการฝึกอบรมได้จริง	4.60	0.55	มากที่สุด
20. การนิเทศติดตามสามารถดำเนินการได้จริงในบริบทของสถานศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด
21.การวัดและประเมินผลสามารถนำไปใช้ในการประเมินผลการฝึกอบรมได้จริง	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรายด้าน	**4.63**	**0.05**	**มากที่สุด**
รวมเฉลี่ย	**4.66**	**0.06**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = 0.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเหมาะสมของหลักสูตร ($\overline{X}$ = 4.69, S.D. = 0.05) รองลงมา คือ ด้านความสอดคล้องของหลักสูตร ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = 0.16) และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.05) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการประเมินส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.80, S.D. = 0.45) ได้แก่ หลักการของหลักสูตรมีความชัดเจนและเหมาะสมกับการพัฒนาครู จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนและสะท้อนผลลัพธ์การพัฒนาครู โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความครอบคลุมและเหมาะสม แนวทางการนิเทศติดตามมีความเหมาะสม หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย หลักการของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาครู และกิจกรรมการฝึกอบรมสามารถดำเนินการได้จริงในบริบทของสถานศึกษา

ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมีจำนวน 3 รายการ ($\overline{X}$ = 4.40, S.D. = 0.55–0.89) ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูได้จริง ซึ่งยังคงมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80 ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ไปใช้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 63 คน และหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) คำนวณจากคะแนนแบบทดสอบหลังทำกิจกรรมการเรียนรู้ประจำหน่วยฝึกอบรม จำนวน 5 หน่วย หน่วยละ 10 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 50 คะแนน และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) คำนวณจากคะแนนแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมทั้งหลักสูตร จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมจากคะแนนแบบทดสอบหลังทำกิจกรรมการเรียนรู้และแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม ตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80 (n = 63)

รายการ	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	ร้อยละ
หน่วยที่ 1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามหลักสูตร	10	8.78	1.02	87.78
หน่วยที่ 2 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล	10	8.43	1.30	84.29
หน่วยที่ 3 การออกแบบบทเรียนดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	10	8.19	1.35	81.90
หน่วยที่ 4 การผลิตสื่อวิดีโอและพัฒนาบทเรียนดิจิทัล	10	8.75	1.00	87.46
หน่วยที่ 5 การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม	10	9.21	1.06	92.06
รวมคะแนนระหว่างการฝึกอบรม (E1)	**50**	**43.35**	**5.06**	**86.70**
แบบทดสอบหลังการฝึกอบรมทั้งหลักสูตร (E2)	**30**	**25.78**	**1.93**	**85.93**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 86.70/85.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 โดยคะแนนระหว่างการฝึกอบรม (E1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 43.35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ($\overline{X}$ = 43.35, S.D. = 5.06) คิดเป็นร้อยละ 86.70 และคะแนนแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม (E2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.78 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ($\overline{X}$ = 25.78, S.D. = 1.93) คิดเป็นร้อยละ 85.93 จึงเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้

เมื่อพิจารณาคะแนนแบบทดสอบหลังทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นรายหน่วย พบว่า หน่วยที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หน่วยที่ 5 การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม ($\overline{X}$ = 9.21, S.D. = 1.06) คิดเป็นร้อยละ 92.06 รองลงมา ได้แก่ หน่วยที่ 1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามหลักสูตร ($\overline{X}$ = 8.78, S.D. = 1.02) คิดเป็นร้อยละ 87.78 และหน่วยที่ 4 การผลิตสื่อวิดีโอและพัฒนาบทเรียนดิจิทัล ($\overline{X}$ = 8.75, S.D. = 1.00) คิดเป็นร้อยละ 87.46 ตามลำดับ ส่วนหน่วยที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หน่วยที่ 3 การออกแบบบทเรียนดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ = 8.19, S.D. = 1.35) คิดเป็นร้อยละ 81.90 ทั้งนี้ คะแนนเฉลี่ยของทุกหน่วยคิดเป็นร้อยละสูงกว่า 80.00

ตอนที่ 3 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ไปใช้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา จำนวน 63 คน เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ความรู้ของครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.2 ความสามารถของครูในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อผลิตสื่อและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.3 เจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

3.1 ความรู้ของครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ผู้วิจัยศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม จำนวน 63 คน ด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน และวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Dependent Samples t-test) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของครูก่อนและหลังการฝึกอบรม (n = 63)

การทดสอบ	$\overline{X}$	S.D.	t	p
ก่อนการฝึกอบรม (Pretest)	17.95	2.47	21.55	.001
หลังการฝึกอบรม (Posttest)	25.78	1.93		

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมเฉลี่ย 25.78 คะแนน (S.D. = 1.93) สูงกว่าคะแนนความรู้ก่อนการฝึกอบรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 17.95 คะแนน (S.D. = 2.47) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 7.83 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน พบว่า ครูมีคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.2 ความสามารถของครูในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อผลิตสื่อและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ผู้วิจัยศึกษาความสามารถของครูภายหลังการฝึกอบรม โดยประเมินผลงานของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 63 คน ด้วยแบบประเมินผลงานชนิดเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric) แบ่งการประเมินเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คะแนนเต็ม 30 คะแนน และ 2) วิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) คะแนนเต็ม 70 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 100 คะแนน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการประเมินความสามารถของครูจากผลงานภายหลังการฝึกอบรม (n = 62)

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	ร้อยละ
1. แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	30	26.36	1.76	87.96
2. วิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI)	70	63.66	3.01	90.94
รวมคะแนน	**100**	**90.05**		**90.05**

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ส่งผลงานครบถ้วน จำนวน 62 คน มีคะแนนความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อผลิตสื่อและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยรวมเฉลี่ย 90.05 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.05 เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า วิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีคะแนนเฉลี่ย 63.66 คะแนน จากคะแนนเต็ม 70 คะแนน (S.D. = 3.01) คิดเป็นร้อยละ 90.94 ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีคะแนนเฉลี่ย 26.39 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน (S.D. = 1.76) คิดเป็นร้อยละ 87.96 แสดงให้เห็นว่า ครูสามารถนำความรู้และทักษะจากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และผลิตวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ได้ในระดับสูง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 63 คน ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ บทเรียนดิจิทัล และสื่อวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ผลิตด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโครงการ เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมผลงานสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำสื่อไปประยุกต์ใช้ และการพัฒนาต่อยอดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.3 เจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยศึกษาเจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษภายหลังการฝึกอบรม จำนวน 63 คน โดยใช้แบบวัดเจตคติชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2) ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล 3) ด้านการออกแบบบทเรียนดิจิทัล 4) ด้านการผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วย AI และ 5) ด้านการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นรายข้อและรายด้าน ดังปรากฏในตารางที่ 4.14 – 4.15

ตารางที่ 4.14 ผลการศึกษาเจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (n = 63)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
1.แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร			
1. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.54	0.50	มากที่สุด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารจริงช่วยเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ	4.71	0.46	มากที่สุด
3. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดี	4.51	0.54	มากที่สุด
4. ครูควรพัฒนาวิธีการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสังคมดิจิทัล	4.54	0.50	มากที่สุด
2.การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล			
5. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.49	0.50	มาก
6. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น	4.18	0.73	มาก
7. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	4.35	0.51	มาก
8. การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม	4.70	0.50	มากที่สุด
3.การออกแบบบทเรียนดิจิทัล			
9. บทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน	4.79	0.41	มากที่สุด
10. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายมากขึ้น	4.51	0.50	มากที่สุด
11. การออกแบบบทเรียนดิจิทัลที่ดีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน	4.19	0.88	มาก
12. การบูรณาการสื่อดิจิทัลในบทเรียนช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	4.54	0.53	มากที่สุด

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
4.การผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วย AI			
13. การใช้เทคโนโลยี AI ช่วยให้ครูสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น	4.51	0.59	มากที่สุด
14. สื่อวิดีโอการสอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ชัดเจนมากขึ้น	4.33	0.48	มาก
15. การใช้สื่อวิดีโอร่วมกับบทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
16. การใช้เทคโนโลยี AI ในการผลิตสื่อช่วยพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู	4.54	0.50	มากที่สุด
5.การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC			
17. การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน	4.46	0.59	มาก
18. การวิเคราะห์และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูพัฒนาการสอนได้ดีขึ้น	4.52	0.50	มากที่สุด
19. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู	4.22	0.71	มาก
20. การแบ่งปันประสบการณ์และผลงานการสอนกับเพื่อนครูช่วยส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู	4.37	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.47**	**0.29**	**มาก**

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.79, S.D. = 0.41) รองลงมา ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารจริงช่วยเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.46) และการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.70, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.73) รองลงมา ได้แก่ การออกแบบบทเรียนดิจิทัลช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.88) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.71) ตามลำดับ ทั้งนี้ ผลการประเมินรายข้อจำนวน 11 ข้ออยู่ในระดับมากที่สุด และ 9 ข้ออยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.15 ผลการศึกษาเจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จำแนกเป็นรายด้าน (n = 63)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
1. ด้านแนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.58	0.41	มากที่สุด
2. ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล	4.43	0.44	มาก
3. ด้านการออกแบบบทเรียนดิจิทัล	4.51	0.40	มากที่สุด
4. ด้านการผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วย AI	4.45	0.30	มาก
5. ด้านการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC	4.39	0.41	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.47**	**0.29**	**มาก**

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านแนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.41) รองลงมา ได้แก่ ด้านการออกแบบบทเรียนดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.40) และด้านการผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วย AI อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.30) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.39, S.D. = 0.41)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์และขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยมาสรุปและอภิปรายผลตามลำดับการนำเสนอในบทที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ 1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา และ 3) ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ทั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเนื้อหาในบทนี้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

ผลการศึกษาข้อมูลจากครูผู้สอนภาษาอังกฤษในจังหวัดพะเยา จำนวน 100 คน พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 มีอายุระหว่าง 41–50 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 และครูผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา จำแนกเป็น 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1.1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พบว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.70, S.D. = 0.76) สภาพที่คาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.63) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.214 โดยรายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ การมีสื่อภาษาอังกฤษเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้

1.1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล พบว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.07, S.D. = 0.95) สภาพที่คาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.82) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.384 โดยรายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ความต้องการมีพี่เลี้ยงด้านการผลิตสื่อ

1.1.3 ด้านความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน พบว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.75, S.D. = 0.96) สภาพที่คาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.82) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.582 โดยรายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ความสามารถในการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ

1.1.4 ด้านความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.42, S.D. = 0.76) สภาพที่คาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = 0.63) และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.292 โดยรายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีงบประมาณเพียงพอสำหรับจัดซื้อสื่อดิจิทัล อุปกรณ์ หรือซอฟต์แวร์การเรียนรู้

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นจำแนกตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ด้านความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน ($PNI_{Modified}$ = 0.582) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล ($PNI_{Modified}$ = 0.384) ด้านความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา ($PNI_{Modified}$ = 0.292) และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($PNI_{Modified}$ = 0.214) ตามลำดับ

ผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ จำนวน 10 คน สรุปได้ 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ศึกษานิเทศก์ควรปรับบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้อำนวยความสะดวก และโค้ชเชิงระบบ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการพัฒนาครู 2) ครูมีความตื่นตัวและนำแนวทางการเรียนรู้เชิงรุกและการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมาใช้มากขึ้น แต่การจัดกิจกรรมยังแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา 3) สื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ช่วยสนับสนุนการผลิตสื่อ การออกแบบกิจกรรม การสร้างแบบฝึกและแบบทดสอบ ตลอดจนการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน 4) ครูมีความสามารถและความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแตกต่างกัน และยังต้องได้รับการพัฒนาด้านการบูรณาการเทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์กับการจัดกิจกรรมและการประเมินทักษะการสื่อสาร 5) ความพร้อมของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับการสนับสนุนของผู้บริหาร นโยบาย งบประมาณ อุปกรณ์ อินเทอร์เน็ต เวลา และระบบพี่เลี้ยง และ 6) การพัฒนาครูควรดำเนินการในรูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับการนิเทศแบบโค้ชและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา สรุปได้ดังนี้

1.2.1 หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การนิเทศติดตาม และ 7) การวัดและประเมินผล โดยองค์ประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันตามกระบวนการพัฒนาครู ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การจัดเนื้อหาและกิจกรรมการฝึกอบรม การสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยสื่อและเทคโนโลยี การนิเทศติดตาม ไปจนถึงการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

1.2.2 โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามหลักสูตร หน่วยที่ 2 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล หน่วยที่ 3 การออกแบบบทเรียนดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ หน่วยที่ 4 การผลิตสื่อวิดีโอและพัฒนาบทเรียนดิจิทัล และหน่วยที่ 5 การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม กิจกรรมการฝึกอบรมเน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล การออกแบบและผลิตบทเรียนดิจิทัลและสื่อวิดีโอ การนำผลงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การนิเทศแบบโค้ช การสะท้อนผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.2.3 ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = 0.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความเหมาะสมของหลักสูตร ($\overline{X}$ = 4.69, S.D. = 0.05) รองลงมา ได้แก่ ด้านความสอดคล้องของหลักสูตร ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = 0.16) และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.05) ตามลำดับ

1.2.4 ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 63 คน พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 86.70/85.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ($\overline{X}$ = 43.35, S.D. = 5.06) คิดเป็นร้อยละ 86.70 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.78 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ($\overline{X}$ = 25.78, S.D. = 1.93) คิดเป็นร้อยละ 85.93 เมื่อพิจารณาคะแนนระหว่างการฝึกอบรมเป็นรายหน่วย พบว่า ทุกหน่วยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละสูงกว่า 80.00 โดยหน่วยที่ 5 การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.06 และหน่วยที่ 3 การออกแบบบทเรียนดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.90

1.3 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยนำหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยาไปใช้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 63 คน ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสรุปได้ 3 ด้าน ดังนี้

1.3.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ของครูก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนความรู้ก่อนการฝึกอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 17.95 คะแนน ($\overline{X}$ = 17.95, S.D. = 2.47) และมีคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 25.78 คะแนน ($\overline{X}$ = 25.78, S.D. = 1.93) โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม 7.83 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า ครูมีคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

1.3.2 ผลการประเมินความสามารถของครูในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อผลิตสื่อและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 63 คน มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลงานรวม 86.37 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน (S.D. = 7.67) คิดเป็นร้อยละ 86.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีคะแนนเฉลี่ย 26.33 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน (S.D. = 1.80) คิดเป็นร้อยละ 87.78 และวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีคะแนนเฉลี่ย 60.03 คะแนน จากคะแนนเต็ม 70 คะแนน (S.D. = 6.81) คิดเป็นร้อยละ 85.76

1.3.3 ผลการศึกษาเจตคติของครูต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.79, S.D. = 0.41) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.73) โดยผลการประเมินรายข้อจำนวน 11 ข้ออยู่ในระดับมากที่สุด และ 9 ข้ออยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเจตคติของครูเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านแนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.41) รองลงมา คือ ด้านการออกแบบบทเรียนดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.40) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.39, S.D. = 0.41)

2. อภิปรายผล

2.1 อภิปรายผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จึงมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา และมีการนำกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานเป็นคู่ เกม เพลง และสถานการณ์จำลอง มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ พบว่า การจัดกิจกรรมของครูยังแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา และครูบางส่วนยังเน้นการสอนไวยากรณ์ การทำแบบฝึกหัด และการเตรียมสอบมากกว่าการฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง สอดคล้องกับ

แนวคิดของจรูญพร ปัทมสิริ (2564, หน้า 112) ที่เสนอว่า การนำแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมาใช้ควรปรับให้เหมาะสมกับบริบท วัฒนธรรม และพื้นฐานของผู้เรียน โดยเลือกกิจกรรมที่ช่วยลดความกังวลและส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรัตนาภรณ์ บุญยืน (2567, หน้า 102) ซึ่งพบว่า ก่อนการพัฒนาครู ครูภาษาอังกฤษส่วนหนึ่งยังเน้นการสอนไวยากรณ์ เนื่องจากขาดสื่อที่ช่วยกระตุ้นการสนทนา แต่เมื่อได้รับการพัฒนาด้านการผลิตและใช้สื่อดิจิทัล ครูสามารถจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดีขึ้น

ประเด็นที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล ด้านความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน และด้านความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า แม้ครูจะมีพื้นฐานด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แต่ยังมีข้อจำกัดในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ผลิตสื่อและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ การตัดต่อวิดีโอ การสร้างสื่อมัลติมีเดีย และการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ ขณะเดียวกัน สถานศึกษาบางแห่งยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ อุปกรณ์อินเทอร์เน็ต พื้นที่ผลิตสื่อ และบุคลากรที่สามารถให้คำแนะนำแก่ครู ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับพงศกร เพชรสังข์ (2568, หน้า 145) ที่พบว่า ครูในพื้นที่ห่างไกลมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงนวัตกรรมและเครื่องมือดิจิทัล และการฝึกอบรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติช่วยพัฒนาทักษะการสร้างสื่อปฏิสัมพันธ์ การใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการออกแบบ และการตัดต่อวิดีโอของครูได้ นอกจากนี้ วิริยะ ฤๅชัยพาณิชย์ (2564, หน้า 115) อธิบายว่า เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่ช่วยขยายความสามารถในการเข้าถึง จัดการ และแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านการเชื่อมต่อและการทำงานร่วมกัน ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้จึงต้องอาศัยทั้งความสามารถของครูและระบบสนับสนุนที่เหมาะสม

ประเด็นที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่คาดหวังของครูทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยครูคาดหวังให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ มีสื่อภาษาอังกฤษที่เพียงพอ มีอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตที่พร้อมใช้งาน ตลอดจนมีบุคลากรหรือพี่เลี้ยงที่สามารถให้คำแนะนำด้านการผลิตสื่อดิจิทัล ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ครูตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เนื่องจากเทคโนโลยีช่วยเพิ่มความหลากหลายของสื่อ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน สอดคล้องกับสุรพล บุญลือ (2565, หน้า 42) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก และสอดคล้องกับธีรภัทร กุลสมบัติ (2565, หน้า 205) ที่เสนอแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบบูรณาการเทคโนโลยี โดยใช้แพลตฟอร์มและสื่อออนไลน์เป็นพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์ที่มีความหมายและใกล้เคียงกับการสื่อสารจริง

ประเด็นที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอนมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified}$ = 0.582) รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล ด้านความพร้อมและการสนับสนุนของสถานศึกษา และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตามลำดับ ผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นประเด็น

ที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญในการออกแบบ ผลิต และประยุกต์ใช้สื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้ ผลเชิงปริมาณสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ที่เสนอให้พัฒนาครูผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ควบคู่กับการนิเทศแบบชี้แนะ การมีระบบพี่เลี้ยง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับวัชรา เล่าเรียนดี (2564, หน้า 95) ที่อธิบายว่า การนิเทศควรเป็นกระบวนการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือครู โดยใช้การชี้แนะ การเป็นพี่เลี้ยง และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาชีพเพื่อกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องกับวิไลภรณ์ ฤทธิ์คุปต์ (2562, หน้า 12) ที่ระบุว่า ความสำเร็จของการชี้แนะการสอนขึ้นอยู่กับบทบาทและทักษะของผู้ชี้แนะ ตลอดจนการประเมินและติดตามกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ ความต้องการด้านงบประมาณ อุปกรณ์ อินเทอร์เน็ต และระบบสนับสนุนของสถานศึกษาสะท้อนว่า การพัฒนาความสามารถของครูไม่ควรดำเนินการเฉพาะในระดับบุคคล แต่ต้องดำเนินควบคู่กับการสร้างสภาพแวดล้อมและเครือข่ายที่เอื้อต่อการนำความรู้ไปใช้ สอดคล้องกับ Penuel และ Riel (2006, p. 47) ซึ่งพบว่า ความร่วมมือ ความไว้วางใจ การจัดเวลา และการสนับสนุนทรัพยากรภายในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนำนวัตกรรมไปใช้ ดังนั้น ข้อค้นพบจากการวิจัยจึงสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง มีการนิเทศติดตาม และเปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ครูสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2.2 อภิปรายผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การนิเทศติดตาม และการวัดและประเมินผล โดยองค์ประกอบทุกส่วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็น ตลอดจนผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา และกิจกรรมของหลักสูตร ทำให้หลักสูตรตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการพัฒนาของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในจังหวัดพะเยา สอดคล้องกับวารีรัตน์ แก้วอุไร (2564, หน้า 35–36) ที่กล่าวว่า หลักสูตรฝึกอบรมควรประกอบด้วยองค์ประกอบที่กำหนดทิศทางของการพัฒนาอย่างชัดเจน ทั้งด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564, หน้า 83) ซึ่งเสนอว่า องค์ประกอบของหลักสูตรต้องมีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Tyler (1950, p. 1) และ Taba (1962, p. 422) ที่ให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงระหว่างจุดมุ่งหมาย ประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ และการประเมินผล

ประเด็นที่ 2 โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วย ซึ่งเรียงลำดับจากการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล การออกแบบบทเรียนดิจิทัล การผลิตสื่อวิดีโอและพัฒนาบทเรียนดิจิทัล ไปจนถึงการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม การจัดลำดับดังกล่าวช่วยให้ครูพัฒนาความรู้และความสามารถอย่างต่อเนื่องจากพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติจริง โดยกิจกรรมการฝึกอบรมเปิดโอกาสให้ครูนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ฝึกปฏิบัติ ออกแบบและผลิตผลงาน นำผลงานไปใช้ในชั้นเรียน ตลอดจนสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ของ Knowles ที่อธิบายว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเนื้อหาตรงกับความต้องการและปัญหา สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ทันที นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพงศกร เพชรสังข์ (2568, หน้า 145) ซึ่งพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้การเรียนรู้เชิงประสบการณ์และเน้นการลงมือปฏิบัติช่วยพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัล การผลิตสื่อ และความเชื่อมั่นของครูในการออกแบบสื่อให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

การกำหนดให้มีการนิเทศแบบโค้ช การสะท้อนผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายหลังการฝึกอบรม เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยให้กระบวนการพัฒนาครูไม่สิ้นสุดเฉพาะในช่วงการฝึกอบรม แต่ต่อเนื่องไปถึงการนำความรู้และผลงานไปใช้ในชั้นเรียนจริง สอดคล้องกับวัชรา เล่าเรียนดี (2564, หน้า 95) ที่อธิบายว่า การนิเทศแบบชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงช่วยสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะการสอน การออกแบบนวัตกรรม และการประเมินผลได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องกับวิไลภรณ์ ฤทธิ์คุปต์ (2562, หน้า 12) ที่ระบุว่า การชี้แนะการสอนเป็นกระบวนการสำคัญในการช่วยให้ครูนำแนวคิดและวิธีการใหม่ไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

ประเด็นที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า หลักสูตรโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความสอดคล้อง และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ผลดังกล่าวอาจเป็นเพราะหลักสูตรได้รับการพัฒนาจากข้อมูลพื้นฐานที่ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ มีการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดองค์ประกอบ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ การนิเทศติดตาม และการวัดและประเมินผลให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ก่อนนำร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข กระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับอาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง (2559, หน้า 74–85) ซึ่งพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การจัดทำหลักสูตร การตรวจสอบประสิทธิผล และการประเมินปรับปรุงหลักสูตร ส่งผลให้หลักสูตรสามารถนำไปใช้พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูได้

ประเด็นที่ 4 ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 86.70/85.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่าหลักสูตรสามารถส่งเสริม

การเรียนรู้ของครูได้ทั้งในระหว่างการฝึกอบรมและภายหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการจัดกิจกรรมที่มีลำดับต่อเนื่องและเน้นการปฏิบัติจริง ครูได้เรียนรู้เนื้อหา ฝึกใช้เครื่องมือ ออกแบบกิจกรรมผลิตสื่อ รับข้อมูลย้อนกลับ และปรับปรุงผลงานในแต่ละหน่วย ทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ควบคู่กับทักษะในการปฏิบัติ โดยค่าประสิทธิภาพของกระบวนการสูงกว่าค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เล็กน้อย อาจเนื่องมาจากคะแนนระหว่างการฝึกอบรมเป็นคะแนนจากกิจกรรมที่ประเมินภายหลังการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยโดยตรง ขณะที่แบบทดสอบหลังการฝึกอบรมครอบคลุมเนื้อหาของหลักสูตรทั้ง 5 หน่วย จึงต้องใช้ความรู้และความเข้าใจในภาพรวมมากกว่า

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับพงศกร เพชรสังข์ (2568, หน้า 145) ซึ่งพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสร้างสื่อดิจิทัลเชิงสร้างสรรค์ของครูภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 85.50/84.20 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และการฝึกอบรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติช่วยให้ครูพัฒนาทักษะการสร้างสื่อปฏิสัมพันธ์ การใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการออกแบบ และการตัดต่อวิดีโอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Anderson และ Lee (2024, p. 251) ที่พบว่า หลักสูตรการผลิตสื่อดิจิทัลที่ให้ครูทำหน้าที่เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และฝึกเชื่อมโยงสื่อกับกิจกรรมการใช้ภาษา ช่วยพัฒนาความสามารถของครูในการเลือกและผลิตสื่อให้เหมาะสมกับระดับและบริบทของผู้เรียน ดังนั้น ผลการประเมินคุณภาพและค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรจึงสะท้อนว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบและกระบวนการที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้พัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2.3 อภิปรายผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

2.3.1 ผลด้านความรู้ของครู

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 63 คน มีคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมเฉลี่ย 25.78 คะแนน (S.D. = 1.93) สูงกว่าคะแนนความรู้ก่อนการฝึกอบรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 17.95 คะแนน (S.D. = 2.47) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 7.83 คะแนน ผลการเปรียบเทียบพบว่า คะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=21.55$, $p<.001$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรฝึกอบรมมีการจัดเนื้อหาและกิจกรรมอย่างเป็นลำดับต่อเนื่อง ตั้งแต่แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดและประเมินผล การออกแบบบทเรียนดิจิทัล การผลิตสื่อวิดีโอและพัฒนาบทเรียนดิจิทัล ตลอดจนการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม ทำให้ครูได้รับความรู้ทั้งด้านหลักการ แนวคิด และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

นอกจากนี้ กิจกรรมการฝึกอบรมยังเน้นให้ครูมีส่วนร่วมและเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง โดยนำประสบการณ์เดิมในการสอนภาษาอังกฤษมาเชื่อมโยงกับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ฝึกวิเคราะห์ตัวอย่าง ออกแบบกิจกรรม สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผลิตสื่อดิจิทัลและสื่อวิดีโอ ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับข้อมูลย้อนกลับระหว่างการฝึกอบรม กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ครูไม่ได้เรียนรู้

จากการรับฟังเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่ได้สร้างความเข้าใจผ่านการปฏิบัติและการนำความรู้ไปใช้กับงานในวิชาชีพของตน จึงส่งผลให้ครูมีความรู้หลังการฝึกอบรมเพิ่มสูงขึ้น

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ของ Knowles ซึ่งอธิบายว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเนื้อหามีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อบทบาทของตน สามารถนำประสบการณ์เดิมมาเป็นแหล่งเรียนรู้ และนำความรู้ใหม่ไปใช้แก้ปัญหาหรือปฏิบัติงานได้ทันที ทั้งยังสอดคล้องกับอัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2565, หน้า 42) ที่เสนอว่า การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ควรเน้นการมีส่วนร่วม ความยืดหยุ่น ความสอดคล้องกับปัญหาจริง และการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเชิงบวก เพื่อสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจในการเรียนรู้ และสอดคล้องกับทิศนา แขมมณี (2562, หน้า 202) ที่อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การคิดวิเคราะห์ และการลงมือปฏิบัติ ช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับความรู้ใหม่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงและมีคุณภาพมากกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำ

เมื่อพิจารณาลักษณะของหลักสูตร พบว่า การประเมินความรู้หลังทำกิจกรรมประจำหน่วย การให้ข้อมูลย้อนกลับ การนิเทศแบบโค้ช และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมีส่วนช่วยให้ครูตรวจสอบความเข้าใจของตนเองและปรับปรุงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2564, หน้า 95) ที่อธิบายว่า ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมเป็นผลจากการเรียนรู้และการฝึกฝนภายใต้กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ และสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด (2563, หน้า 156) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมสะท้อนความรู้และความสามารถที่บุคคลได้รับจากสถานการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นอย่างมีแบบแผนและสามารถตรวจสอบได้ด้วยเครื่องมือวัดที่เหมาะสม

ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับอาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง (2559, หน้า 74–85) ซึ่งพบว่า ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้มีคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับพงศกร เพชรสังข์ (2568, หน้า 145) ที่พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ซึ่งเน้นการลงมือปฏิบัติ ช่วยให้ครูพัฒนาความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือดิจิทัล การใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการออกแบบ และการผลิตสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมจึงสะท้อนว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างความรู้ของครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.3.2 ผลด้านความสามารถของครูในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ผลการประเมินความสามารถของครูจากผลงานภายหลังการฝึกอบรม พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 62 คน มีคะแนนเฉลี่ยรวม 86.37 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน (S.D. = 7.67) คิดเป็นร้อยละ 86.37 โดยแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 87.78 ส่วนวิดีโอการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.76 ผลดังกล่าวสะท้อนว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ให้ครูออกแบบแผนการสอน ผลิตวิดีโอ

ด้วย AI พัฒนาบทเรียนดิจิทัล และนำไปใช้จริงในชั้นเรียน ช่วยให้ครูเชื่อมโยงความรู้จากการอบรมกับบริบทการปฏิบัติงานของตนเองได้

ผลนี้สอดคล้องกับพงศกร เพชรสังข์ (2568) ที่พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมเชิงประสบการณ์และเน้นฝึกปฏิบัติจริงช่วยพัฒนาทักษะครูด้านเครื่องมือดิจิทัล การใช้ AI เพื่อการออกแบบ และการตัดต่อวิดีโอเพื่อการสื่อสาร รวมถึงสอดคล้องกับ Anderson and Lee (2024) ที่ชี้ว่าหลักสูตรผลิตสื่อดิจิทัลควรมุ่งให้ครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ที่เลือกและสร้างสื่อให้เหมาะกับระดับภาษาของผู้เรียน โดยเชื่อมโยงสื่อเข้ากับกิจกรรมการใช้ภาษาที่มีความหมาย มากกว่ามุ่งเน้นความซับซ้อนของเครื่องมือเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว เช่นเดียวกับรัตนาภรณ์ บุญยืน (2567) ที่พบว่าโปรแกรมพัฒนาครูซึ่งเน้นผลิตสื่อดิจิทัลเพื่อการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ช่วยให้ครูมีสมรรถนะการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะการสร้างสถานการณ์จำลองและใช้สื่อกระตุ้นการสื่อสารอย่างเป็นธรรมชาติ และสื่อที่ครูผลิตเองยังปรับเนื้อหา คำศัพท์ และสถานการณ์ให้เหมาะกับบริบทผู้เรียนได้ ข้อค้นพบเหล่านี้สนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้ที่ครูสามารถพัฒนาทั้งแผนการสอนและวิดีโอ AI ซึ่งเป็นผลงานที่บูรณาการความรู้เนื้อหาภาษาอังกฤษ วิธีจัดการเรียนรู้ และเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าด้วยกัน

การนิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษาระหว่างการพัฒนาผลงานเป็นอีกปัจจัยที่สนับสนุนให้ครูปรับปรุงผลงานและนำไปใช้จัดกิจกรรมในชั้นเรียนได้จริง สอดคล้องกับอุดมลักษม์ กูลศรีโรจน์ (2561) ที่นำกระบวนการชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) มาพัฒนาครูภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้จนถึงการนำไปใช้จริง และสอดคล้องกับวัชรา เล่าเรียนดี (2564) ที่พบว่าการนิเทศแบบชี้แนะและพี่เลี้ยงช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของครู เพราะเป็นกระบวนการยืดหยุ่น เน้นช่วยเหลือเชิงกัลยาณมิตร และให้คำปรึกษาตามปัญหาจริงในห้องเรียน การพัฒนาครูจึงไม่สิ้นสุดที่การอบรม แต่ดำเนินต่อเนื่องสู่การพัฒนาผลงานและการนำไปใช้ในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ คะแนนแผนการจัดการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนวิดีโอเล็กน้อย และคะแนนวิดีโอมีการกระจายสูงกว่า อาจเพราะครูมีประสบการณ์เดิมด้านการทำแผนการสอนอยู่แล้ว จึงนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้เชิงรุกมาประยุกต์ใช้ได้ ขณะที่การผลิตวิดีโอด้วย AI ต้องบูรณาการความรู้ด้านเนื้อหา วิธีจัดการเรียนรู้ และเทคโนโลยีพร้อมกัน สอดคล้องกับกรอบ TPACK และ Ning et al. (2024) ที่ชี้ว่าความสามารถใช้ AI เพื่อจัดการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของความรู้หลายด้าน มิใช่ทักษะเทคโนโลยีด้านเดียว ความแตกต่างด้านพื้นฐานและประสบการณ์การใช้ AI ของครูแต่ละคนจึงอาจสัมพันธ์กับการกระจายคะแนนวิดีโอที่สูงกว่า

ท้ายที่สุด การใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) ที่กำหนดองค์ประกอบและระดับคุณภาพไว้ชัดเจน ช่วยให้ครูทราบเป้าหมายและคุณลักษณะของผลงานที่คาดหวัง ใช้เป็นแนวทางพัฒนาผลงานตนเอง และครอบคลุมทั้งคุณภาพแผนการสอนและวิดีโอ สอดคล้องกับ Brookhart (2013) และ Nitko and Brookhart (2011) ที่ระบุว่าเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนช่วยสื่อสารความคาดหวัง สนับสนุนการประเมินอย่างเป็นระบบ และลดความคลาดเคลื่อนในการตัดสินของผู้ประเมิน

2.3.3 ผลด้านเจตคติของครู

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผลการประเมินจำนวน 11 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 9 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมาก ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูยอมรับและเห็นประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ แม้ระดับเจตคติในแต่ละประเด็นจะแตกต่างกันตามลักษณะของการนำเทคโนโลยีไปใช้

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจากการปฏิบัติจริง ตั้งแต่การออกแบบกิจกรรมและบทเรียนดิจิทัล การผลิตสื่อวิดีโอด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ไปจนถึงการนำบทเรียนและสื่อที่ผลิตขึ้นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ประสบการณ์ตรงดังกล่าวช่วยให้ครูเห็นว่าเทคโนโลยีไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือเพิ่มความสวยงามของสื่อ แต่สามารถช่วยนำเสนอเนื้อหาให้น่าสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการใช้ภาษาอังกฤษได้มากขึ้น จึงทำให้ครูมีการรับรู้ประโยชน์และเกิดเจตคติที่ดีต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของสุรพล บุญลือ (2565, หน้า 42) ที่อธิบายว่า เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุก และสอดคล้องกับธีรภัทร กุลสมบัติ (2565, หน้า 205) ที่เสนอว่า การบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารช่วยขยายพื้นที่การใช้ภาษาจากห้องเรียนไปสู่โลกออนไลน์ และทำให้ผู้เรียนได้สื่อสารผ่านกิจกรรมที่มีความหมาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Mayer (2020, p. 185) ที่ให้ความสำคัญกับการออกแบบสื่อมัลติมีเดียโดยบูรณาการภาพและเสียงอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการหรือเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการออกแบบบทเรียนดิจิทัล ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษและมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่แล้ว เมื่อหลักสูตรนำแนวคิดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมาเชื่อมโยงกับการใช้บทเรียนและสื่อดิจิทัล ครูจึงสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับเป้าหมายการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับจรูญพร ปัทมสิริ (2564, หน้า 112) ที่เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารควรออกแบบให้เหมาะสมกับบริบทและพื้นฐานของผู้เรียน โดยเลือกกิจกรรมที่ลดความกังวลและเพิ่มความกล้าในการใช้ภาษา และสอดคล้องกับ Anderson และ Lee (2024, p. 251) ที่พบว่า หลักสูตรผลิตสื่อดิจิทัลช่วยให้ครูพัฒนาบทบาทจากผู้ใช้

เทคโนโลยีไปสู่การเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และสามารถเชื่อมโยงสื่อดิจิทัลกับกิจกรรมการสื่อสารที่มีความหมายได้

ส่วนด้านการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้จริงต้องอาศัยปัจจัยหลายประการนอกเหนือจากความรู้และเจตคติของครู ได้แก่ ความพร้อมของอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ต เวลาในการเตรียมและปรับปรุงสื่อ บริบทของผู้เรียน การสนับสนุนจากผู้บริหาร ตลอดจนโอกาสในการพบปะและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ Penuel และ Riel (2006, p. 47) ที่พบว่า เวลา ความไว้วางใจ การสนับสนุนของผู้นำ และโอกาสในการสร้างความร่วมมือระหว่างครูเป็นปัจจัยสำคัญต่อการแลกเปลี่ยนความรู้และการนำนวัตกรรมไปใช้ในสถานศึกษา

นอกจากนี้ การนิเทศแบบโค้ช การสะท้อนผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายหลังการนำสื่อไปใช้ยังมีส่วนช่วยให้ครูได้รับคำแนะนำและกำลังใจในการปรับปรุงผลงาน ส่งผลให้ครูเกิดความมั่นใจและมีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับวัชรา เล่าเรียนดี (2564, หน้า 95) ที่อธิบายว่า การนิเทศแบบชี้แนะ การเป็นพี่เลี้ยง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาชีพช่วยกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับพงศกร เพชรสังข์ (2568, หน้า 145) ที่พบว่า การฝึกอบรมซึ่งเน้นการลงมือปฏิบัติช่วยเพิ่มความมั่นใจของครูในการออกแบบสื่อดิจิทัลให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับอาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง (2559, หน้า 74–85) ที่พบว่า ครูมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ภายหลังการฝึกอบรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ดังนั้น ผลการศึกษาเจตคติจึงสะท้อนว่า หลักสูตรฝึกอบรมช่วยส่งเสริมให้ครูเห็นคุณค่าและประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาใช้สร้างบทเรียนและสื่อที่น่าสนใจและสนับสนุนการสื่อสารของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมให้ครูสามารถนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างต่อเนื่อง ควรดำเนินควบคู่กับการสนับสนุนด้านเวลา ทรัพยากร ระบบพี่เลี้ยง การนิเทศติดตาม และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาควรนำหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยปรับระยะเวลา เนื้อหา กิจกรรม และเครื่องมือดิจิทัลให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของครูและบริบทของสถานศึกษา

3.1.2 ก่อนดำเนินการฝึกอบรม ควรสำรวจความพร้อมของครูด้านความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ โปรแกรม และระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อวางแผนกิจกรรมและให้ความช่วยเหลือแก่ครูได้ตรงตามความต้องการ

3.1.3 การฝึกอบรมควรเน้นการลงมือปฏิบัติจริง โดยให้ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ผลิตสื่อวิดีโอและบทเรียนดิจิทัล ตลอดจนนำผลงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนจริง เพื่อให้ครูสามารถเชื่อมโยงความรู้กับการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

3.1.4 หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาควรรักษาและพัฒนาระบบพี่เลี้ยง การนิเทศแบบโค้ชและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องภายหลังการฝึกอบรม โดยให้วิทยากร ศึกษานิเทศก์ และครูร่วมกันให้คำปรึกษา สะท้อนผลการใช้สื่อ แลกเปลี่ยนปัญหา และปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา

3.1.5 สถานศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ โปรแกรม ระบบอินเทอร์เน็ต และเวลาในการออกแบบและผลิตสื่อ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์โดยคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ ความถูกต้องของเนื้อหา ลิขสิทธิ์ ความเป็นส่วนตัว และจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

3.1.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบริหารจัดการและพัฒนาเว็บไซต์รวบรวมผลงานของครูให้เป็นคลังสื่อดิจิทัลที่สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง โดยจัดหมวดหมู่แผนการจัดการเรียนรู้ บทเรียนดิจิทัล และสื่อวิดีโอให้ค้นหาได้สะดวก รวมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ ปรับปรุง และเพิ่มเติมผลงาน เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลสู่ครูและสถานศึกษาอื่น

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาผลการใช้หลักสูตรในระยะยาว เพื่อติดตามความคงทนของความรู้ ความสามารถในการผลิตและใช้สื่อดิจิทัล และความต่อเนื่องในการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

3.2.2 ควรศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนภายหลังครูนำแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อดิจิทัลไปใช้ โดยพิจารณาทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ การมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

3.2.3 ควรศึกษาการนำหลักสูตรไปใช้กับครูในพื้นที่หรือสังกัดที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล โรงเรียนเอกชน และสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเปรียบเทียบผลและพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับแต่ละบริบท

3.2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ของครู ความสามารถด้านดิจิทัล การรับรู้ประโยชน์ ความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยี การสนับสนุนจากผู้บริหาร และความพร้อมของสถานศึกษา

3.2.5 การวิจัยครั้งต่อไปควรนำแบบทดสอบวัดความรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ รวมทั้งตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ และปรับปรุงแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้แบบทดสอบมีคุณภาพและสามารถจำแนกระดับความรู้ของผู้ตอบได้อย่างเหมาะสม

บรรณานุกรม

กิดานันท์ มลิทอง. (2561). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. เอส.พี.พริ้นติ้ง.

กุลสิรินทร์ รัตนวราหะ. (2563). *การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ครรชิต มาลัยวงศ์. (2565). *แนวโน้มเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล 2025.* ซีเอ็ดยูเคชั่น.

จรูญพร ปัทมสิริ. (2564). *ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบริบทไทย*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จรูญศรี มาดิลกโกวิท. (2563). *การจัดการฝึกอบรม: แนวคิดและแนวปฏิบัติ.* สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทิมา หิรัญอ่อน. (2560). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนา หลักสูตรช่างอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ (วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต).* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จินตนา ตันวิบูลย์พาณิชย์. (2565). *การชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงในสถานศึกษา: จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2564). *นวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล: การออกแบบและการประยุกต์ใช้*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิราภรณ์ เกตุแก้ว. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (ดุษฎีนิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต).* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชยันต์ บุณยมานนท์. (2565). *จิตวิทยาการเรียนรู้และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์*. สำนักพิมพ์มิตรสยาม.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2563). *ระบบและนวัตกรรมการสื่อสารการศึกษา*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. (2563). *การศึกษากับการพัฒนาประเทศไทยในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2564). *จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 10). พีเอ็นเอ็นกรุ๊ป.

ชูชัย สมิทธิไกร. (2562). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2564). *Modern Coaching: ศิลปะการชี้แนะเพื่อการพัฒนาคนยุคใหม่*. ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2563). *การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล: ทฤษฎีและการปฏิบัติ.* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2564). *การจัดการองค์กรและความรับผิดชอบต่อสังคม: มิติการเป็นพี่เลี้ยง*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ทิศนา แขมมณี. (2562). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ธีรภัทร กุลสมบัติ. (2565). *การสื่อสารและการเป็นพี่เลี้ยงยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีระ รุญเจริญ. (2564). *ความเป็นวิชาชีพในการจัดและการบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2561). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพรัตน์ แสงเจริญธรรม. (2564). *นวัตกรรมการชี้แนะในยุคดิจิทัล*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นริศรา สุขประเสริฐ. (2566). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางดิจิทัลสำหรับแรงงานวัยผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิพนธ์ ศุขปรีดี. (2562). *[ชื่อเรื่องผลงาน]. นวัตกรรมและเทคโนโลยีการนิเทศการศึกษา.* โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2563). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปนัดดา ธนเศรษฐกร. (2563). *การพัฒนาทักษะสมอง EF (Executive Functions) ในเด็กวัยเรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.* สถาบันรักลูกการเรียนรู้.

ประคองศรี วัฒนสิทธิ์. (2565). *การจัดการเรียนรู้อิงสมรรถนะสำหรับครูภาษาอังกฤษ*. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ประพันธ์ สุริยวงค์. (2566). *กระบวนการชี้แนะเชิงพฤติกรรมในองค์กร*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2562). *เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา.* กรุงเทพฯ: ศูนย์ผลิตตำราเรียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ปาลิตา สุขสำราญ และคัชรินทร์ มหาวงศ์. (2564). *พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่เสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวไฮสโคป เพื่อพัฒนาสมรรถนะเด็กปฐมวัย สำหรับครูปฐมวัยในจังหวัดพะเยา.* พะเยา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา.

พงศกร เพชรสังข์. (2568). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างสื่อดิจิทัลเชิงสร้างสรรค์*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิพย์ กาญจนหัตถกิจ. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับครูประถมศึกษา. *วารสารวิชาการครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 18(1), 45–58.

พัชรพร ศุภกิจ. (2562). *การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning).* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2564). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 14). เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิส.

มนสิช สิทธิสมบูรณ์. (2561). *ศาสตร์หลักสูตร.* โกลบอลปริ้นท์.

รัตนา สุวรรณฉาย. (2564). *การนิเทศและการเป็นพี่เลี้ยงเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

รัตนาภรณ์ บุญยืน. (2567). *ประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ. (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล สำหรับครูขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.* 45(2), 89–102.

วรภัทร์ ภู่เจริญ. (2563). *Coaching สไตล์ไทย: ฟังให้ได้ยินสิ่งที่ไม่ได้พูด*. สำนักพิมพ์อารีนา.

วรสรวง ดวงจินดา. (2564). *การออกแบบการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อคนรุ่นใหม่*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2564). *ศาสตร์การนิเทศการเรียนรู้และพฤติกรรมการสอนเชิงรุก*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วารีรัตน์ แก้วอุไร และคณะ. (2559). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.* วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2(1), 2–30.

วารีรัตน์ แก้วอุไร. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรหลักสูตร จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการยุคดิจิทัล* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิชุดา กิจธรธรรม. (2564). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิมลศรี สุวรรณรัตน์. (2564). การจัดการห้องเรียนเชิงรุกเพื่อการสื่อสาร. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วิริยะ ฤๅชัยพาณิชย์. (2564). *การสอนสร้างสรรค์ในยุคดิจิทัล.* นานมีบุ๊คส์.

วิเชียร วิทยอุดม. (2562). *ภาวะผู้นำและการชี้แนะในองค์กรสมัยใหม่*. ธนธัชการพิมพ์.

วิไลภรณ์ ฤทธิ์คุปต์. (2562). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเขียนบันทึกสะท้อนคิดตามแนวจิตตปัญญาศึกษา ในรายวิชาศิลปะการสอน. *วารสารราชพฤกษ์* ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2560). 12-26.

วีรภัทร ไม้ไหว. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สงัด อุทรานันท์. (2562). *การนิเทศการศึกษา: หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ*. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมคิด บางโม. (2559). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

สมชาย วรกิจเกษมสุข. (2566). *ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานและทักษะแห่งอนาคต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สลิลนา ภูมิพาณิช. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 18(2), 70 - 84.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). *แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2562). *นวัตกรรมการการเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21.* เทคนิคพิมพ์.

สุภาพร ชาตินิยม. (2565). *การชี้แนะเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครู*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สุมนตรี สังข์ศรี. (2562). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต*. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สุมลตรี สังข์ศรี. (2562). *การเรียนรู้แบบนำตนเอง: แนวคิดและกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่*. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สุมลตรี สังข์ศรี. (2565). *การนิเทศการศึกษาร่วมสมัยในยุคดิจิทัล*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สุรพล บุญลือ. (2565). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2566). *แนวคิดและรูปแบบการเป็นพี่เลี้ยงวิถีใหม่ในยุคดิจิทัล*. แพร่: สถาบันการศึกษาทางไกล.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น: แนวคิดสู่การชี้แนะ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนิรุตต์ สติมั่น. (2565). *การออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อนุชัย ธีระเรืองไชยศรี. (2563). *การผลิตสื่อการสอนออนไลน์สำหรับคอร์ส MOOC.* กรุงเทพฯ: โครงการเครือข่ายไทยโมค.

อวยชัย สุขณะล้ำ. (2559). *รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะครูตามแนวคิดกระบวนการชี้แนะ (coaching) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (วิทยานิพนธ์ ปร.ด).* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล. (2565). *หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่และการฝึกอบรม*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่ 21. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ,* 17(2), 74–85.

เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2559). การชี้แนะ: การประยุกต์ใช้เพื่อการนิเทศการศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*, 9(2), 1–13.

บรรณานุกรม (ต่อ)

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2562). *การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โชติกา กุณสิทธิ์. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐาน สำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2562). *หลักคิดการจัดการหลักสูตรและการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Aguilar, E. (2020). *Coaching for equity: Conversations that reshape our schools*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Anderson, T., & Lee, S. (2024). *Digital Media Production in EFL: A Design-based Study*. London: Routledge.

Bates, A. W. (2019). *Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning* (2nd ed.). Vancouver, BC: Tony Bates Associates Ltd.

Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*. McGraw-Hill.

Brockett, R. G., & Hiemstra, R. (1991). *Self-direction in adult learning: Perspectives on theory, research, and practice*. Routledge.

Buckingham, D. (2020). *The material child: Growing up in consumer culture*. Cambridge: Polity Press.

Clark Quinn. (2020). *Instructional story design: Develop stories that train, engage, and inspire.* Association for Talent Development (ATD) Press.

Cook, V. (2019). *Second language learning and language teaching* (5th ed.). Routledge.

Costa, A. L., & Garmston, R. J. (1994). *Cognitive coaching: A foundation for renaissance schools.* Christopher-Gordon Publishers.

Crystal, D. (2020). *The Cambridge encyclopedia of the English language* (3rd ed.). Cambridge University Press.

Desimone, R. L., & Werner, J. M. (2021). *Human resource development* (8th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.

Dominguez. (2024). *Mentoring and coaching in education: Theory, practice, and research.* Springer.

Ellis, R. (2019). *Understanding second language acquisition* (2nd ed.). Oxford: Oxford University Press.

Ensher, E. A., & Murphy, S. E. (2005). *Power mentoring: How successful mentors and mentees get the most out of their relationships*. Jossey-Bass.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Gagné, R. M., Briggs, L. J., & Wager, W. W. (1992). *Principles of instructional design* (4th ed.). Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2023). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach* (11th ed.). Pearson.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2023). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach* (11th ed.). New York, NY: Pearson.

Good. (1993). *Dictionary of education.* New York: MaGraw-Hill.

John Traxler. (2020). *Mobile learning: A handbook for developers, educators, and learners.* Routledge.

Johnson, W. B. (2020). *On being a mentor: A guide for higher education faculty* (3rd ed.). New York, NY: Routledge.

Jongjeroen, S., & Hartog, M. (2007). *e-Learning and professional development for teachers in Thailand.* Academic Press.

Julie Dirksen. (2019). *Design for how people learn* (2nd ed.). New Riders.

Mayer, R. E. (2020). *Multimedia learning* (3rd ed.). New York, NY: Cambridge University Press.

Mezirow, J. (2018). *Transformative learning theory to practice*. Jossey-Bass.

Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2013). *Curriculum: Foundations, principles, and issues* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.

Parsloe, E., & Wray, M. (2000). *Coaching and mentoring: Practical methods to improve learning*. London, UK: Kogan Page.

Penuel, *W. R., & Riel, M. (2006).* The study of teachers' social networks in school reform. *American Journal of Education*, 112(3), 71-112.

Phillips-Jones, L. (2003). *The mentoring coordinator's guide*. CCC/The Mentoring Group.

Popham, W. J. (2020). *Classroom assessment: What teachers need to know* (9th ed.). Boston, MA: Pearson.

Posner, G. J. (1990). *Making sense of curriculum: A guide to the study and design of course of study*. Longman.

Prabhu, N. S. (2021). *Second language pedagogy (Reissued ed.).* Oxford University Press.

Richard E. Mayer. (2021). *Multimedia learning (3rd ed.).* Cambridge University Press.

Richards, J. C. (2022). *English language teaching today: Linking theory and practice*. New York, NY: Springer.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Rory McGreal. (2019). *Open educational resources and mobile learning: Practical applications for educators.* UNESCO / Commonwealth of Learning.

Rothwell, W. J. (2023). *Mastering the instructional design process: A systematic approach* (6th ed.). San Francisco, CA: Pfeiffer.

Selwyn, N. (2019). *What is digital education?*. Cambridge: Polity Press.

Sharples, M. (2021). *Practical pedagogy: 40 new ways to teach and learn*. Routledge.

Siemens, G. (2021). *Connectivism: A learning theory for the digital age*. New York, NY: Global Digital Library.

Skiffington, S., & Zeus, P. (2021). *The coaching at work toolkit*. Sydney: McGraw-Hill Education.

Stone. (2004). *The mentoring advantage: Creating the next generation of leaders.* Chicago: Dearborn Trade Publishing.

Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York, NY: Harcourt, Brace & World.

Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

UNESCO. (2018). *Digital skills for life and work*. Paris: UNESCO Publishing.

Walberg. (2019). *Productive teaching and educational policy*. McCutchan Publishing.

Weller, M. (2020). *25 years of ed tech*. Edmonton, AB: Athabasca University Press.

Wilcox, J. R. (1996). *Adult education and training: A practical guide for instructors*. Jossey-Bass.

Zepeda, S. J. (2019). *Instructional supervision: Applying tools and concepts* (5th ed.). New York, NY: Routledge.

EDTECH
FUND

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วารีรัตน์ แก้วอุไร	หัวหน้าภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ดร.สกาวรัตน์ ไกรมาก	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

ด้านการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

ดร.พัชโรบล จริยฐิตินันท์	อาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ดร.นรินธน์ นนทมาลย์	ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา

ด้านวัดและประเมินผล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน บุญนิยม	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ประกาศสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

เรื่อง แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

.....

ด้วยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยาได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อดำเนินโครงการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ของกิจกรรมในโครงการ จึงประกาศแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วารีรัตน์ แก้วอุไร	กรรมการประจำคณะศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
๒. ดร.สกาวรัตน์ ไกรมาก	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต ๒
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินธน์ นนทมาลย์	ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา
	พิษณุโลก อุตรดิตถ์
๔. ดร.น้ำฝน กันมา	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
๖. ดร.ภัทรโรบล จริยฐิตินันท์	อาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

มีหน้าที่ ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

ทั้งนี้ ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งตามประกาศนี้ปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ประกาศ ณ วันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

(นายอภิวัฒน์ กันศรีเวียง)
ศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เขียนที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

วันที่ ๒๐ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ที่ ศธ ๐๒๘๘/ว๓๒๐
ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๙

ตามที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ได้ขอเชิญข้าพเจ้าเข้าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมและคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา นั้น

ข้าพเจ้า ☑ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญ
☐ ไม่สามารถไปเป็นผู้เชี่ยวชาญได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.วารีรัตน์ แก้วอุไร)

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เขียนที่ มหาวิทยาลัยพะเยา

วันที่ ๑๙ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ที่ ศธ ๐๒๘๘/ว๓๒๐
ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๙

ตามที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ได้ขอเชิญข้าพเจ้าเข้าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมและคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา นั้น

ข้าพเจ้า ☑ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญ
☐ ไม่สามารถไปเป็นผู้เชี่ยวชาญได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. ชาวัน บุญนิเวศ)

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เขียนที่ สพม.พอเ ๑๙๓ 2

วันที่ ๑๙ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ที่ ศธ ๐๒๘๘/ว๓๒๐
ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๙

ตามที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ได้ขอเชิญข้าพเจ้าเข้าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมและคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา นั้น

ข้าพเจ้า ☑ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญ
☐ ไม่สามารถไปเป็นผู้เชี่ยวชาญได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสกาวรัตน์ ไกรมาก)
ศึกษานิเทศก์

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เขียนที่ มหาวิทยาลัยพาเยา

วันที่ ๒๐ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ที่ ศธ ๐๒๘๘/ว๓๒๐
ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๙

ตามที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ได้ขอเชิญข้าพเจ้าเข้าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมและคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา นั้น

ข้าพเจ้า ☑ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญ
☐ ไม่สามารถไปเป็นผู้เชี่ยวชาญได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ภัทรโมล จริยจุติพันธ์)

ภาคผนวก ข
แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม

แบบประเมินคุณภาพ (ร่าง)หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของ (ร่าง) หลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประเมินในด้านความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาครู

โปรดพิจารณารายการประเมินแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในช่องข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาร่างหลักสูตรฝึกอบรมให้มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	รายการมีความเหมาะสม สอดคล้อง และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	รายการนั้นมีความเหมาะสม สอดคล้อง และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมาก
3 หมายถึง	รายการนั้นมีความเหมาะสม สอดคล้อง และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	รายการนั้นมีความเหมาะสม สอดคล้อง และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับน้อย
1 หมายถึง	รายการนั้นมีความเหมาะสม สอดคล้อง และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับน้อยที่สุด

ขอความกรุณาท่านพิจารณาข้อความต่างๆตามรายการประเมิน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องตรงกับความคิดเห็นของท่าน และได้โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลงในช่องว่างท้ายรายการ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงร่างหลักสูตรฝึกอบรมให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ด้านที่ 1 ความเหมาะสมของหลักสูตร						
1.หลักการของหลักสูตรมีความชัดเจนและเหมาะสมกับการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร						
2.จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนและสะท้อนผลลัพธ์การพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสม						
3.โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความครอบคลุมและเหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถของครู						
4. กิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม						
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม						
6.แนวทางการนิเทศติดตามในหลักสูตรมีความเหมาะสมต่อการสนับสนุนการพัฒนาครู						
7.การวัดและประเมินผลของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับการประเมินผลการพัฒนาครู						
ด้านที่ 2 ความสอดคล้องของหลักสูตร						
8.หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						
9.จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร						
10.โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรม						
11.กิจกรรมการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						
12. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรม						
13. แนวทางการนิเทศติดตามมีความสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาครูตามหลักสูตร						
14.การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ด้านที่ 3 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้						
15.หลักการของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาครู						
16.จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูได้จริง						
17.โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการจัดฝึกอบรมได้จริง						
18.กิจกรรมการฝึกอบรมสามารถดำเนินการได้จริงในบริบทของการพัฒนาครู						
19.สื่อและแหล่งเรียนรู้สามารถจัดหาและนำมาใช้ในการฝึกอบรมได้จริง						
20.การนิเทศติดตามสามารถดำเนินการได้จริงในบริบทของสถานศึกษา						
21.การวัดและประเมินผลสามารถนำไปใช้ในการประเมินผลการฝึกอบรมได้จริง						

ภาคผนวก ค
เครื่องมือการทำวิจัย

แบบสอบถามครูผู้สอนภาษาอังกฤษในจังหวัดพะเยา
เรื่อง : สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
และความต้องการได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
2. อายุ
3. วุฒิการศึกษา
4. สาขาวิชาเอกที่จบ
5. ประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษ (ปี)
6. สถานศึกษา/สังกัด
7. ระดับชั้นที่สอน
8. จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์
9. การอบรมที่เคยได้รับด้านภาษาอังกฤษหรือสื่อดิจิทัลใน 2 ปีที่ผ่านมา
10. ความสามารถด้านเทคโนโลยีของตนเอง (Self-Rating: ต่ำ/ปานกลาง/สูง)

คำชี้แจงสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
ระดับคะแนนมีดังนี้: 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

***** สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อการวิจัยเท่านั้น***
ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้สื่อดิจิทัล

ข้อที่	รายการประเมิน	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่คาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร											
1	ท่านสามารถออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร										
2	ท่านใช้กิจกรรมสื่อสาร เช่น Role Play, Dialogue, Pair Work										
3	ท่านสามารถออกแบบกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง (Task-based Learning)										
4	ท่านใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยสอนภาษาอังกฤษ										
5	ท่านจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้สื่อสารจริงในชั้นเรียน										
6	ท่านมีสื่อภาษาอังกฤษเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้										
7	ท่านมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร										
8	ท่านประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการที่เน้นการสื่อสาร										
9	ท่านมีอุปกรณ์เทคโนโลยีรองรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										
10	ท่านได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร										
ด้านที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล											
1	ท่านมีความรู้และมีพื้นฐานโปรแกรมผลิตสื่อดิจิทัล เช่น Canva, CapCut										
2	ท่านการผลิตคลิปวิดีโอเพื่อสอนภาษาอังกฤษ										
3	ท่านออกแบบใบงาน/สื่อกิจกรรม Interactive										
4	ท่านการบันทึกเสียง/สร้างบทสนทนา										
5	ท่านผลิตสื่อเพื่อพัฒนาทักษะฟัง-พูด										
6	ท่านใช้ AI ช่วยผลิตสื่อ										
7	ท่านออกแบบบทเรียนดิจิทัลครบชุด										
8	สร้างข้อสอบออนไลน์										
9	ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลหรือการใช้โปรแกรมปัญญาประดิษฐ์ (AI)										

ข้อที่	รายการประเมิน	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่คาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านที่ 3 ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน											
1	ท่านสามารถใช้โปรแกรมตกแต่งภาพได้										
2	ท่านสามารถตัดต่อวิดีโอเบื้องต้น										
3	ท่านสามารถสร้างสื่อมัลติมีเดีย										
4	ท่านสามารถใช้โปรแกรมนำเสนอ Interactive										
5	ท่านสามารถใช้แพลตฟอร์มเรียนออนไลน์										
6	ท่านสามารถสร้างข้อสอบออนไลน์										
7	ท่านสามารถใช้ AI ช่วยออกแบบสื่อ										
8	ท่านสามารถจัดเก็บ/เผยแพร่สื่อออนไลน์										
9	ท่านสามารถใช้โปรแกรม/เครื่องมือด้านเทคโนโลยีวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล										
10	ท่านสามารถใช้เครื่องมือสอนออนไลน์แบบ Real-time										
ด้านที่ 4 ความพร้อมของสถานศึกษา											
1	สถานศึกษามีครูหรือบุคลากรที่สามารถให้คำแนะนำ ด้านสื่อดิจิทัลและภาษาอังกฤษ (เช่น พี่เลี้ยง/ศึกษานิเทศก์)										
2	ครูในสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้านการผลิตสื่อและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ										
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและมอบหมายบทบาทให้ครูพัฒนาสื่อดิจิทัลอย่างจริงจัง										
4	สถานศึกษามีงบประมาณเพียงพอสำหรับจัดซื้อ สื่อดิจิทัล อุปกรณ์ หรือซอฟต์แวร์การเรียนรู้										
5	สถานศึกษามีการวางแผนและจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนครูภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง										

ข้อที่	รายการประเมิน	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่คาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านที่ 5 ความพร้อมของสถานศึกษา (ต่อ)											
6	สถานศึกษามีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและพร้อมใช้งานสำหรับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ										
7	อินเทอร์เน็ตภายในสถานศึกษามีความเสถียรและรองรับการเรียนรู้แบบออนไลน์/ดิจิทัล										
8	สถานศึกษามีศูนย์สื่อ ห้องปฏิบัติการ หรือพื้นที่สนับสนุนการผลิตสื่อของครูอย่างเพียงพอ										
9	สถานศึกษามีนโยบายสนับสนุนการใช้สื่อดิจิทัลร่วมกันอย่างเป็นระบบ (เช่น ระบบ Cloud/คลังสื่อกลาง)										
10	ท่านต้องการมีพี่เลี้ยงด้านการผลิตสื่อ										

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ปาลิตา สุขสำราญ คัชรินทร์ มหาวงศ์ พัชรญภณ สารสา

ผู้วิจัย

แบบประเมินเจตคติของครูต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารจริงช่วยเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ				
3. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดี				
4. ครูควรพัฒนาวิธีการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสังคมดิจิทัล				
การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล 5. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น				
6. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น				
7. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน				
8. การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม				
การออกแบบบทเรียนดิจิทัล 9. บทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน				
10. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายมากขึ้น				

แบบประเมินเจตคติของครูต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
การออกแบบบทเรียนดิจิทัล 11. การออกแบบบทเรียนดิจิทัลที่ดีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน				
12. การบูรณาการสื่อดิจิทัลในบทเรียนช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน				
การผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วย AI 13. การใช้เทคโนโลยี AI ช่วยให้ครูสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น				
14. สื่อวิดีโอการสอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ชัดเจนมากขึ้น				
15. การใช้สื่อวิดีโอร่วมกับบทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
16. การใช้เทคโนโลยี AI ในการผลิตสื่อช่วยพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู				
การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC 17. การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน				
18. การวิเคราะห์และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูพัฒนาการสอนได้ดีขึ้น				
19. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู				
20. การแบ่งปันประสบการณ์และผลงานการสอนกับเพื่อนครูช่วยส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

แบบวัดเจตคติของครูต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนระดับความคิดเห็น

ระดับความคิดเห็น

5	หมายถึงคง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	เห็นด้วย
2	หมายถคง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	**แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร** การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารจริงช่วยเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ					
3	การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดี					
4	ครูควรพัฒนาวิธีการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสังคมดิจิทัล					
5	**การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล** การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น					
6	การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น					
7	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน					
8	การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9	**การออกแบบบทเรียนดิจิทัล** บทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน					
10	การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายมากขึ้น					
11	**การออกแบบบทเรียนดิจิทัล** การออกแบบบทเรียนดิจิทัลที่ดีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน					
12	การบูรณาการสื่อดิจิทัลในบทเรียนช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน					
13	**การผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วย AI** การใช้เทคโนโลยี AI ช่วยให้ครูสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น					
14	สื่อวิดีโอการสอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ชัดเจนมากขึ้น					
15	การใช้สื่อวิดีโอร่วมกับบทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
16	การใช้เทคโนโลยี AI ในการผลิตสื่อช่วยพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู					
17	**การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC** การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน					
18	การวิเคราะห์และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูพัฒนาการสอนได้ดีขึ้น					
19	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู					
20	การแบ่งปันประสบการณ์และผลงานการสอนกับเพื่อนครูช่วยส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินเจตคติของครูต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารจริงช่วยเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ				
3. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดี				
4. ครูควรพัฒนาวิธีการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสังคมดิจิทัล				
การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล 5. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น				
6. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น				
7. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน				
8. การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม				
การออกแบบบทเรียนดิจิทัล 9. บทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน				
10. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายมากขึ้น				
การออกแบบบทเรียนดิจิทัล 11. การออกแบบบทเรียนดิจิทัลที่ดีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน				
12. การบูรณาการสื่อดิจิทัลในบทเรียนช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน				

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
การผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วย AI 13. การใช้เทคโนโลยี AI ช่วยให้ครูสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น				
14. สื่อวิดีโอการสอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ชัดเจนมากขึ้น				
15. การใช้สื่อวิดีโอร่วมกับบทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
16. การใช้เทคโนโลยี AI ในการผลิตสื่อช่วยพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู				
การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC 17. การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน				
18. การวิเคราะห์และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูพัฒนาการสอนได้ดีขึ้น				
19. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู				
20. การแบ่งปันประสบการณ์และผลงานการสอนกับเพื่อนครูช่วยส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโดยใช้สื่อสร้างสรรค์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ สื่อสร้างสรรค์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ระดับความคิดเห็นมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น		
5	หมายถึงคง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	เห็นด้วย
2	หมายถคง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ประเมินเจตคติของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโดยใช้สื่อสร้างสรรค์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารจริงช่วยเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ				
3. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดี				
4. ครูควรพัฒนาวิธีการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสังคมดิจิทัล				
การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล 5. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น				
6. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น				
7. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน				
8. การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม				
การออกแบบบทเรียนดิจิทัล 9. บทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน				
10. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายมากขึ้น				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารโดยใช้สื่อสร้างสรรค์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1.บทเรียนดิจิทัลทำให้ฉันสนใจและอยากเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น						
2.บทเรียนดิจิทัลช่วยให้ฉันเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ง่ายขึ้น						
3.ภาพ เสียง และวิดีโอในบทเรียนดิจิทัลช่วยให้การเรียนสนุกขึ้น						
4.บทเรียนดิจิทัลช่วยให้ฉันกล้าพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น						
5.กิจกรรมในบทเรียนดิจิทัลทำให้ฉันได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษจริง						
6.ฉันสามารถเรียนรู้จากบทเรียนดิจิทัลได้ด้วยตนเอง						
7.การเรียนด้วยบทเรียนดิจิทัลช่วยให้ฉันมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น						
8.บทเรียนดิจิทัลช่วยให้ฉันจำคำศัพท์และประโยคภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น						
9.ฉันรู้สึกสนุกและมีความสุขเมื่อเรียนด้วยบทเรียนดิจิทัล						
10.ฉันอยากให้ครูใช้บทเรียนดิจิทัลในการเรียนภาษาอังกฤษต่อไป						

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบประเมินผลงานครูจากการฝึกอบรม
หลักสูตรการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ใช้สำหรับประเมินผลงานของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย
ตอนที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ตอนที่ 2 วิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI)
ผู้ประเมินพิจารณาผลงานของครูตามรายการประเมิน และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 1 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ (30 คะแนน)

ลำดับ	รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1	ความสอดคล้องกับหลักสูตร มาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้	2	
2	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (11 คะแนน)		
	2.1 ลำดับขั้นตอนกิจกรรมชัดเจน เป็นระบบ	2	
	2.2 มีกิจกรรมส่งเสริมการสื่อสารตามแนว CLT	3	
	2.3 มีกิจกรรม Active Learning ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม	2	
	2.4 กิจกรรมเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	2	
	2.5 กิจกรรมเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	2	
3	ใบงานหรือกิจกรรมในห้องเรียน (5 คะแนน)		
	3.1 ใบงานสอดคล้องกับเนื้อหา	3	
	3.2 ใบงานช่วยฝึก Vocabulary หรือ Sentence Pattern	2	
4	สื่อประกอบการเรียนรู้ (5 คะแนน)		
	4.1 มีสื่อประกอบ เช่น Flashcards / Pictures / Slides	3	
	4.2 สื่อช่วยสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้	2	
5	การวัดและประเมินผล (4 คะแนน)		
	5.1 เครื่องมือประเมินเหมาะสม	2	
	5.2 มีการบันทึกหลังการสอน	2	
6	ความคิดสร้างสรรค์ของกิจกรรมและสื่อ	3	
รวม		**30**	

ตอนที่ 2 แบบประเมินวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย AI (70 คะแนน)

ลำดับ	รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
1	ความสอดคล้องของเนื้อหากับแผนการจัดการเรียนรู้	10	
2	โครงสร้างวิดีโอครบองค์ประกอบ (Hook / Vocabulary / Sentence Pattern / Dialogue / Practice Question)	10	
3	ความถูกต้องของภาษาอังกฤษ (คำศัพท์ โครงสร้างประโยค การออกเสียง)	10	
4	การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย	8	
5	ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับผู้เรียน	2	
6	คุณภาพการผลิตวิดีโอ (ภาพ เสียง ตัวอักษร การตัดต่อ)		
	6.1 คุณภาพภาพ เสียง และตัวอักษรในวิดีโอ	5	
	6.2 คุณภาพการตัดต่อวิดีโอ	5	
7	คุณภาพบทสนทนา (Dialogue) และการใช้ Sentence Pattern	7	
8	ความสอดคล้องของภาพ เสียง และคำศัพท์ในวิดีโอ	5	
9	แบบฝึกหลังเรียนสอดคล้องกับเนื้อหาในวิดีโอ	5	
10	ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบวิดีโอและการใช้เทคโนโลยี AI	3	
รวม		**70**	

สรุปคะแนนผลงานครู

ผลงาน	คะแนนเต็ม
แผนการจัดการเรียนรู้	30
วิดีโอการสอนภาษาอังกฤษด้วย AI	70
รวมทั้งหมด	**100**

ตารางเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ (30 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับ 4 ดีเยี่ยม	ระดับ 3 ดี	ระดับ 2 พอใช้	ระดับ 1 ควรปรับปรุง
1 ความสอดคล้องกับหลักสูตร มาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์	สอดคล้องครบทุกองค์ประกอบ จุดประสงค์ชัดเจน	สอดคล้องส่วนใหญ่ จุดประสงค์ชัด	สอดคล้องบางส่วน	ไม่สอดคล้องหรือไม่ชัดเจน
2.1 ลำดับขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้	มีขั้นตอนชัดเจนครบ เช่น Warm-up / Presentation / Practice / Reflection / Production	มีขั้นตอนค่อนข้างชัดเจน	มีขั้นตอนแต่ลำดับไม่ชัด	ไม่มีลำดับกิจกรรม
2.2 กิจกรรมส่งเสริมการสื่อสารตามแนว CLT	มีกิจกรรมสื่อสารจริง เช่น pair work / role play / discussion	มีกิจกรรมสื่อสาร	มีกิจกรรมแต่ไม่เน้นสื่อสาร	ไม่มีกิจกรรม CLT
2.3 การเชื่อมโยงกิจกรรมกับวิดีโอการเรียนรู้	วิดีโอเชื่อมโยงกับกิจกรรมอย่างชัดเจนและเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้	มีการใช้วิดีโอร่วมกับกิจกรรม	ใช้วิดีโอแต่ไม่เชื่อมโยงกิจกรรม	ไม่ใช้วิดีโอ
2.4 กิจกรรม Active Learning ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม	ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง เช่น เกม กลุ่มย่อย การจำลองสถานการณ์	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ผู้เรียนมีส่วนร่วมบางช่วง	การสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลาง
2.5 ความเหมาะสมของกิจกรรมกับระดับผู้เรียน	เนื้อหา ภาษา และกิจกรรมเหมาะสมกับระดับผู้เรียนอย่างมาก	เหมาะสมกับระดับผู้เรียน	เหมาะสมบางส่วน	ไม่เหมาะสมกับระดับผู้เรียน
3.1 ใบงานสอดคล้องกับเนื้อหา	ใบงานสอดคล้องกับเนื้อหาและช่วยพัฒนาการเรียนรู้ได้ดี	ใบงานสอดคล้องกับเนื้อหา	ใบงานสอดคล้องบางส่วน	ใบงานไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา
3.2 ใบงานช่วยฝึก Vocabulary / Sentence Pattern	ใบงานช่วยฝึกคำศัพท์และโครงสร้างประโยคอย่างมีประสิทธิภาพ	ใบงานช่วยฝึกได้	ใบงานช่วยฝึกเล็กน้อย	ไม่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้

รายการประเมิน	**ระดับ 4** **ดีเยี่ยม**	**ระดับ 3** **ดี**	**ระดับ 2** **พอใช้**	**ระดับ 1** **ควรปรับปรุง**
4.1 สื่อประกอบการเรียนรู้	ใช้สื่อหลากหลาย เช่น Flashcards / Pictures / Slides อย่างเหมาะสม	ใช้สื่อประกอบการเรียนรู้	มีสื่อแต่ใช้ไม่เต็มประสิทธิภาพ	ไม่มีสื่อประกอบ
4.2 สื่อช่วยสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อช่วยให้กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและน่าสนใจ	สื่อช่วยสนับสนุนกิจกรรม	สื่อช่วยได้บางส่วน	สื่อไม่ช่วยกิจกรรม
5.1 เครื่องมือประเมินเหมาะสม	เครื่องมือประเมินสอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้	เครื่องมือประเมินเหมาะสม	เครื่องมือประเมินไม่ชัดเจน	ไม่มีเครื่องมือประเมิน
5.2 มีการบันทึกหลังการสอน	มีการสะท้อนผลและบันทึกหลังสอนอย่างชัดเจน	มีบันทึกหลังสอน	มีบันทึกบางส่วน	ไม่มีบันทึก
6 ความคิดสร้างสรรค์ของกิจกรรมและสื่อ	กิจกรรมและสื่อมีความคิดสร้างสรรค์สูง น่าสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้	กิจกรรมและสื่อน่าสนใจ	กิจกรรมทั่วไป	กิจกรรมไม่น่าสนใจ

ตารางเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric)
การประเมินวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย AI (70 คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับ 4 ดีเยี่ยม	ระดับ 3 ดี	ระดับ 2 พอใช้	ระดับ 1 ควรปรับปรุง
1 ความสอดคล้องของเนื้อหากับแผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหาวิดีโอสอดคล้องกับ แผนการจัด การเรียนรู้ครบถ้วน	สอดคล้องกับ แผนการจัด การเรียนรู้ส่วนใหญ่	สอดคล้อง บางส่วน	ไม่สอดคล้องกับ แผนการจัด การเรียนรู้
2 โครงสร้างวิดีโอครบองค์ประกอบ (Hook / Vocabulary / Sentence Pattern / Dialogue / Practice Question)	วิดีโอมีองค์ประกอบ ครบและลำดับ เหมาะสม	ขาด องค์ประกอบ เล็กน้อย	ขาดหลาย องค์ประกอบ	โครงสร้างวิดีโอ ไม่ชัดเจน
3 ความถูกต้องของภาษาอังกฤษ (คำศัพท์ โครงสร้างประโยค การออกเสียง)	ใช้ภาษาอังกฤษถูกต้อง ครบถ้วน	มีข้อผิดพลาด เล็กน้อย	มีข้อผิดพลาด หลายจุด	ภาษาอังกฤษ ไม่ถูกต้อง
4 การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย	นำเสนอเป็นลำดับ ขั้นตอนชัดเจน เข้าใจ ง่ายมาก	นำเสนอค่อนข้าง ชัดเจน	ลำดับเนื้อหา ไม่ชัดบางช่วง	การนำเสนอ ไม่เป็นลำดับ
5 ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับผู้เรียน	เนื้อหาและภาษา เหมาะสมกับระดับ ผู้เรียนอย่างมาก	เหมาะสมกับ ระดับผู้เรียน	เหมาะสม บางส่วน	ไม่เหมาะสมกับ ระดับผู้เรียน
6.1 คุณภาพภาพ เสียง และตัวอักษรในวิดีโอ	ภาพ เสียง และตัวอักษร ชัดเจนมาก	ภาพและเสียง ค่อนข้างชัด	ภาพหรือเสียง ไม่ชัดบางช่วง	คุณภาพต่ำ
6.2 คุณภาพการตัดต่อวิดีโอ	การตัดต่อราบรื่น เหมาะสมกับเนื้อหา	การตัดต่อ ค่อนข้างดี	การตัดต่อ ไม่ต่อเนื่อง บางช่วง	การตัดต่อ ไม่เหมาะสม
7 คุณภาพบทสนทนา (Dialogue) และการใช้ Sentence Pattern	บทสนทนาเป็นธรรมชาติ ใช้ Sentence Pattern ถูกต้อง	บทสนทนาดี มีข้อผิดพลาด เล็กน้อย	บทสนทนา ไม่เป็นธรรมชาติ	ใช้ Sentence Pattern ไม่ถูกต้อง

รายการประเมิน	**ระดับ 4** **ดีเยี่ยม**	**ระดับ 3** **ดี**	**ระดับ 2** **พอใช้**	**ระดับ 1** **ควรปรับปรุง**
8 ความสอดคล้องของภาพ เสียง และคำศัพท์ในวิดีโอ	ภาพ เสียง และคำศัพท์สัมพันธ์กันชัดเจน	สอดคล้องส่วนใหญ่	สอดคล้องบางส่วน	ไม่สอดคล้อง
9 แบบฝึกหลังเรียนสอดคล้องกับเนื้อหาในวิดีโอ	แบบฝึกวัดความเข้าใจของผู้เรียนได้ดี	แบบฝึกสอดคล้องกับเนื้อหา	แบบฝึกสอดคล้องบางส่วน	แบบฝึกไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา
10 ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบวิดีโอและการใช้เทคโนโลยี AI	วิดีโอมีความคิดสร้างสรรค์สูงและใช้ AI อย่างเหมาะสม	วิดีโอมีความคิดสร้างสรรค์	ใช้ AI บางส่วน	ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

ตอนที่ 1 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
1.ความสอดคล้องกับหลักสูตร มาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้				
2.ลำดับขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ชัดเจน เป็นระบบ				
3.มีกิจกรรมส่งเสริมการสื่อสารตามแนว CLT				
4.มีกิจกรรม Active Learning ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม				
5.กิจกรรมเหมาะสมกับระดับผู้เรียน				
6.ใบงานหรือกิจกรรมในห้องเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา				
7.ใบงานช่วยฝึก Vocabulary หรือ Sentence Pattern				
8.มีสื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น Flashcards / Pictures / Slides				
9.สื่อช่วยสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้				
10.เครื่องมือวัดและประเมินผลเหมาะสม				
11.มีการบันทึกผลหลังการสอน				
12.กิจกรรมและสื่อมีความคิดสร้างสรรค์				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 แบบประเมินวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย AI

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
1. ความสอดคล้องของเนื้อหากับแผนการจัดการเรียนรู้				
2. โครงสร้างวิดีโอครบองค์ประกอบ (Hook / Vocabulary / Sentence Pattern / Dialogue / Practice Question)				
3. ความถูกต้องของภาษาอังกฤษ (คำศัพท์ โครงสร้างประโยค การออกเสียง)				
4. การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย				
5. ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับผู้เรียน				
6. คุณภาพการผลิตวิดีโอ (ภาพ เสียง ตัวอักษร การตัดต่อ) 6.1 คุณภาพภาพ เสียง และตัวอักษรในวิดีโอ				
6.2 คุณภาพการตัดต่อ				
7. คุณภาพบทสนทนา (Dialogue) และการใช้ Sentence Pattern				
8. ความสอดคล้องของภาพ เสียง และคำศัพท์ในวิดีโอ				
9. แบบฝึกหลังเรียนสอดคล้องกับเนื้อหาในวิดีโอ				
10. ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบวิดีโอและการใช้เทคโนโลยี AI				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบประเมินของแบบทดสอบ
หน่วยฝึกอบรมที่ 1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด CLT

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
1. ข้อใดคือความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ CLT				
2. ขั้นตอนแรกของ PPP Model คือข้อใด				
3. ข้อใดอธิบาย “Practice” ใน PPP Model ได้ถูกต้องที่สุด				
4. เหตุใด CLT จึงเน้น Fluency ควบคู่กับ Accuracy				
5. ครูให้นักเรียนจับคู่ฝึกถาม–ตอบ “What do you do in your free time?”กิจกรรมนี้อยู่ในขั้นใดของ PPP				
6. ครูเปิดวิดีโอสถานการณ์การซื้อของและสอนประโยคที่ใช้ กิจกรรมนี้สอดคล้องกับขั้นใด				
7. ครูสอนโดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดไวยากรณ์เท่านั้น ไม่มีการสื่อสาร ข้อใดวิเคราะห์ได้ถูกต้อง				
8. ข้อใดไม่สอดคล้องกับแนวคิด CLT				
9. ครูให้นักเรียนทำ Role Play ร้านอาหาร				
10. หากครูต้องการออกแบบกิจกรรม Production ควรเลือกข้อใด				
11. แนวคิดหลักของ Communicative Language Teaching (CLT) คือข้อใด				
12. ข้อใดแสดงถึงลักษณะการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด CLT				
13. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม “Interview your friend about hobbies” โดยใช้ประโยคที่เรียนมาแล้ว กิจกรรมนี้สอดคล้องกับขั้นใดของ PPP Model				
14. เหตุใดครูจึงควรใช้กิจกรรมกลุ่มในการสอนภาษาอังกฤษ				
15. ครูควรเลือกวิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบใดดีที่สุด				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบประเมินของแบบทดสอบ
หน่วยฝึกอบรมที่ 2 การออกแบบแผนการสอนและการวัดประเมินผล

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
1. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้				
2. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้เพราะเหตุใด				
3. ในการออกแบบบทเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูควรเลือก Vocabulary อย่างไร				
4. ครูต้องการสอนประโยค “Can you help me?” กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุดสำหรับการฝึกใช้ประโยคดังกล่าว				
5. กิจกรรมใดเหมาะสมกับการฝึกใช้ภาษาในขั้น Practice				
6. ครูจัดกิจกรรมดังนี้ • ผู้เรียนดูภาพร้านค้า • ฝึกพูดประโยคถามราคา • แสดงบทบาทสมมติการซื้อสินค้า กิจกรรมดังกล่าวสะท้อนแนวคิดใดมากที่สุด				
7. ข้อใดเป็นการวิเคราะห์แผนการสอนที่เหมาะสมที่สุด				
8. การใช้ Pretest ในการจัดการเรียนรู้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไร				
9. ครูต้องการประเมินว่าผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้จริง วิธีการประเมินใดเหมาะสมที่สุด				
10. ครูต้องการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนฝึกใช้ประโยค “How much is this?” ในบทเรียนเรื่องการซื้อขาย กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุด				
11. ข้อใดเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้				
12. ครูต้องการให้นักเรียนฝึกใช้ประโยค “Can I borrow your pen?” กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุด				
13. ครูออกแบบแผนการสอนโดย • กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ • ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนสนทนา • ประเมินผลจากการแสดงบทบาทสมมติ การออกแบบดังกล่าวสะท้อนหลักการใดมากที่สุด				
14. ครูควรออกแบบแผนการสอนให้มีลักษณะอย่างไร				
15. ครูควรใช้วิธีการประเมินผลแบบใดดีที่สุดในการสอนภาษาอังกฤษ				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

แบบประเมินของแบบทดสอบ
หน่วยฝึกอบรมที่ 3 การออกแบบบทเรียนดิจิทัลภาษาอังกฤษ

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
1. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญของบทเรียนดิจิทัล				
2. กระบวนการพัฒนาบทเรียนดิจิทัลในการอบรมครูครั้งนี้ เริ่มต้นจากขั้นตอนใดก่อน				
3. การใช้ AI Video Script ในการพัฒนาบทเรียนดิจิทัล มีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไร				
4. ครูต้องการใช้ AI Video Script เพื่อสร้างวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษ ขั้นตอนใดเหมาะสมที่สุด				
5. กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุดสำหรับการใช้วิดีโอในบทเรียนดิจิทัล				
6. ครูออกแบบบทเรียนดิจิทัลดังนี้ • ผู้เรียนดูวิดีโอการสนทนา • ทำแบบฝึกหัดหลังดูวิดีโอ • ทำแบบทดสอบหลังเรียน กิจกรรมดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่ออะไร				
7. ข้อใดเป็นลักษณะของแบบฝึกหัดที่ดีในบทเรียนดิจิทัล				
8. การใช้ Pretest ในบทเรียนดิจิทัลมีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไร				
9. ครูต้องการประเมินว่าบทเรียนดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น วิธีใดเหมาะสมที่สุด				
10. ครูต้องการออกแบบกิจกรรมในบทเรียนดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการสื่อสารภาษาอังกฤษ กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุด				
11. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้บทเรียนดิจิทัลมีความน่าสนใจ				
12. การใช้ AI Video Script ในการสร้างวิดีโอการสอนมีประโยชน์อย่างไร				
13. ครูต้องการใช้วิดีโอเพื่อช่วยสอนบทสนทนาในบทเรียนดิจิทัล กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุด				
14. ครูออกแบบบทเรียนดิจิทัลดังนี้ • ผู้เรียนดูวิดีโอการสนทนา • ทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับเนื้อหา • ทำแบบทดสอบหลังเรียน ลำดับกิจกรรมดังกล่าวสะท้อนหลักการใดมากที่สุด				
15. บทเรียนดิจิทัลที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

แบบประเมินของแบบทดสอบ
หน่วยฝึกอบรมที่ 4 การผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
1. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการกำหนดเป้าหมายก่อนผลิตวิดีโอการสอน				
2. ก่อนเริ่มผลิตวิดีโอ ท่านต้องทำสิ่งใดเป็นลำดับแรก				
3. ครูต้องการผลิตวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษเรื่อง Future Tense โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยคเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคตได้จริงในสถานการณ์การสื่อสาร ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์ของวิดีโอที่สอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าวมากที่สุด				
4. ข้อใดอธิบายความสำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนสร้างวิดีโอได้ดีที่สุด				
5. เนื้อหาที่นำมาผลิตวิดีโอการสอนควรพิจารณาสิ่งใดเป็นอันดับแรก				
6. ครูต้องการสร้างวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษเรื่อง “Daily Activities” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิธีใดเหมาะสมที่สุด				
7. ครูต้องการผลิตวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษเรื่อง “Ordering Food” สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิธีใดเหมาะสมที่สุดในการออกแบบวิดีโอ				
8. ครูใช้ prompt ต่อไปนี้กับ AI “สร้างวิดีโอสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเรื่อง Animals สำหรับนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6” ผลลัพธ์ที่ได้คือวิดีโอความยาว 10 นาที มีคำศัพท์จำนวนมากแสดงต่อเนื่องโดยไม่มีตัวอย่างประโยคหรือสถานการณ์ประกอบ ทำให้นักเรียนเข้าใจการใช้คำศัพท์ได้ยาก ข้อใดเป็นปัญหาหลักของ prompt นี้				
9. ข้อใดเป็นประเด็นจริยธรรมสำคัญในการใช้ AI ผลิตวิดีโอการสอน				
10. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินคุณภาพวิดีโอการสอน				
11. ข้อใดเป็นขั้นตอนสำคัญก่อนเริ่มผลิตวิดีโอการสอนด้วย AI				

แบบประเมินของแบบทดสอบ
หน่วยฝึกอบรมที่ 4 การผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
12. ครูต้องการสร้างวิดีโอการสอนเรื่อง “Daily Activities” โดยใช้ AI วิธีใดเหมาะสมที่สุด				
13. ครูเขียน prompt สำหรับ AI ดังนี้ “สร้างวิดีโอสอนภาษาอังกฤษเรื่อง Food สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา” วิดีโอที่ได้มีคำศัพท์จำนวนมาก แต่ไม่มีสถานการณ์การใช้ภาษา ข้อใดคือปัญหาของ prompt ดังกล่าว				
14. วิดีโอการสอนที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร				
15. ครูควรใช้ AI ในการสร้างวิดีโอการสอนมากน้อยเพียงใด				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

แบบประเมินของแบบทดสอบ
หน่วยฝึกอบรมที่ 5 การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม

ข้อคำถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	-1	0	+1	
1. ข้อใดคือความหมายของการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้				
2. กิจกรรม PLC มีวัตถุประสงค์สำคัญคือข้อใด				
3. เหตุใดการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (Reflection) จึงสำคัญ				
4. การนำเสนอผลงานบทเรียนดิจิทัลของครูในเวที PLC มีประโยชน์อย่างไร				
5. ครูใช้บทเรียนดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นในการสอน แล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดหลังเรียน				
6. หลังจากใช้บทเรียนดิจิทัลในชั้นเรียน ครูบันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำข้อมูลไปปรับปรุงบทเรียน				
7. ครูสองคนใช้บทเรียนดิจิทัลเดียวกัน แต่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน				
ข้อใดสะท้อนกระบวนการ PLC ที่มีประสิทธิภาพ				
9. ครูต้องการพิจารณาว่าบทเรียนดิจิทัลที่ใช้มีประสิทธิภาพหรือไม่				
10. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินคุณภาพวิดีโอการสอน				
11. ข้อใดอธิบายความหมายของการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมที่สุด				
12. ครูใช้บทเรียนดิจิทัลในการสอนภาษาอังกฤษ แล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมสนทนาและแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรมดังกล่าวสะท้อนแนวคิดใด				
13. ครูหลายคนใช้บทเรียนดิจิทัลร่วมกัน แล้วนำผลการสอนไปแลกเปลี่ยน วิเคราะห์ปัญหา และปรับปรุงการสอนร่วมกัน กิจกรรมดังกล่าวสะท้อนกระบวนการใด				
14. การใช้บทเรียนดิจิทัลในการสอนควรมีลักษณะอย่างไร				
15. ครูควรใช้บทเรียนดิจิทัลในการสอนมากน้อยเพียงใด				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

แบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม – หลังการฝึกอบรม จำนวน 30 ข้อ

<u>คำชี้แจง</u>

แบบทดสอบฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการประยุกต์ใช้ของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับแนวคิดและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามแนวคิด Communicative Language Teaching (CLT) การออกแบบแผนการสอนและการวัดประเมินผล การออกแบบบทเรียนดิจิทัลภาษาอังกฤษ การผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ตลอดจนการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตามเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice)

โดยแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 คำตอบ
โปรดอ่านคำถามและตัวเลือกอย่างละเอียด แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 ข้อ ในแต่ละคำถาม

แบบทดสอบชุดนี้มีจำนวน 30 ข้อ ครอบคลุมระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ตาม Bloom's Taxonomy)

1. ข้อใดคือความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ CLT

ก. การสอนที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริง
ข. การสอนที่เน้นการท่องจำไวยากรณ์เป็นหลัก
ค. การสอนที่เน้นการแปลประโยคจากไทยเป็นอังกฤษ
ง. การสอนที่เน้นการอ่านออกเสียงอย่างถูกต้อง

เฉลย : ก

2. ข้อใดอธิบาย "Practice" ใน PPP Model ได้ถูกต้องที่สุด

ข. ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาในรูปแบบที่ครูกำหนด
ค. ครูอธิบายหลักไวยากรณ์ใหม่
ง. ผู้เรียนอภิปรายความคิดเห็น

เฉลย : ข

3. ครูให้นักเรียนจับคู่ฝึกถาม–ตอบ "What do you do in your free time?"
กิจกรรมนี้อยู่ในขั้นใดของ

ก. Presentation
ข. Practice
ค. Production
ง. Evaluation

เฉลย : ข

4. ครูสอนโดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดไวยากรณ์เท่านั้น ไม่มีการสื่อสาร ข้อใดวิเคราะห์ได้ถูกต้อง

ก. เป็น CLT เพราะเน้นความถูกต้อง

ข. เป็น CLT เพราะมีแบบฝึกหัด

ค. ไม่เป็น CLT เพราะขาดการสื่อสารจริง

ง. เป็น CLT เพราะมีการฝึกฝน

เฉลย : ค

5. ครูให้นักเรียนทำ Role Play ร้านอาหาร เหตุผลที่เหมาะสมที่สุดคือข้อใด

ก. เพื่อให้นักเรียนใช้ภาษาในสถานการณ์จริง

ข. เพื่อให้นักเรียนท่องจำบทสนทนา

ค. เพื่อให้นักเรียนเขียนไวยากรณ์ถูกต้อง

ง. เพื่อประหยัดเวลาในการสอน

เฉลย : ก

6. หากครูต้องการออกแบบกิจกรรม Production ควรเลือกข้อใด

ก. ให้นักเรียนเติมคำในช่องว่าง

ข. ให้นักเรียนอ่านตามครู

ค. ให้ครูอธิบายไวยากรณ์

ง. ให้นักเรียนสร้างบทสนทนาเองจากสถานการณ์

เฉลย : ง

7. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ก. จุดประสงค์การเรียนรู้

ข. รายชื่อผู้เรียน

ค. ประวัติโรงเรียน

ง. งบประมาณโครงการ

เฉลย : ก

8. ในการออกแบบบทเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูควรเลือก Vocabulary อย่างไร

ก. เลือกคำศัพท์จำนวนมากที่สุด

ข. เลือกคำศัพท์ที่ซับซ้อน

ค. เลือกคำศัพท์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์การสื่อสาร

ง. เลือกคำศัพท์จากพจนานุกรม

เฉลย : ค

9. กิจกรรมใดเหมาะสมกับการฝึกใช้ภาษาในขั้น Practice

ก. ให้ผู้เรียนฝึกพูดตามประโยคตัวอย่าง

ข. ให้ผู้เรียนเขียนเรียงความ

ค. ให้ผู้เรียนดูวิดีโอ

ง. ให้ผู้เรียนอ่านบทความ

เฉลย : ก

10. ข้อใดเป็นการวิเคราะห์แผนการสอนที่เหมาะสมที่สุด

ก. แผนการสอนต้องมีเนื้อหาจำนวนมาก

ข. แผนการสอนต้องใช้สื่อจำนวนมาก

ค. แผนการสอนต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ง. แผนการสอนต้องมีเวลาเรียนยาว

เฉลย : ค

11. ครูต้องการประเมินว่าผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้จริง วิธีการประเมินใดเหมาะสมที่สุด

ก. การทดสอบการสะกดคำศัพท์

ข. การทำแบบทดสอบไวยากรณ์แบบปรนัย

ค. การให้ผู้เรียนเลือกคำตอบจากแบบฝึกหัด

ง. การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์สื่อสารจริง

เฉลย : ง

12. ครูต้องการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนฝึกใช้ประโยค "How much is this?" ในบทเรียนเรื่องการซื้อขาย กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุด

ก. ให้นักเรียนคัดลอกคำศัพท์ลงสมุด

ข. ให้นักเรียนท่องจำประโยคตามครู

ค. ให้นักเรียนอ่านบทความเกี่ยวกับร้านค้า

ง. ให้นักเรียนจัดกิจกรรมจำลองร้านค้าและฝึกสนทนาซื้อขายสินค้า

เฉลย : ง

13. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญของบทเรียนดิจิทัล

ก. วิดีโอการสอน

ข. ตารางสอน

ค. รายชื่อผู้เรียน

ง. งบประมาณโครงการ

เฉลย : ก

14. การใช้ AI Video Script ในการพัฒนาบทเรียนดิจิทัลมีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไร

ก. เพื่อช่วยสร้างเนื้อหาวิดีโอการสอน

ข. เพื่อเพิ่มจำนวนแบบฝึกหัด

ค. เพื่อจัดทำรายชื่อผู้เรียน

ง. เพื่อจัดทำตารางสอน

เฉลย : ก

15. กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุดสำหรับการใช้วิดีโอในบทเรียนดิจิทัล

ก. ให้ผู้เรียนดูวิดีโอและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา

ข. ให้ผู้เรียนคัดลอกข้อความจากวิดีโอ

ค. ให้ผู้เรียนอ่านหนังสือเรียน

ง. ให้ผู้เรียนท่องจำคำศัพท์

เฉลย : ก

16. ข้อใดเป็นลักษณะของแบบฝึกหัดที่ดีในบทเรียนดิจิทัล

ก. มีคำถามจำนวนมากที่สุด

ข. มีคำถามที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาวิดีโอ

ค. มีข้อความยาวมาก

ง. ใช้คำศัพท์ยาก

เฉลย : ข

17. ครูต้องการประเมินว่าบทเรียนดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น วิธีใดเหมาะสมที่สุด

ก. การสังเกตการเข้าชั้นเรียน

ข. การสอบถามความคิดเห็นผู้เรียน

ค. การเปรียบเทียบคะแนน Pretest และ Posttest

ง. การให้ผู้เรียนอ่านบทเรียนซ้ำ

เฉลย : ค

18. ครูต้องการออกแบบกิจกรรมในบทเรียนดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการสื่อสารภาษาอังกฤษ กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุด (Create)

ก. ให้นักเรียนคัดลอกคำศัพท์

ข. ให้นักเรียนท่องจำบทสนทนา

ค. ให้นักเรียนทำแบบฝึกไวยากรณ์

ง. ให้นักเรียนดูวิดีโอแล้วสร้างบทสนทนาใหม่ตามสถานการณ์ที่กำหนด

เฉลย : ง

19. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการกำหนดเป้าหมายก่อนผลิตวิดีโอการสอน

ก. เพื่อเลือกเอฟเฟ็กต์และเพลงประกอบให้สวยงาม

ข. เพื่อกำหนดเนื้อหา วิธีนำเสนอ และการประเมินผลให้สอดคล้องกับการเรียนรู้

ค. เพื่อให้วิดีโอมีความยาวมากที่สุด

ง. เพื่อให้ใช้เครื่องมือ AI ได้หลายโปรแกรม

เฉลย : ข

20. ข้อใดอธิบายความสำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนสร้างวิดีโอได้ดีที่สุด

ก. เพื่อเลือกเพลงประกอบได้ง่าย

ข. เพื่อให้การออกแบบเนื้อหา วิธีนำเสนอ และการประเมินสอดคล้องกัน

ค. เพื่อทำให้วิดีโอดูน่าสนใจที่สุดเท่านั้น

ง. เพื่อให้ใช้เครื่องมือ AI ได้ครบทุกชนิด

เฉลย : ข

21. ครูต้องการสร้างวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษเรื่อง "Daily Activities" สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิธีใดเหมาะสมที่สุด

ก. นำเสนอคำศัพท์จำนวนมากโดยไม่มีสถานการณ์ประกอบ

ข. ใช้สถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น การตื่นนอน การไปโรงเรียน และการทำการบ้าน พร้อมบทสนทนาสั้น ๆ

ค. อธิบายไวยากรณ์เป็นเวลานานโดยไม่มีตัวอย่างการใช้

ง. ให้ผู้เรียนท่องจำคำศัพท์จากหน้าจอเท่านั้น

เฉลย : ข

22. ครูต้องการผลิตวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษเรื่อง "Ordering Food"
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิธีใดเหมาะสมที่สุดในการออกแบบวิดีโอ

ก. นำเสนอคำศัพท์จำนวนมากโดยไม่มีสถานการณ์ประกอบ

ข. ให้ผู้เรียนอ่านคำศัพท์จากหน้าจอเพียงอย่างเดียว

ค. ใช้สถานการณ์จำลองการสั่งอาหารในร้านอาหารและมีบทสนทนาตัวอย่าง

ง. อธิบายไวยากรณ์เป็นเวลานานโดยไม่มีตัวอย่างการใช้ภาษา

เฉลย : ค

23. ครูใช้ prompt กับ AI ว่า "สร้างวิดีโอสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเรื่อง Animals
สำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6" ผลลัพธ์ที่ได้คือวิดีโอความยาว 10 นาที มีคำศัพท์จำนวนมากแสดงต่อเนื่อง

โดยไม่มีตัวอย่างประโยคหรือสถานการณ์ประกอบ ทำให้นักเรียนเข้าใจการใช้คำศัพท์ได้ยาก
ข้อใดเป็นปัญหาหลักของ prompt นี้

ก. prompt ไม่ได้กำหนดรูปแบบกิจกรรมหรือสถานการณ์การใช้ภาษา

ข. prompt ไม่ได้ระบุโปรแกรม AI ที่ต้องการใช้

ค. prompt ไม่ได้กำหนดจำนวนคำศัพท์ให้มากพอ

ง. prompt ไม่ได้กำหนดให้มีเพลงประกอบในวิดีโอ

เฉลย : ก

24. ข้อใดเป็นประเด็นจริยธรรมสำคัญในการใช้ AI ผลิตวิดีโอการสอน

ก. ครูไม่จำเป็นต้องตรวจสอบผลลัพธ์จาก AI

ข. สามารถนำข้อมูลจาก AI ไปใช้สอนได้ทันทีโดยไม่ต้องตรวจสอบความถูกต้อง

ค. ใช้เนื้อหาหรือภาพจากแหล่งใดก็ได้โดยไม่ต้องอ้างอิง

ง. ควรตรวจสอบลิขสิทธิ์ ความถูกต้อง และความเหมาะสมก่อนใช้

เฉลย : ง

25. ข้อใดคือความหมายของการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ก. การนำสื่อดิจิทัลมาใช้ประกอบการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข. การใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์เอกสารการสอน

ค. การใช้โปรแกรมนำเสนอแทนการสอน

ง. การให้ผู้เรียนดูวิดีโอโดยไม่มีกิจกรรม

เฉลย : ก

26. เหตุใดการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (Reflection) จึงสำคัญ

ก. ช่วยให้ครูสอนเสร็จเร็วขึ้น

ข. ช่วยให้ครูวิเคราะห์ผลการสอนและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

ค. ช่วยลดกิจกรรมในห้องเรียน

ง. ช่วยให้ผู้เรียนทำข้อสอบได้มากขึ้น

เฉลย : ข

27. ครูใช้บทเรียนดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นในการสอน แล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดหลังเรียน การกระทำดังกล่าวสะท้อนสิ่งใด

ก. การใช้สื่อเพื่อความบันเทิง

ข. การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ค. การทดสอบความจำ

ง. การลดเวลาเรียน

เฉลย : ข

28. ครูสองคนใช้บทเรียนดิจิทัลเดียวกัน แต่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นไปได้มากที่สุดคือข้อใด

ก. จำนวนคอมพิวเตอร์

ข. จำนวนแบบฝึกหัด

ค. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

ง. จำนวนผู้เรียน

เฉลย : ค

29. ครูต้องการพิจารณาว่าบทเรียนดิจิทัลที่ใช้มีประสิทธิภาพหรือไม่ ควรทำอย่างไร

ก. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและสะท้อนผลการสอน

ข. สังเกตความสนใจของผู้เรียน

ค. ดูความสวยงามของสื่อ

ง. นับจำนวนกิจกรรม

เฉลย : ก

30. หากครูต้องการพัฒนาการใช้บทเรียนดิจิทัลในโรงเรียนให้เกิด Best Practice ควรทำอย่างไร

ก. ให้ครูแต่ละคนสอนตามวิธีของตนเอง

ข. ให้ครูใช้บทเรียนดิจิทัลเหมือนกันทุกห้อง

ค. ให้ครูส่งรายงานการสอนเท่านั้น

ง. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการสอน และพัฒนาแนวปฏิบัติร่วมกัน

เฉลย : ง

ภาคผนวก ง
ผลการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตารางที่ 7 แสดงผลการประเมินดัชนีความสอดคล้อง ของแบบสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ของหน่วยทางการศึกษาในจังหวัดพะเยา จำนวน 10 คน

ข้อคำถาม	ศึกษานิเทศก์คนที่										IOC	ผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1. บทบาทและมุมมองของศึกษานิเทศก์	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
2. สภาพจริงของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. การใช้สื่อดิจิทัลและ AI ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. สมรรถนะด้านดิจิทัลของครูภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
5. ระบบสนับสนุนและความพร้อมของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.แนวทางพัฒนาในอนาคต	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 8 แสดงผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
1. หลักการของหลักสูตรมีความชัดเจนและเหมาะสมกับการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนและสะท้อนผลลัพธ์การพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความครอบคลุมและเหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถของครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. กิจกรรมการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.แนวทางการนิเทศติดตามในหลักสูตรมีความเหมาะสมต่อการสนับสนุนการพัฒนาครู	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
7.การวัดและประเมินผลของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับการประเมินผลการพัฒนาครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
10. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11.กิจกรรมการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13. แนวทางการนิเทศติดตามมีความสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาครูตามหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
15. หลักการของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูได้จริง	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
17. โครงสร้างเนื้ออหาของหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในการจัดฝึกอบรมได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18. กิจกรรมการฝึกอบรมสามารถดำเนินการได้จริงในบริบทของการพัฒนาครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19. สื่อและแหล่งเรียนรู้สามารถจัดหาและนำมาใช้ในการฝึกอบรมได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20. การนิเทศติดตามสามารถดำเนินการได้จริงในบริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21. การวัดและประเมินผลสามารถนำไปใช้ในการประเมินผลการฝึกอบรมได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 9 แสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้อง แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้สื่อดิจิทัล

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
ด้านที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร							
1. ท่านสามารถออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ท่านใช้กิจกรรมสื่อสาร เช่น Role Play, Dialogue, Pair Work	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ท่านสามารถออกแบบกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง (Task-based Learning)	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ท่านใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยสอนภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ท่านจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้สื่อสารจริงในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. ท่านมีสื่อภาษาอังกฤษเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
7. ท่านมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. ท่านประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการที่เน้นการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. ท่านมีอุปกรณ์เทคโนโลยีรองรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. ท่านได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล							
11. ท่านมีความรู้และมีพื้นฐานโปรแกรมผลิตสื่อดิจิทัล เช่น Canva, CapCut	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. ท่านการผลิตคลิปวิดีโอเพื่อสอนภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
13. ท่านออกแบบใบงาน/สื่อกิจกรรม Interactive	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. ท่านการบันทึกเสียง/สร้างบทสนทนา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. ท่านผลิตสื่อเพื่อพัฒนาทักษะฟัง-พูด	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
16. ท่านใช้ AI ช่วยผลิตสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17. ท่านออกแบบบทเรียนดิจิทัลครบชุด	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
18. สร้างข้อสอบออนไลน์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลหรือการใช้โปรแกรมปัญญาประดิษฐ์ (AI)	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20. ท่านต้องการมีพี่เลี้ยงด้านการผลิตสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	2	3	4	5	IOC	ผล
ด้านที่ 3 ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครูผู้สอน							
21. ท่านสามารถใช้โปรแกรมตกแต่งภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22. ท่านสามารถใช้โปรแกรมตกแต่งภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23. ท่านสามารถตัดต่อวิดีโอเบื้องต้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24. ท่านสามารถสร้างสื่อมัลติมีเดีย	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
25. ท่านสามารถใช้โปรแกรมนำเสนอ Interactive	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26. ท่านสามารถใช้แพลตฟอร์มเรียนออนไลน์	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
27. ท่านสามารถสร้างข้อสอบออนไลน์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28. ท่านสามารถใช้ AI ช่วยออกแบบสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29. ท่านสามารถจัดเก็บ/เผยแพร่สื่อออนไลน์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30. ท่านสามารถใช้โปรแกรม/เครื่องมือด้านเทคโนโลยีวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 4 ความพร้อมของสถานศึกษา							
31. สถานศึกษามีครูหรือบุคลากรที่สามารถให้คำแนะนำ ด้านสื่อดิจิทัลและภาษาอังกฤษ (เช่น พี่เลี้ยง/ศึกษานิเทศก์)	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32. ครูในสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้านการผลิตสื่อและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและมอบหมายบทบาทให้ครูพัฒนาสื่อดิจิทัลอย่างจริงจัง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34. สถานศึกษามีงบประมาณเพียงพอสำหรับจัดซื้อสื่อดิจิทัล อุปกรณ์ หรือซอฟต์แวร์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35. สถานศึกษามีการวางแผนและจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนครูภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านที่ 5 ความพร้อมของสถานศึกษา (ต่อ)							
36. สถานศึกษามีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและพร้อมใช้งานสำหรับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37. อินเทอร์เน็ตภายในสถานศึกษามีความเสถียรและรองรับการเรียนรู้แบบออนไลน์/ดิจิทัล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38. สถานศึกษามีศูนย์สื่อ ห้องปฏิบัติการ หรือพื้นที่สนับสนุนการผลิตสื่อของครูอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39. สถานศึกษามีนโยบายสนับสนุนการใช้สื่อดิจิทัลร่วมกันอย่างเป็นระบบ (เช่น ระบบ Cloud/คลังสื่อกลาง)	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้

ตารางที่ 10 แสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้อง แบบประเมินเจตคติของครูต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	2	3	4	5	IOC	ผล
แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร							
1. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารจริงช่วยเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดี	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ครูควรพัฒนาวิธีการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสังคมดิจิทัล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล							
5. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
7. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
การออกแบบบทเรียนดิจิทัล							
9. บทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
10. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. การออกแบบบทเรียนดิจิทัลที่ดีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. การบูรณาการสื่อดิจิทัลในบทเรียนช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	2	3	4	5	IOC	ผล
การผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วย AI							
13. การใช้เทคโนโลยี AI ช่วยให้ครูสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. สื่อวิดีโอการสอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ชัดเจนมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. การใช้สื่อวิดีโอร่วมกับบทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
16. การใช้เทคโนโลยี AI ในการผลิตสื่อช่วยพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC							
17. การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
18. การวิเคราะห์และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูพัฒนาการสอนได้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20. การแบ่งปันประสบการณ์และผลงานการสอนกับเพื่อนครูช่วยส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 11 แบบประเมินเจตคติของครูต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูภาษาอังกฤษจำนวน 63 คน

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ $\overline{X}$	S.D.	ระดับ
แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร			
1. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.540	0.502	มากที่สุด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารจริงช่วยเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ	4.714	0.455	มากที่สุด
3. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดี	4.508	0.535	มากที่สุด
4. ครูควรพัฒนาวิธีการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและสังคมดิจิทัล	4.540	0.502	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยรายด้าน	4.575	0.033	มากที่สุด
การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล			
5. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.492	0.504	มาก
6. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น	4.175	0.730	มาก
7. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	4.349	0.513	มาก
8. การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม	4.698	0.496	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยรายด้าน	4.429	0.113	มาก
การออกแบบบทเรียนดิจิทัล			
9. บทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน	4.794	0.408	มากที่สุด
10. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้หลากหลายมากขึ้น	4.508	0.504	มากที่สุด
11. การออกแบบบทเรียนดิจิทัลที่ดีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน	4.190	0.877	มาก
12. การบูรณาการสื่อดิจิทัลในบทเรียนช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	4.540	0.534	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับคุณภาพ $\overline{X}$	s.d.	ระดับ
รวมเฉลี่ยรายด้าน	4.508	0.205	มากที่สุด
การผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วย AI			
13. การใช้เทคโนโลยี AI ช่วยให้ครูสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น	4.508	0.592	มากที่สุด
14. สื่อวิดีโอการสอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ชัดเจนมากขึ้น	4.333	0.475	มาก
15. การใช้สื่อวิดีโอร่วมกับบทเรียนดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.429	0.530	มาก
16. การใช้เทคโนโลยี AI ในการผลิตสื่อช่วยพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู	4.540	0.502	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยรายด้าน	4.452	0.050	มาก
การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC			
17. การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน	4.460	0.591	มาก
18. การวิเคราะห์และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูพัฒนาการสอนได้ดีขึ้น	4.524	0.503	มากที่สุด
19. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู	4.190	0.715	มาก
20. การแบ่งปันประสบการณ์และผลงานการสอนกับเพื่อนครูช่วยส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู	4.365	0.485	มาก
รวมเฉลี่ยรายด้าน	4.393	0.101	มาก
รวมเฉลี่ย	4.471	0.067	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า แบบประเมินเจตคติของครูต่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูภาษาอังกฤษ จำนวน 63 คน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.471, S.D. = 0.067) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\overline{X}$ = 4.575, S.D. = 0.033) รองลงมา คือ การออกแบบบทเรียนดิจิทัล ($\overline{X}$ = 4.508, S.D. = 0.205) และการผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วย AI ($\overline{X}$ = 4.452, S.D. = 0.205)

ตารางที่ 12 แสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สื่อสร้างสรรค์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
1.บทเรียนดิจิทัลทำให้ฉันสนใจและอยากเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
2.บทเรียนดิจิทัลช่วยให้ฉันเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ง่ายขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.ภาพ เสียง และวิดีโอในบทเรียนดิจิทัลช่วยให้การเรียนสนุกขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.บทเรียนดิจิทัลช่วยให้ฉันกล้าพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.กิจกรรมในบทเรียนดิจิทัลทำให้ฉันได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.ฉันสามารถเรียนรู้จากบทเรียนดิจิทัลได้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
7.การเรียนด้วยบทเรียนดิจิทัลช่วยให้ฉันมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.บทเรียนดิจิทัลช่วยให้ฉันจำคำศัพท์และประโยคภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.ฉันรู้สึกสนุกและมีความสุขเมื่อเรียนด้วยบทเรียนดิจิทัล	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
10.ฉันอยากให้ครูใช้บทเรียนดิจิทัลในการเรียนภาษาอังกฤษต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 13 แสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
1.ความสอดคล้องกับหลักสูตร มาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.ลำดับขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ชัดเจน เป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.มีกิจกรรมส่งเสริมการสื่อสารตามแนว CLT	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.มีกิจกรรม Active Learning ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.กิจกรรมเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.ใบงานหรือกิจกรรมในห้องเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.ใบงานช่วยฝึก Vocabulary หรือ Sentence Pattern	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.มีสื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น Flashcards / Pictures / Slides	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.สื่อช่วยสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
10.เครื่องมือวัดและประเมินผลเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11.มีการบันทึกผลหลังการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12.กิจกรรมและสื่อมีความคิดสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 14 แสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบประเมินวิดีโอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย AI

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
1. ความสอดคล้องของเนื้อหากับแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. โครงสร้างวิดีโอครบองค์ประกอบ (Hook / Vocabulary / Sentence Pattern / Dialogue / Practice Question)	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ความถูกต้องของภาษาอังกฤษ (คำศัพท์ โครงสร้างประโยค การออกเสียง)	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. คุณภาพการผลิตวิดีโอ (ภาพ เสียง ตัวอักษร การตัดต่อ)	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
7. คุณภาพบทสนทนา (Dialogue) และการใช้ Sentence Pattern	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. ความสอดคล้องของภาพ เสียง และคำศัพท์ในวิดีโอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. แบบฝึกหลังเรียนสอดคล้องกับเนื้อหาในวิดีโอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบวิดีโอและการใช้เทคโนโลยี AI	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 15 แสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบทดสอบ หน่วยฝึกอบรมที่ 1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด CLT

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
1. ข้อใดคือความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ CLT	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
2. ขั้นตอนแรกของ PPP Model คือข้อใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ข้อใดอธิบาย “Practice” ใน PPP Model ได้ถูกต้องที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. เหตุใด CLT จึงเน้น Fluency ควบคู่กับ Accuracy	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
5. ครูให้นักเรียนจับคู่ฝึกถาม–ตอบ “What do you do in your free time?” กิจกรรมนี้อยู่ในขั้นใดของ PPP	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. ครูเปิดวิดีโอสถานการณ์การซื้อของและสอนประโยคที่ใช้กิจกรรมนี้สอดคล้องกับขั้นใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. ครูสอนโดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดไวยากรณ์เท่านั้น ไม่มีการสื่อสาร ข้อใดวิเคราะห์ได้ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. ข้อใดไม่สอดคล้องกับแนวคิด CLT	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
9. ครูให้นักเรียนทำ Role Play ร้านอาหาร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. หากครูต้องการออกแบบกิจกรรม Production ควรเลือกข้อใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. แนวคิดหลักของ Communicative Language Teaching (CLT) คือข้อใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. ข้อใดแสดงถึงลักษณะการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด CLT	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม “Interview your friend about hobbies” โดยใช้ประโยคที่เรียนมาแล้ว กิจกรรมนี้สอดคล้องกับขั้นใดของ PPP Model	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
14. เหตุใดครูจึงควรใช้กิจกรรมกลุ่มในการสอนภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. ครูควรเลือกวิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบใดดีที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 16 แสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบทดสอบ หน่วยฝึกอบรมที่ 2 การออกแบบแผนการสอนและการวัดประเมินผล

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
1. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	0	+1	1.00	ใช้ได้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้เพราะเหตุใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. ในการออกแบบบทเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูควรเลือก Vocabulary อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ครูต้องการสอนประโยค “Can you help me?” กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุดสำหรับการฝึกใช้ประโยคดังกล่าว	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
5. กิจกรรมใดเหมาะสมกับการฝึกใช้ภาษาในขั้น Practice	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. ครูจัดกิจกรรมดังนี้ • ผู้เรียนดูภาพร้านค้า • ฝึกพูดประโยคถามราคา • แสดงบทบาทสมมติการซื้อสินค้า กิจกรรมดังกล่าวสะท้อนแนวคิดใดมากที่สุด							
7. ข้อใดเป็นการวิเคราะห์แผนการสอนที่เหมาะสมที่สุด	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
8. การใช้ Pretest ในการจัดการเรียนรู้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. ครูต้องการประเมินว่าผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้จริง วิธีการประเมินใดเหมาะสมที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. ครูต้องการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนฝึกใช้ประโยค “How much is this?” ในบทเรียนเรื่องการซื้อขาย กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. ข้อใดเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
12. ครูต้องการให้นักเรียนฝึกใช้ประโยค “Can I borrow your pen?” กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
13. ครูออกแบบแผนการสอนโดย • กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ • ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนสนทนา • ประเมินผลจากการแสดงบทบาทสมมติ การออกแบบดังกล่าวสะท้อนหลักการใดมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. ครูควรออกแบบแผนการสอนให้มีลักษณะอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. ครูควรใช้วิธีการประเมินผลแบบใดดีที่สุดในการสอนภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 17 แสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบทดสอบ หน่วยฝึกอบรมที่ 3 การออกแบบบทเรียนดิจิทัลภาษาอังกฤษ

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
1. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญของบทเรียนดิจิทัล	+1	+1	+1	0	+1	1.00	ใช้ได้
2. กระบวนการพัฒนาบทเรียนดิจิทัลในการอบรมครูครั้งนี้เริ่มต้นจากขั้นตอนใดก่อน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. การใช้ AI Video Script ในการพัฒนาบทเรียนดิจิทัลมีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ครูต้องการใช้ AI Video Script เพื่อสร้างวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษ ขั้นตอนใดเหมาะสมที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุดสำหรับการใช้วิดีโอในบทเรียนดิจิทัล	0	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. ครูออกแบบบทเรียนดิจิทัลดังนี้ • ผู้เรียนดูวิดีโอการสนทนา • ทำแบบฝึกหัดหลังดูวิดีโอ • ทำแบบทดสอบหลังเรียน กิจกรรมดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่ออะไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. ข้อใดเป็นลักษณะของแบบฝึกหัดที่ดีในบทเรียนดิจิทัล	+1	+1	1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. การใช้ Pretest ในบทเรียนดิจิทัลมีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. ครูต้องการประเมินว่าบทเรียนดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น วิธีใดเหมาะสมที่สุด	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
10. ครูต้องการออกแบบกิจกรรมในบทเรียนดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการสื่อสารภาษาอังกฤษ กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. ข้อใดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้บทเรียนดิจิทัลมีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	0	+1	1.00	ใช้ได้
12. การใช้ AI Video Script ในการสร้างวิดีโอการสอนมีประโยชน์อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13. ครูต้องการใช้วิดีโอเพื่อช่วยสอนบทสนทนาในบทเรียนดิจิทัล กิจกรรมใดเหมาะสมที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
14. ครูออกแบบบทเรียนดิจิทัลดังนี้ • ผู้เรียนดูวิดีโอการสนทนา • ทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับเนื้อหา • ทำแบบทดสอบหลังเรียน ลำดับกิจกรรมดังกล่าวสะท้อนหลักการใดมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. บทเรียนดิจิทัลที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 18 แสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบทดสอบ หน่วยฝึกอบรมที่ 4 การผลิตสื่อวิดีโอการสอนด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
1. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการกำหนดเป้าหมายก่อนผลิตวิดีโอการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ก่อนเริ่มผลิตวิดีโอ ท่านต้องทำสิ่งใดเป็นลำดับแรก	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
3. ครูต้องการผลิตวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษเรื่อง Future Tense โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยคเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคตได้จริงในสถานการณ์การสื่อสาร ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์ของวิดีโอที่สอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าวมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ข้อใดอธิบายความสำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนสร้างวิดีโอได้ดีที่สุด	0	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. เนื้อหาที่นำมาผลิตวิดีโอการสอนควรพิจารณาสิ่งใดเป็นอันดับแรก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. ครูต้องการสร้างวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษเรื่อง “Daily Activities” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิธีใดเหมาะสมที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. ครูต้องการผลิตวิดีโอการสอนภาษาอังกฤษเรื่อง “Ordering Food” สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิธีใดเหมาะสมที่สุดในการออกแบบวิดีโอ	+1	+1	0	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. ครูใช้ prompt ต่อไปนี้กับ AI “สร้างวิดีโอสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเรื่อง Animals สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” ผลลัพธ์ที่ได้คือวิดีโอความยาว 10 นาที มีคำศัพท์จำนวนมากแสดงต่อเนื่องโดยไม่มีตัวอย่างประโยคหรือสถานการณ์ประกอบ ทำให้นักเรียนเข้าใจการใช้คำศัพท์ได้ยาก ข้อใดเป็นปัญหาหลักของ prompt นี้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. ข้อใดเป็นประเด็นจริยธรรมสำคัญในการใช้ AI ผลิตวิดีโอการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินคุณภาพวิดีโอการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
11. ข้อใดเป็นขั้นตอนสำคัญก่อนเริ่มผลิตวิดีโอการสอนด้วย AI	+1	+1	+1	0	+1	1.00	ใช้ได้
12. ครูต้องการสร้างวิดีโอการสอนเรื่อง “Daily Activities” โดยใช้ AI วิธีใดเหมาะสมที่สุด	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
13. ครูเขียน prompt สำหรับ AI ดังนี้ “สร้างวิดีโอสอนภาษาอังกฤษเรื่อง Food สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา” วิดีโอที่ได้มีคำศัพท์จำนวนมาก แต่ไม่มีสถานการณ์การใช้ภาษา ข้อใดคือปัญหาของ prompt ดังกล่าว	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
14. วิดีโอการสอนที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. ครูควรใช้ AI ในการสร้างวิดีโอการสอนมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 19 แสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบทดสอบ หน่วยฝึกอบรมที่ 5 การนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาและการนิเทศติดตาม

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผล
	1	2	3	4	5		
1. ข้อใดคือความหมายของการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. กิจกรรม PLC มีวัตถุประสงค์สำคัญคือข้อใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. เหตุใดการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (Reflection) จึงสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. การนำเสนอผลงานบทเรียนดิจิทัลของครูในเวที PLC มีประโยชน์อย่างไร	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
5. ครูใช้บทเรียนดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นในการสอน แล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดหลังเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. หลังจากใช้บทเรียนดิจิทัลในชั้นเรียน ครูบันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำข้อมูลไปปรับปรุงบทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. ครูสองคนใช้บทเรียนดิจิทัลเดียวกัน แต่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
ข้อใดสะท้อนกระบวนการ PLC ที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. ครูต้องการพิจารณาว่าบทเรียนดิจิทัลที่ใช้มีประสิทธิภาพหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินคุณภาพวิดีโอการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. ข้อใดอธิบายความหมายของการนำบทเรียนดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. ครูใช้บทเรียนดิจิทัลในการสอนภาษาอังกฤษ แล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมสนทนาและแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรมดังกล่าวสะท้อนแนวคิดใด	+1	+1	+1	+1	0	0.80	ใช้ได้
13. ครูหลายคนใช้บทเรียนดิจิทัลร่วมกัน แล้วนำผลการสอนไปแลกเปลี่ยน วิเคราะห์ปัญหา และปรับปรุงการสอนร่วมกันกิจกรรมดังกล่าวสะท้อนกระบวนการใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. การใช้บทเรียนดิจิทัลในการสอนควรมีลักษณะอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.(	,ช้ได้
15. ครูควรใช้บทเรียนดิจิทัลในการสอนมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
ภาพกิจกรรมต่าง ๆ

ภาพงานประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน
โครงการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริม
ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา
วันที่ 28 พฤศจิกายน 2568 เวลา 08.30 – 16.30 น.
ณ ห้องประชุมขุนจอมธรรม สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

ภาพรวมการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา

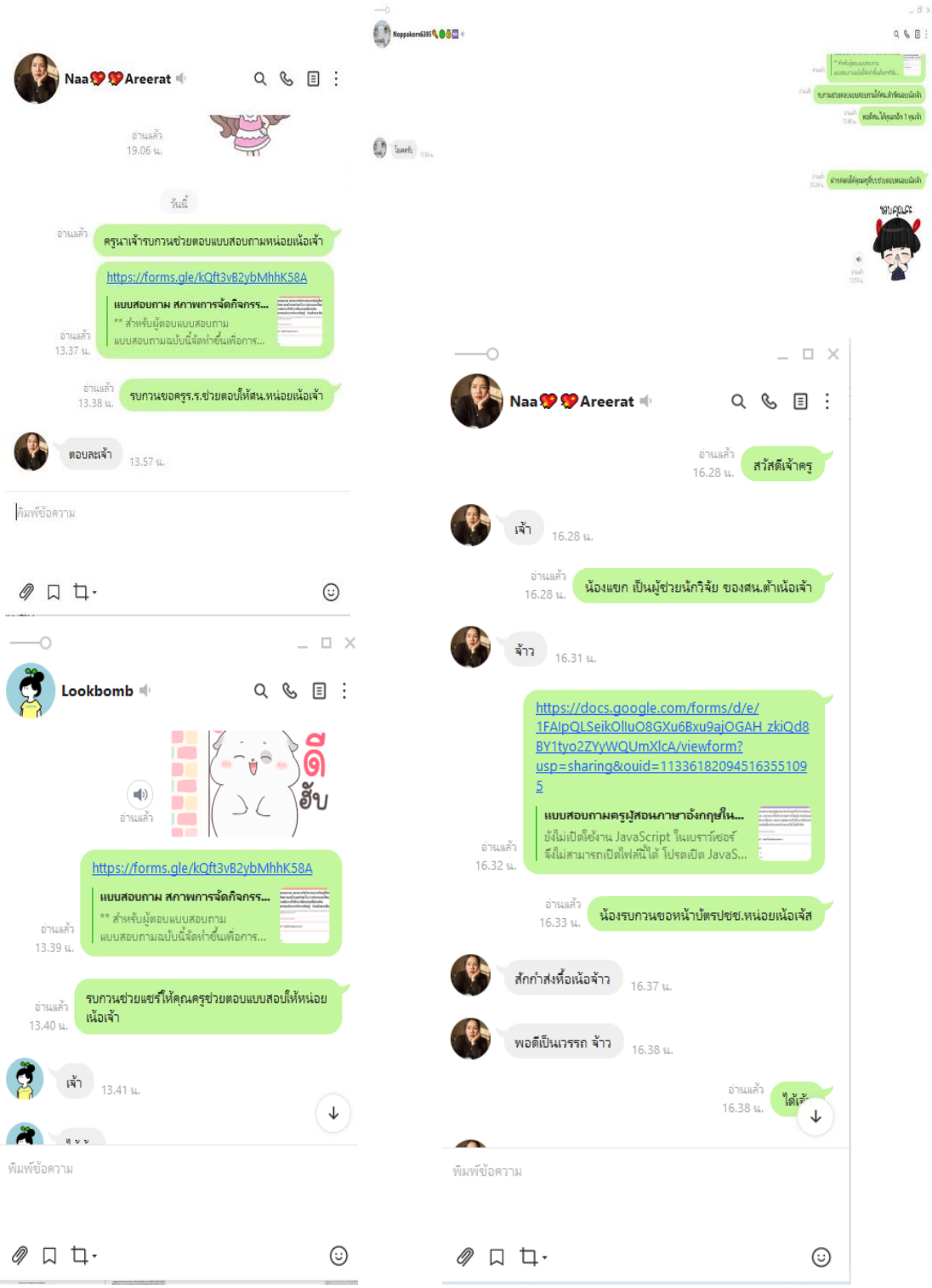

ภาพงานพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา
ในวันที่ 8 มกราคม 2569
ณ โรงแรมวีซีพะเยา อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ภาพงานการอบรมเชิงปฏิบัติการ
การผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา
ในวันที่ 1 – 3 เมษายน 2569 ณ โรงแรมวีซีพะเยา อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

Suno
PICTORY
hedra
KLING AI
Mureka
Hailuo AI
Google AI Studio

วิทยากร

ภาพกิจกรรมนิเทศ ติดตาม การผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
โดยศึกษานิเทศก์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยาและศึกษานิเทศก์ของหน่วยงานต้นสังกัด
ระหว่างวันที่ 10 – 30 มิถุนายน 2569

My Favorite Tourist Place
For Grade 9

Asking for direction

Vocabulary 1

Family
English With KruYai

"Eat" means to put food in your mouth.

DONKAEW SCOUT

play
read
dance
sing
draw

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน “งานดอกไม้บาน ชื่นชมผลงานครูภาษาอังกฤษ”
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถ
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในจังหวัดพะเยา
ในวันที่ ๒๒ มิถุนายน 2569 เวลา 08.30 – 16.30 น.
ณ โรงแรมวีซีพะเยา อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

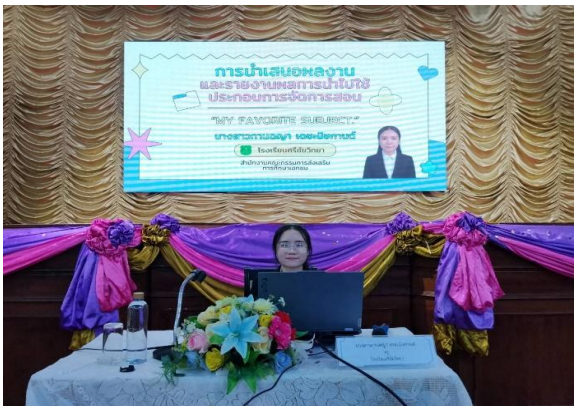

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน
งานดอกไม้บาน
ชื่นชมผลงาน
AI English Teachers

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน
งานดอกไม้บาน
ชื่นชมผลงาน
AI English Teachers

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน
งานดอกไม้บาน
ชื่นชมผลงาน
AI English Teachers

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน
งานดอกไม้บาน
ชื่นชมผลงาน
AI English Teachers

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน
งานดอกไม้บาน